

1932 JANUÁR

ERDÉSZETI LAPOK

LXXI. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

I. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1932. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárnélekok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 237—22.)

Kérelem az erdőbirtokos Urakhoz és egyesületünk összes tagjaihoz!

Igazgatóválasztmányunk multévi december hó 19-én tartott ülésén — a kiküldött külön bizottság jelentése alapján — elhatározta, hogy *néhai Bund Károlynak*, egyesületünk feledhetetlen első titkárának emlékét a boldogult érdemeihez méltóan kívánja megörökíteni.

A határozat értelmében kettősirányú akciót indít egyesületünk.

1. Az igazgatóválasztmány magáévá téve báró Inkey Pál választmányi tagunk erre vonatkozó javaslatát, azzal a kérelemmel fordul az ország erdőbirtokosaihoz, hogy egy-egy erdőrészt, avagy útvonalat, völgyet, esetleg feltűnőbb szikla- vagy facsoport a boldogult nevére elnevezni és ezt a körülményt úgy az üzemtervben vagy egyéb gazdasági okmányban feljegyezni, mint egyesületünkkel is közölni szíveskedjenek.

2. A boldogult sírját megfelelő művészi kivitelű síremlékkel kívánja megjelölni, s e célból felkéri az egyesület összes tagjait.

hogy a síremlék költségeihez önkéntes adományokkal járuljanak hozzá.

Az igazgatóválasztmányt áthatja az a tudat, hogy kegyeletes kötelességet teljesít akkor, mikor a boldogult emlékét ebben a formában is meg kívánja menteni a feledéstől, mert az a munkásság, amit az egyesület titkári székében egy emberéleten át nemcsak az egyesület, de az egész magyar erdőgazdaság érdekében kifejtett, nemcsak minden tekintetben megérdemli a hálás kegyeletnek ezt a megnyilvánulását, de egyúttal magasan kiemelte őt a hétköznapi emberek sorából.

Az e célra szánt adományokat kérjük lapunk szerkesztőségéhez juttatni és azokat a megjelenő lapszámokban havonta fogjuk nyugtázni.

Krónika

1. Az egyetemi rang!

Az egyesület közgyűlésén az erdészeti főosztály főnöke egy örvendetes bejelentéssel lepte meg a megjelenteket.

Közölte, hogy a több évtizedes harc eredménye igen közel van, mert az államfő előtt fekszik már a minisztertanácsi határozat amely a közel 170 éves főiskolának megadja a doktorrá avatás és a magántanári képesítés jogát.

Valószínű, hogy mire e sorok napvilágot látnak, megjelenik a legfelsőbb kézirat is.

Örömmel üdvözljük az Alma matert ebből az alkalomból mindnyáján, akiket nemcsak a mélységes hála, de az őszinte, ragaszkodó, meleg szeretet szálai fűznek hozzá.

Igaz szívvel örvendünk annak, hogy a magyar közoktatási intézetek között végre megkapta azt a helyet, amelyik őt mindenképen megilleti.

Kétszeresen örvendünk annak, hogy ezt a hön őhajtott célt el tudta érni anélkül, hogy ősi függetlenségét fel kellett volna áldoznia.

Hálás elismeréssel emlékezünk meg mindazokról, akiknek az eredmény elérésében részük volt.

Elsősorban a főiskola tanári karáról, akik évtizedek óta jó és balsorsban küzdve és vérezve, de soha meg nem törve, tartották ébren a gondolatot, újították fel a küzdelmet és tartották emlékezetünkben a célt.

Jóleső, büszke öntudattal emlékezünk azokról a gyakorlatban működő kollégákról s elsősorban Böhm Vilmos és Papp Béla miniszteri tanácsosokról, akik akadályt nem ismerve, a többszörös visszautasítástól vissza nem rettenve, vitték a gondolatot diadalra.

Mélységes hálával és köszönettel emlékezünk meg a kormányzat illetékes tagjairól és pedig elsősorban a földművelésügyi, pénzügyi és közoktatásügyi miniszter urakról, akiknek egyetértő állásfoglalása tette végeredményében lehetővé azt, hogy a kérdés megfelelő formában megoldást találjon.

Különösen örömünkre szolgál, hogy ez a rangemelés nem vonta ki a Főiskolát a kifejezetten szakminisztériumok hatásköréből, mert hiszen mindnyájan tudjuk és érezzük, hogy a Főiskola hivatása a különleges szaktudományok művelésén kívül a gyakorlat céljaira alkalmas szakemberek nevelése és ez az utóbbi hivatás szerencsétlen országunk érdekében legalább is egyenrangú az elsővel.

De éppen ez az utóbbi dolog az, amely az egyetemi ranggal kapcsolatosan igen komoly gondolatokat is ébreszt bennünk.

Senki nem értékeli nálunk jobban az elvont tudomány fontosságát, eredményeinek nagyságát.

Meggyőződésünk az, hogy a gazdaság egészséges fejlődését csak akkor tudjuk feltétlenül biztosítani, ha az irányelvek, az alapvető gondolatok tisztán tudományos alapon álló tökéletes megvilágítása már megtörtént.

Épöly meggyőződésünk azonban az, hogy a legszabadabb tudományos eredmény is értéktelenné válik, ha annak gyakorlati alkalmazásánál a megfelelő módot és rendszert meg nem találjuk.

Ismételten és különösen kívánjuk hangsúlyozni tehát azt, hogy ezen a magas tudományos ponton is meg kell tartania a Főiskolának a kapcsolatot a gyakorlati élettel.

Meg kell tartania nemcsak a tudományok fejlesztése, de az egész kiképzés iránya tekintetében is.

Mert a főcél, amit elfeledni nem szabad, a gyakorlat igényeinek megfelelő, a gazdaság minden követelményeit kielégítő szakemberek képzése, akik az erdőgazdaság gazdasági vonatkozásaival is tisztában vannak és magas képzettségük jogcímén nem idegenkednek a sokszor alacsonyabbrendűnek látszó, de a gazdaság által föltétlenül megkívánt munkáktól sem.

Az értelmi kiválóság, a kutatásra való hajlam e mellett a rendszer mellett is megtalálja és meg fogja találni a maga útját arra, hogy a szaktudást a tudományos szempontok előtérbe helyezésével fejlessze.

A gazdaságot azonban nem a kiválóságokra, hanem az átlagemberre kell berendeznünk.

Ezért sohase felejtkezzünk meg arról, hogy a Főiskola akkor tesz a köznek legnagyobb szolgálatot, ha végzett növendékei azzal a tudással felvértezve kerülnek ki a gazdasági életbe, amit a mai kíméletlen gazdasági harc minden egyes gazdaság vezetőjétől megkíván.

A legmagasabb tudományos színvonal betartása mellett a gyakorlatilag is érvényesíthető tudás legyen a főcél.

S a fiatalokhoz is van néhány szavunk.

Nehéz szívvel látjuk mindnyájan azt a sokszor lehetetlenséggel határos küzdelmet, amit a mindennapi kenyérért folytatniok kell és azokat a mérhetetlen nehézségeket, amivel elhelyezkedésük jár.

Nem szabad azonban megfélekedezniök arról, hogy néhány évtizeddel ezelőtt alig valamivel volt kedvezőbb a helyzet, s a bizalmat, a reménységet elveszíteniök nem szabad.

A mai nehéz idők azonban még egyre kell, hogy tanulságot nyújtsanak, és ez, az igények lehető leszorítása.

Ma, amikor maga a birtokos is a legnagyobb nehézségekkel küzd, nem lehet a gazdasággal szemben túlzott igényeket támasztanunk és meggyőződésünk az, hogy ahol a szerényigényű tisztikar egy-két év munkájával igazolni tudja a birtokos előtt azt, mennyire tudja magát a gazdaságban hasznossá tenni, ott a birtokos maga sem fog idegenkedni attól, hogy a tisztikar megfelelő

megélhetéséről, a javadalmazások megfelelő rendezéséről gondoskodják.

A lényeg azonban az, hogy mindabból a munkából, amiből a régi generáció örömmel és készséggel vette ki a maga részét, az új generációnak is részt kell követelnie s a becslés, az értékesítés, a védelem, a vadászat sokszor aprólékos vagy talán mellékesnek látszó teendőit sem szabad a jövőben elhanyagolnia, mert a birtokos is csak az olyan munkaerőt értékelheti, amelyik a szolgálat legkülönbözőbb vonatkozásaiban is megállja a maga helyét.

2. A vasúti szállítási díjkedvezmény.

A közgyűlés másik örvendetes bejelentése a vasuti szállítási kedvezménynek a tüzifa szállítására vonatkozólag történt meghosszabbítása volt.

Bár a 250 km-ig terjedő távolságnál az eddigi díjkedvezménnyel szemben 10% visszaesést jelent, egyelőre mégis köszönettel vesszük tudomásul, mert belátjuk azt, hogy a kereskedelmi miniszter úr ebben a kérdésben nem láthatott tisztán.

Nem jelenti azonban ez a kijelentésünk azt, hogy a kedvezmény megadásának ebben a módjában meg is nyugodnánk.

Ismernünk kell elsősorban az egész kérdés történetét.

A tört-tarifa megszüntetéséért, a magyar tüzifa- és fatermek kedvezményes szállításáért egy évtizeden át harcoltunk és csak az 1929. év folyamán kaptunk megfelelően indokolt elutasító határozatot, mert az akkori kereskedelmi miniszter (Bud János) közölte csak velünk, hogy a magyar tüzifának adandó szállítási kedvezménytől az államvasutak pénzügyi egyensúlyát félti.

Néhány héten belül rámutattunk arra, hogy a magyar fának adandó kedvezmény ellenértékét a kormányzat és az államvasút bőségesen megtalálhatják, ha a külföldi tüzifa fuvardíját megfelelően felemelik.

A fogyasztóérdekeltségek bevonásával tartottak ekkor egy értekezletet.

Állapítsuk meg elsősorban, kik voltak azok, akik fogyasztói érdekeltség címén ezen az értekezleten résztvettek.

A Gy. O. Sz., a Kereskedelmi és Ipar Kamara, valamint a szövetkezetek kiküldöttei, kis- és nagyfakereskedők, szóval olyanok, akik a tüzfát vásárolják, azért, hogy a tényleges fogyasztónak tovább adják.

Talán egyedül a Máv. és a két minisztérium kiküldöttei voltak azok, akik tényleg fogyasztókat is képviseltek, de ezek közül is a Máv. hasonlíthatatlanul nagyobb mértékben volt, mint szállító vállalat érdekelve, mert hiszen a tüzfáért kapott fuvardíjbevétele sokszorosa annak, amit ő tüzfavételár címén évente kifizet.

Az általuk hangoztatott elvvel szemben, hogy a fogyasztás nem bírja meg a tarifaemelést, rámutattunk arra, hogy még 30%-os tarifaemelés sem jelent nagy átlagban többet, mint a detail árak 3—4%-át és, hogy az adott viszonyok között ezt a fuvardíjemelést a külföldi termelő fogja a fogyasztók minden megterhelése nélkül magára vállalni.

A következmények teljes mértékben bennünket igazoltak.

A tüzifa ára a külföldi fa fuvardíjának fölemelése dacára sem emelkedett, sőt kifejezetten csökkent.

A kedvezmény meghosszabbítása tárgyában az akkori kereskedelmi miniszter elnöklete alatt tartott értekezleten maga a miniszter számította papíron 1931. év januárjában, hogy a kedvezmény ellenértékét a külföldi tüzifa tarifaemelésében az államvasút nemcsak megtalálta, de kifejezetten nyereséggel zárta le az ügyletet.

Meg kell tehát itt állapítanunk valamit, és pedig azt, hogy az államvasút jövedelmezőségi szempontokat ennek a kérdésnek az elbírálásánál csak annyiban állíthat be, amennyiben a külföldi tüzifa fuvardíjmeléséből származó bevételi többlet a magyar fának adott fuvardíjcsökkentést nem fedezi.

Itt nem kedvezményről van szó a Máv. szempontjából, hanem olyan szolgáltatásról, amelyikért a Máv. ellenszolgáltatást kapott, abban a jogosítványban, hogy a külföldi tüzifa fuvardíját a 15-ik díjszabály helyett a 14-ikkel számíthatja.

Kifejezetten tiltakozunk a dolognak, illetőleg a kérdésnek minden másirányú beállítása ellen.

Tiltakozunk pedig annál is inkább, mert a külföldi fánál elért fuvardíjemelés, a régi 15. áruosztállyal szemben már 20 km-es szállítástól kezdődőleg mindenütt erősen meghaladja a 20%-ot, 90 km-től kezdődőleg pedig erősen megközelíti a 30%-ot, amivel szemben a magyar fa részére adott engedmény az egész vonalon egyöntetűen 20% volt.

Lehetséges, sőt valószínű, hogy az 1931. év első 9 hónapjáról ez a mérleg a Máv.-ra nézve veszteséggel zárul.

Nem lehet azonban rendkívüli viszonyok, különleges intézkedések által előidézett következményeket a fuvardíjkezdvezmény terhére írni.

Mindnyájan tudjuk, hogy ez alatt a 9 hónap alatt Csehszlovákiával vámháborúban voltunk és azt is, hogy az első 7 és fél hónapban kereskedelmi szerződések híján 50 aranyfillér vám terhelt a külföldi tűzifát.

Hálát kell adnunk a magyarok Istenének, hogy így volt, mert enélkül még ma is a magyar termelés nyakán heverne az a 40.000 w. kész tűzifa, ami hála Istennek, nagyobb részben elfogyott.

Csekély 13 millió pengővel javította meg ez a körülmény az első 9 hónap fabehozatali mérlegét a múlt év azonos időszakával szemben.

Sajnálatosan nem mondhatjuk ezt az utolsó évnegyedre és az 1932. év első negyedére.

Már pedig a mi meggyőződésünk szerint idénycikkek szállítására vonatkozó rendelkezések eredményét csak egy-egy teljes idény lezajlása után lehet megállapítani.

Az 1931. év augusztusától kezdve már nagyjában a mostani vám és a mostani (kedvezményes) tarifa van érvényben.

A tűzifa fogyasztási idény március végével záródik.

Zárjuk le a számadást március végével és akkor mi igazolni fogjuk azt, hogy az államvasút a tűzifa szállításáért, ha többet nem is, de legalább is annyit kapott, mintha az összes tűzifára a 15-ik díjosztály fuvardíjtételeit alkalmazták volna.

Éppen ezért kifejezetten tiltakozunk az ellen, hogy az állam-

vasút a magyar tüzifának adott szállítási díjkezdvémenyt, mint általa adott kedvezményt állítsa be, mert igenis ennek teljes ellenértékét kapta a külföldi tüzifa fuvardíjának megfelelő emelésében és pénzügyi mérlegének romlásáról csak annyiban beszélhet, amennyiben ez a díjemelés a magyar tüzifa szállításánál nyújtott díjengedményt nem fedezi.

Mi erősen bizunk abban, hogy a márciusi mérleg alapján a magyar tüzifa nemcsak teljes egészében vissza fogja kapni az eddig élvezett díjmérséklést, de a nagy szállítási távolságoknál még további mérséklést is fog kapni, mert csak így hódíthatja meg a távolfekvő piacokat is, végeredményében pedig véleményünk szerint a cél ez.

3. A kilépések.

A decemberi közgyűlés egy igen szomorú statisztikai adattal is szolgál, és pedig azzal, hogy dacára az egy és fél százalékos kitévő új belépéseknek, a tagok létszáma az elmúlt év folyamán 7 százalékkal apadt.

Olyan kórtűnet, amely a magyar értelmiségi osztály válságát jellemzi, mert hiszen a kilépők majdnem kizárólag ennek az osztálynak a tagjai.

Nemcsak látjuk, de magunk is érezzük azt a méltánytalan és igazságtalan elbánást, amiben különösen a nyugdíjas tisztviselői kar részesül úgy a nyugdíjak különböző mértékben történt megállapítása, mint azok csökkentése révén.

Szerzett jogok elvétele olyanoktól, akikre ma már a hatalom ráutalva nincs.

Nem erre a lapra tartozik annak a fejtegetése, hogy mik lesznek ennek a rendszernek a szomorú következményei.

Mi itt csak az egyesület szempontjából kívánunk a kérdéssel foglalkozni.

Jól tudjuk, hogy még az aránylag csekély tagdíj is számotvető teher a mai megélhetési viszonyok között.

De vajjon indokolt és eléggé megfontolt eljárás-e az, amikor aránylag magas (V—VI.) rangosztályba sorozott nyugdíjas kollégák elzárkóznak attól a csekély áldozattól, amire eddig, ha má-

sért nem is, már csak a szaklap megfelelő nívón tartása érdekében is szükségünk volna.

Meggyőződésünk az, hogy a kilépő nyugdíjas és tényleges kollégák majdnem mindegyikének vannak olyan tapasztalatai vagy gondolatai, amelyeket érdemes volna papírra tenni, ha másért nem, hát már csak azért is, mert 3 nyomtatott oldalas eredeti cikk már elegendő a nyugdíjas, 5 nyomtatott oldal pedig a tényleges tisztviselő tagsági díjának törlesztésére.

Az egyesület türelemmel várt és türelemmel vár az idők jobbra fordulására és bízik abban, hogy az a tisztikar, amelyiknek elődjei az egyesületet megalapították, fenntartották és fejlesztették, ezekben a nehéz időkben sem fog visszariadni attól, hogy — bár elismerjük, súlyos áldozat árán — az egyesületet továbbra is fönntartsa.

Videant consules!...

Az „Erdészeti Lapok” októberi számának „Kroniká”-ja 2. pontjában „Az ország talpraállítása és az erdőgazdaság” cím alatt szép és megszívlelendő dolgokat mond az ország pénzügyi és gazdasági egyensúlyának helyreállítása érdekében.

Eszerint a magyar erdőgazdaságnak is áldozatot kell hoznia, hogy 1—2 évi vágásterület túltermelésével a pillanatnyi helyzet megmentse s a cikkíró javaslata szerint ennek a túltermelésnek hosszabb (10 éven túl terjedő) megtakarításával az a cél is elérhető lenne, hogy az ország fatermelése a túltermelést meg ne érezze és az import emiatt ne növekedjék.

Nem hiszem, hogy volna kezelő erdőtiszt, aki a dolognak ilyen formájában ellene mondhatna jóhiszeműleg, látván különösen a birtokosok kedvezőtlen helyzetét és azt, hogy ezzel a manipulációval a birtokos egyrészt nyomasztó adósságai terhétől szabadulhat, másrészt egy kis friss forgótőkét ömleszthet gazdasága agyonszivattyúzott ereibe.

Egészen más jelenségek azok, melyek meggondolásra készítnek, s melyek a fenti címet iratták velem cikkem élére.

Újabban mindjobban elharapózik az a szokás, hogy a bír-

tokosok úgynevezett „területcserék”-re kérnek és kapnak engedélyt. Ez annyit jelent, hogy a birtokos megfolyamodja, hogy mezőgazdasági ingatlana egy részének beerdősítése fejében erdejének egy részét kiirthassa és mezőgazdaságilag használhassa, remélvén ezáltal, hogy a nyert faanyag értékesítése folytán adósságai egy részétől megszabadul, másrészt a kapott szűz erdőtalajon jövedelmezőbb mezőgazdálkodást űzhet, mint a cserébe adott (többnyire elsilányodott legelő) mezőgazdasági területen.

Az ilyen területcserék engedélyezésére óhajtom az illetékes tényezők figyelmét felhívni, hogy azok elharapózásának mielőbb gátat vessenek.

Az erdő talajból és faállományból áll, mely utóbbinak értéke a talaj értékét sokszor 3—4-szeresen is felülmúlja. A talajon 30—50—100 év alatt lesz erdő, legalább is olyan, ami közgazdasági szempontból számot tesz és hasznot jelent és ha egy kopár legelőterületet erdőtalajnak deklarálók is, ezáltal még nem csökkenthetem a cseh faimportot.

Erdészeti és közgazdasági szempontból a legészszerűbb intézkedés az ilyen területcserék elbírálásánál az volna, hogy az erdőtalaj értéke + a faállomány értéke (mindkettő kat. holdankint) osztva a cserébe adandó terület kat. holdankinti értékével adná azt a hányadost, amilyen arányban kellene a birtokosnak a csekélyebb értékű csereterületből erdősítenie, ez utóbbinak holdankinti értékéhez legfeljebb az erdősítemi költség volna számítandó.

Ha ez nem így történik, — amire nézve tudok eseteket, — megmérhetetlen kárt okoz a hatóság a közgazdaságnak a kész és pótolhatatlan faállomány prédául dobásával, sőt közvetve a birtokosnak is, aki pillanatnyi haszonért összes erdőtőkéjét feláldozza, melyhez a nehéz napokban mindig fordulhatna, elvakítva a nagyobb erdőgazdasági haszon csillogásától, s elfeledve azt, hogy legfeljebb egy évtized múlva a szűzi erdőtalaj terméseredményeinek is le kell csökkenniök.

Sajnos, nem látszik valószínűnek, hogy Csonkamagyarország mostani megcsonkított állapota rövid időn belül megváltozzék, s a békerevizió keresztülvitele által erdőterületeink-

nek egy részét is visszakaphassuk. Még belátható ideig a meglévő viszonyokkal kell számolnunk.

Az úgynevezett egyenlő területi alapon álló területcserék pedig azt eredményezik, hogy pillanatnyi eredményekért évtizedek munkáját dobjuk oda, az importot növeljük, erdőterületeket — legalább is a mi erdőszámba vehető — a holdak százaival és ezreivel csökkentjük, ahelyett, hogy minden erőnkkel az ellenkezőre törekednénk.

Ilyen területcserék engedélyzése mellett humbug az Alföld-fásítási akció, hiszen itt kész dolgot áldozunk fel, ott legfeljebb terveket nem hajtunk végre.

Még valamit egzisztenciális kérdésünkhöz. Az ilyen területcserék alattunk, erdészek alatt ingatják meg a talajt. Mit szóljon az a kezelő erdőtiszt, aki például 300 kat. hold öreg erdeje helyett ugyanennyi kopár legelőt kap cserébe? Miből produkáljon? Hogyan okolja meg létjogosultságát?

Azt hiszem, idősebb szakembereink legnagyobb része igazat ad nekem abban, hogy ez a hibásan felfogott „területcsere-gazdálkodás” züllesztette le a mai Úsonkamagyrország erdeit a mostani meglehetősen alacsony nivóra.

Igen ám, de békében volt miből pazarolnunk, mikor mögöttünk állott a Kárpátok és Erdély fenyves-bükkös erdőkoszorúja, s a nagy faexport-államok sorában szerepeltünk! De ma: foggal, körömmel kell védelmeznünk minden talpalatnyi erdőterületet, a faállomány minden köbméterét, mert egzisztenciánk és hazánk közgazdaságának jelentős érdeke függ ettől!

Tehát „videant consules!...”, mikor a területcserékre engedélyeket adnak!

*

Készséggel adunk helyet a cikknek, amely egy — a magyar erdőgazdaság jövőjét szívéen viselő — szakember aggodalmait tolmácsolja.

A megállapításokkal minden tekintetben nem tudunk egyet érteni.

Véleményünk szerint a csereterületek korlátozására vonatkozó rendelkezés nem mehet annál tovább, hogy hatóságilag kijelölt kopár területet, vagy olyan területet, amelyet a tulajdo-

nos az Alföld-fásítási törvény, vagy más törvényes rendelkezés alapján amúgy is beerdősíteni köteles, nem szabad csereterület gyanánt elfogadni.

Az erdőgazdaság szempontjából mindenesetre kevésbé örvendetes az a körülmény, hogy erdőterületeink mindig a leggyengébb termőhelyekre szorulnak vissza, de hiszen ez így van azóta, mióta az emberiség mezőgazdasággal egyáltalában foglalkozik.

Nem részesítenők itt teljesen egyforma elbánásban a 17. §. alá tartozó és az oda nem sorolt erdőbirtokokat.

Míg az előbbieknél a hatóságoknak vagyongfelügyeleti szempontból is van beleszólásuk, így tehát arra is figyelemmel kell lenniök, hogy az irtás, különösen ha rendkívüli használatról van szó, magát a törzsvagyon egy részét is igénybe veszi, addig az utóbbiaknál — legalább is addig, amíg tételes törvény nem írja elő az üzemtervszerű kezelést — enemű korlátozásról szó nincs.

A magunk részéről sokkal célszerűbbnek tartanók, ha a kötött tulajdonjogú erdőknél a vagyongfelügyeleti hatóságok minden egyes kedvezmény (többhasználat) engedélyezése alkalmával az erdőterület megfelelő szaporítását írják elő és szorítanák keresztül, mint azt, hogy amúgy is nehezen ellenőrizhető és kétes értékű hozadék-megtakarításokra kötelezik a birtokost.

Egyébként az újonnan erdősített gyengébb talajok minősége tekintetében kevesebb aggályt táplálunk, mint a cikkíró, mert hiszen ha az új erdősítést sikerrel és jól fogantósítják, az erdő 1—2 évtizeden belül a maga talajának termőerejét igen jelentékenyen megjavítja.

Példaképpen utalhatunk a lengyeltóti volt Zichy-féle uradalom gamási erdejében befásított szakadékos, vízmosásos legelőterületekre, amelyeket ma igazán kifogástalan erdei és fekete fenyőállomány borít és a 40—50 év körüli állományok talaja — dacára a ma is jóllátható vízmosásos szakadékoknak — ma már kifogástalan erdőtalaj.

Szerk.

A tarvágás és a természetes felújító vágások

E kétféle vágásmód alkalmazásának helyénvalósága régi idő óta állandó kérdése az erdőgazdálkodásnak. Volt idő, amikor már megoldottnak látszott ez a kérdés, a természettudományok fejlődése azonban mind mélyebben és mélyebben láttat bele a természet műhelyébe s ezzel kapcsolatosan újabb és újabb kérdések merülnek fel. Hogy a *kétféle vágásmód hatása az erdő talajára, a felújulásra és a fatenyészetre nem egyenlő, az bizonyos; kérdés azonban, hogy mik e különböző hatások okai.* A Magyar Erdőgazda 1925. évi 4. számában „Az elafón szerepe az erdészetben” című cikkemben felhívtam a figyelmet a mikrobiológiájának fontosságára, a más szakmában e téren történő megfigyelésekre és kutatásokra s egyszersmind arra is, hogy a fentírt kétféle vágásmód többirányú hatásában vajjon nem a talaj mikroorganizmusának van-e éppen jelentős szerepe.

A bakteriológia rohamos fejlődése s ezzel karöltve dr. Feher Dánielnek és dr. vitéz Bokor Rezsőnek az erdőre vonatkozóan végzett kutatásai és kísérletei — megjelent közleményeik szerint — ezt a kérdést úgy döntötték el, hogy *a talaj mikrobiológiájának szempontjából a tarvágás az előnyösebb, de előnyösebb ez a talaj biokémiai folyamataira s általában a talaj tevékenységére is.*

A talajjal tehát tisztában volnánk, de ezután még mindig *fennmarad az a kérdés, hogy miért hátrányosabb a tarvágás a természetes felújító vágásoknál az erdő felújulására és az újulat tenyésztésre?* Mert az erdőgazdálkodást közvetlenül ez érdeklí jobban.

A földművelő foglalkozások (mezőgazdaság, kertészet stb.) között a többiek természet erőinek és anyagainak inkább mesterséges módon való kihasználásával iparkodnak termelni, az erdészet ellenben inkább a természet útjához-módjához való alkalmazkodással érhet el jobb gazdasági eredményeket.

A kétféle vágásmód szembeállításánál is tehát csak akkor járhatunk helyes úton, ha előbb számot vetünk a természet

működésével. Kérdésünk szempontjából mi is történik tehát az erdőben?

Ha jól záródott faállományt kissé megbontunk, a talajon az eddigi, többnyire *moha vagy puszta alom* mellett, felverődnek a zsenge erdei gyomok, mint *madársóska, luzula, szagosmüge stb.*, s velük együtt megkezdődik a facseteték megtelepedése is. A jobban megnyitott állományban, a napsütésnek kitett telepeken, megjelenik a *málna, füziike, szeder stb.*, s magtermés esetén mindenfelé, a facseteték is, amelyek az idős állomány védelme alatt és a hézagos gyomnövés mellett, kitünően tenyésznek. Az öreg állomány teljes kihasználásával most már tárrá lett; de még csak részben felújult területet buján ellepik az utóbb említett gyomok, amelyek aztán nemcsak útját állják a facseteték további megtelepedésének, hanem a már meglévőket is részben agyonnyomják, elsorvasztják, részben fejlődésükben erősen gátolják. De vannak olyan szerencsés csémeték is, amelyek a gyomok között elég napfényt élvezve, kitünően érzik magukat és szinte buján nőnek; jobban, mint az idős állomány védelme alatt, de annak árnyékában és sokszor az idősebb fák által felfogott csapadék hiányában tengődik. Mert a füziike és málna és a velük egyidejűen tenyésző gyomok alatt a talaj jókarban és üdén marad s ha ezek a csemetétől a napfényt erősen el nem vonják, *a csemete itt jobban is tenyészhet, mint valamely állomány alatt. Ezekre a gyomokra semmiestre sem szabad rájuk fogni, hogy a talajt rontják vagy még inkább, hogy kiszarolják és hogy a facsetetétől a táplálékot elvonják. Csak a napfény elvonásáról lehet szó.* Ezt mutatja az is, hogy a gyomok között sínylődő csemeték lenge, nyurga testtel nyúlnak-nyúlnak fölfelé, de sápadtak és véznák. Ha nem volna elég táplálékuk és a talaj nem volna elég üde, akkor nem nyúlnának, hanem megmaradnának szinte egy állapotban, mint az idősebb állomány alatt a fák alá szorult csemeték.

Ne gondoljuk, hogy az idősebb állomány alatt eszményi helyzetben van az újulat. Az eléggé ismert gyökérversenytől eltekintve, a csemetéknek itt is különböző a sorsuk. A fák közötti hézagok közepe táján, ahol elég világosságot élveznek és ahol a fák koronája nem fogja fel előlük a legkisebb esőt sem — ki-

tünő helyzetben vannak. Ahol azonban a kelleténél több az árnyék, de különösen, ahol a fák esőárnyékában nem jutnak elegendő — főként nyári — csapadékhoz, ott bizony némelyikben szinte csak szunnyad az életenergia és alig fejlődik. Az ilyen csemete egyáltalában nem különb, mint a tar területen a gyomok közt felnyurgult: *mind a kettő csenevész; szervei nem fejlődhetnek kellőképpen, s ha meg is maradnak és fel is nőnek fává, nem fejlődhetnek olyanná, mint az élet kezdetétől fogva teljes energiával, jól kifejlett szervekkel és nem hátrátartott lendülettel növekedhető csemeték.*

Lehet tehát kifogástalanul fejlődő csemete a gyomos tarvágásban is és van silány és elpusztuló az idős állomány védelme alatt is.

Az egyszerre tarrá vágott területen, a valóságos tarvágásban, már más a helyzet; itt egyideig se védő, idős állomány, se talajt borító gyom nincsen. A mesterségesen odatelepített csemete ki van téve a fagyásnak, a felfagyásnak, a rovarok stb. károsításának, de különösen annak a veszélynek, hogy a talaj felső rétege annyira kiszárad, hogy emiatt a csemete is kiszárad. Amint a tarvágásban a füzike, málna és a velük tenyésző gyomok fölverődnek, úgy javulnak a csemete tenyészésének feltételei is, de másrészt úgy nő a gyomok által való elnyomás veszedelem is.

Hogy milyen ez az utóbbi veszedelem, annak számos példáját nyújtja a természet. Ahol a tarravágás hiányos vagy semmi újulatot nem talál s a nekik kedvező életkörülmények között a gyomok buján verődnek föl, ott a tenyészített fafajok csemetéi csak ritka esetben vagy igen hosszú idő alatt tudnak csak megtelepedni. Előbb általában a nem tenyészített fafajok (fűz, nyár, nyír, berkenye stb.) telepszenek meg s a tenyészített fafajok csak azután, amikor ezek alatt a gyomok már gyérülni kezdenek vagy kigyérültek. Hogy a tenyészített fafajok megtelepedésének ilyen akadályai a gyomok, annak határozott bizonyítéka pl. az is, hogyha az ilyen elgyomosodott helyre a szomszédból mag hull s a területet legeltetik (aminek folytán a gyom is meggyérül s jószág fel is vágja a talajt, be is tapossa a magot a földbe), a nemesebb fafajok csemetéi is megtelepszenek.

Ez azonban semmiesetre se intsen a legeltetéssel való felújításra, mert ennek ismét más, káros következményei vannak s a legeltetés nyomán is csak ott nő újulat, ahol még a kerékvágásban is nő csemete, a tarvágásban azonban, a buja gyomnövényzet miatt, nem.

Menjünk most egy lépéssel tovább. *Ha a tarrá lett területet hosszabb ideig nem veszik birtokukba a facsemeték, anynyira, hogy azt be is árnyalják, akkor a füzike, málna és társaik helyét az éghajlati viszonyok szerint hosszabb vagy rövidebb idő alatt a fűfélék foglalják el.* A füzike, málna stb. bizonyára azért tűnik el, mert életfeltételeik kedvezőtlenekké váltak; olyanokká, amilyenek mellett már csak a fűfélék tenyésznek tömegesen. Ugy vélem, hogy legnyomatékosabban játszik itten közre a felső talajréteg nedvessége. A fűféléket a természet felruházta azzal a tulajdonsággal, hogy *életműködésüket képesek a nyári tenyészeti idő folyama alatt is felfüggeszteni, beszüntetni és ismét fölvenni, megkezdeni.* Ezzel alkalmazkodnak a talaj felső rétegének mindenkori víztartalmához. A füzike, málna stb. ezt nem tudja megtenni — de a facsemete sem — s emiatt (esetleg még mások miatt is) kipusztul.

Minél csapadékosabb és hűvösebb az éghajlat, annál lassabban jut el a természet a moha vagy tiszta lombalbmától a zsenge gyomokon, majd a füzikén és málnán keresztül a fűfélékhez. S érdekes, hogy ezt a folyamatot a legeltetés feltűnően meggyorsítja. Különösen szembeszökő ez a füzike, málna stb.-vel buján benőtt tarvágásnál, ahol a legeltetésre ezeket már 2—3 év alatt felváltja a fű. De nemcsak az éghajlatnak, hanem az égtáj felé való kitettségnek is megvan az ilyen hatása. Északi oldalon lassúbb, délin gyorsabb a folyamat.

Száraz és meleg éghajlat alatt vagy még inkább ilyen és déli fekvés mellett pedig már az is megtörténik, hogy a moha vagy alom után mindjárt a fűfélék következnek.

Ilyenformán változtatgatja a természet a fa után ugyanazon a talajon a nem fás növényzetet. Ez a változtatgatás azt mutatja, hogy a talajban is történik időközben valami változás, s ha ez a változtatgatás nem közömbös a fűtestű növényekre, nem lehet az a facsemetékre sem. Azt mondják, hogy a talaj

mikroorganizmusa — legalább hatványosan — nem változik meg a terület tarravágásával. Akkor egyébnek kell lennie, ami miatt az elfüvesedett talajon nem tenyészik úgy a csemete, mint védőállomány alatt, jó helyen, vagy pl. a füzike között. Avagy mi oka lehet pl. annak, hogy gyepes tisztás beerdősítése hegyvidéken mindig nehezebb feladat, mint vágásterületé (ezt különben tudjuk), holott az elaföntenyészete között talán nincs is különbség. Különös és érdekes pl. az is, hogy ha elfüvesedett tarvágás leég, az égés helyén sokszor füzike verődik fel kender-sűrűen, még akkor is, ha a környéken csak fütenger van. Mindezek még felderítésre váró kérdések.

Magas hegység és északi tájék, alacsony hegység vagy dombvidék és melegebb égöv — azt hiszem — a fentiek szempontjából mindegy. Az Erdészeti Lapok 1929. évi XII. füzetében „Az aljafa szerepe az erdő természetes felújításánál” című cikkemben különbséget tettem a csapadékos, hűvös és a száraz, meleg éghajlat alatt végzett természetes felújító eljárás módja között. Az ott elmondottak megisméltését feleslegesnek véelve, itt csak rámutatok arra az összefüggésre, amelyet az *éghajlat és égtáj befolyása nemcsak a természetes felújító vágások menetére és végrehajtásának módjára, hanem arra is gyakorol, hogy hol alkalmazhatunk célszerűbben tarvágást és hol természetes felújító vágást.*

Az előadottakból magától következik, hogy *a kihasználás és felújítás intézésénél arra kell ügyelnünk, hogy a talaj el ne füvesedjék, mert a füves talaj minősége már nem olyan, hogy az a facsemete (vagy fiatal fa) tenyésztére kedvező volna. Ahol tehát a talaj gyors elfüvesedésre hajlandó, ott ne alkalmazzunk tarvágást.* Minthogy pedig hosszú ideig tartó fátlanság mellett szinte minden talaj elfüvesedik: *a kihasználást és felújítást úgy kell intézni, hogy ezek lebonyolításának tempójával az elfüvesedést megelőzzük. Hűvös, csapadékos éghajlat alatt (tehát magas hegységben vagy hideg égöv alatt) a tarvágás helyenvaló lehet; meleg, száraz éghajlat alatt ellenben a jó felújulás és fatenyészet ellen való cselekedet. Északi tájakon és magas hegységben jótékony, sőt szükséges is lehet, hogy a faállomány alatt elsavanyodott talajt a tarvágás folytán érvényesülő nap-*

sugár és szabadabb légjárás helyrehozza, ellentétes körülmények között azonban *a másik szélsőség ellen kell védekeznünk.*

Szükségesnek látom e tárggyal kapcsolatban annak megjegyzését, hogy *a természetes felújító vágások értelmezése vagy értelmüknek szokásos, éles elhatárolása, nem egyezik meg az erdőgazdálkodás követelményeivel.* Természetes felújító vágásnak általában azt tartják, amikor az idős faállomány fokozatos kihasználásával karöltve az új állomány tisztán magvetés útján létesül. Élesen mondva: ennél a vágásmódnál várjuk, míg az újulat „sült galamb módjára a szánkba repül.” Az így értelmezett természetes felújító vágással állítják aztán szembe a tarvágást.

Ez a két szélsőség azonban egyáltalában nem elégíti ki az erdőgazdálkodás kívánalmait. Természetes felújító vágásnál ugyanis *a talaj* csak korlátoit ideig marad a felújításra kedvező állapotban, idő haladtával azonban fogyatékoságát elveszti s ennek utána *minőségben is csak romlik.* Másik hibája a hosszú várakozásnak az, hogy *a már megtelepedett csemeték sínylődni kezdenek* az idős fák alatt, ami későbbi fejlődésükre károsan hat. Harmadik hiba, hogy a várakozás ideje alatt *a be nem vetődött terület parlagon hever, nem terem fát.* Ezeket a hibákat a lábon maradt idős fák „hízása” sem egyenlíti ki. *Nem volna szabad tehát megengedni (vagy belenyugodni), hogy a megfelelő mértékű természetes bevetődés késése miatt ez a fenti három rossz bekövetkezzék, hanem, ha látjuk, hogy a helyzet kezd romlani, akkor mesterséges úton (akár ültetéssel, akár vetéssel) kell azt a hiányzó újulatot megtelepíteni.* Különösen szűkebb hazánk szárazságra hajló éghajlata kívánja ezt. Hogy aztán ezt a mesterségesen kíségetett természetes felújítást belevonják-e a természetes felújító vágásmód fogalomkörébe, vagy vegyes módnak mondjuk. arról most nem beszélek, csak *hiányosnak tartom a vágásmódnak olyan tárgyalását, mintha annak menetébe a felújításnál is nem lehetne mesterségesen beavatkozni,* amikor a vágás már maga is mesterséges beavatkozás. Másrészt a tarvágott terület is felújulhat természetes úton. Már magában véve ezek is azt mutatják, hogy *az eljárás lényege nem az, hogy mit csinál a természet és mit csinálunk*

mi, hanem az, hogy a kihasználás és felújítás olyanforma módon megy végbe, mint ahogyan azt a természet szokta csinálni.

Hibáztatni való dolog, hogy némelyek azért nem tartják alkalmasnak a természetes felújító vágást, mert annak *keresztülvitele nagy nehézségekbe és sok akadályba ütközik.* Még jobban hibáztatható az, aki ez okok miatt nem is alkalmazza azt. *Olyan elbírálás alá esik ez, mintha valaki éppen ez okok miatt a gyérítéseket sem hajtaná végre, mert így végső eredményben egyáltalában nem akarna belterjes gazdálkodást folytatni.* Belterjes erdőgazdaságban keves az olyan erdőrésztlet, amelyikben, mondjuk, 10 éven belül ne volna valami tennivaló, s aki így gazdálkodik, az nem is gondol arra, hogy a végső használatnál a természetes felújító vágásmódot annak *nehézségei miatt* mellőzze, ha különben alkalmasnak találja. *Az ilyesféle akadálynak nem szabad a közfelfogásban meggyökeresednie.*

Egyébként is a természet már maga gondoskodik arról, hogy az erdő ott kívánja meg a természetes felújító vágásmódot, ahol annak végrehajtása könnyebb, t. i. nem a magas hegységben.

Az előadottaknál következetesen csak azt tartottam szem előtt, hogy mit kíván az erdő és annak *állandó, sőt fokozódó jó állapota.* A birtokos — aki esetleg több tekintettel van a jelenre, mint a jövőre — kívánhat mást is, az azonban már más lapra tartozik.

Béky Albert.

A felújítás problémája és az erdészeti kísérletügy

Írta: dr. Fehér Dániel.

Roth-nak, az Erdészeti Lapok novemberi számában megírt értekezésével a magam részéről a természetes és mesterséges felújítás problémáját illetőleg ennek a kérdésnek további vitatását teljesen céltalannak tartom, miután a kezdetben ellentétesnek látszó felfogások örvendetes módon közeledtek egymáshoz és ezzel, azt hiszem, végeredményben az egész problémát az eddig teljesen terméketlen spekulatív térről a ténykérdések eredményes vonalára tereltük át és azt hiszem, hogy ezek után nyugodtan

bevárhatjuk a folyamatba tett párhuzamos kísérletek további eredményeit.

Én a magam részéről a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályának szinte páratlanul megértő támogatásával és a miskolci erdőgazgatóság önzetlen baráti segítségével abba a szerencsés helyzetbe jutottam, hogy a kérdés biológiai vonatkozásainak elbírálása céljából széleskörű kísérleteknek alapjait vethettem meg, amelyekkel legalább a kérdés biológiai részét, illetőleg az ezzel összefüggő egyéb problémákat azt hiszem, végérvényesen sikerül majd tisztázni.

Ami most már a Kísérleti Állomás ügyét illeti, úgy szintén őszinte örömmönnök kell kifejezést adnom, hogy mint *Roth* nyilatkozatából látom, a dolgok lényegét illetőleg nincsen felfogásbeli különbség közöttünk. Ami ellentét ma még fennáll, az tisztán arra vonatkozik, hogy *Roth* az általam szükségesnek jelölt osztályokat, illetőleg az ezek által megadott keretet csak később óhajtja, én pedig most is azon a határozott véleményen vagyok, hogy az osztályok felállítása elodázhatatlan feladat. Sajnos, nem oszthatom *Roth* véleményét, mikor azt mondja, hogy ezekkel csak egy nagyot mutató keretet kapnánk, amelyet tartalommal, ember és költség híján, nem lehetne kitölteni. Ha az életben valamit alkotni akarunk, különösen, ha ezt az alkotást nagyszabásúnak tervezzük, először a gondolatot és azzal együtt a kereteket kell megadnunk és bármily nehéz időket is élünk, erős akarattal és következetes munkával a kereteket mindig kitölthetjük. Különböen is az általam javasolt osztályoknak személyzettel és laboratóriumokkal való ellátása rendkívül könnyű és ennek keresztülvitele nem ütközik nehézségekbe abban az esetben, ha megfelelő szervezéssel a főiskola szakembereit és intézeteit a munkába belevonjuk.

Készséggel elismerem és megerősítem, hogy *Roth* maga messzemenő megértéssel és igazi liberális, vezetésre teljesen érett magatartással kezeli az állomás ügyeit, de ez teljesen a szeszélyhez kötött szubjektív jelenség és semmi garanciát nem ad arra, hogy személyváltás esetén a jövőben is így lesz. Erre pedig építeni nem lehet. Nekünk tételes jogszabályokkal kell az egész kérdést szabályoznunk, a kereteket végérvényesen megszabnunk

és a kérdést gyökeresebb megoldanunk. Teljesen tarthatatlan állapot pl., hogy a Kísérleti Állomás az erdőrendezéstani, növénykörtani, erdővédelemtani és talajtani dolgokban ma úgyszólván teljesen munkaképtelen, holott pl. a talajtan jelentőségre nézve ma már domináló szerephez jutott.

Az, hogy a tanszékek és a kísérleti állomás hogyan segítik, hogyan támogatják egymást az új rendszer keretein belül, teljesen mellékes részletkérdés, amelyet esetről-esetre kell letárgyalni. Jelenleg a főiskola kiválóan képzett tanársegédekkel és adjunktusokkal rendelkezik, akiket átmenetileg kitűnően fel lehetne használni a kísérleti állomás munkásságának céljaira is. Ehhez azonban rendszer, egységes elv és minden problémát átható program szükséges. Hasonlóképpen feltétlenül szükségesnek tartom a gyakorlati szakembereknek az általam javasolt kísérletügyi tanácsba való meghívásával a gyakorlat megfelelő befolyásának biztosítását is.

Ami pedig azt illeti, hogy az osztályok felállítása esetén egyik intézet nem lehet önálló tagja az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének, az annyira mellékes dolog, hogy ezzel a kérdéssel még foglalkozni sem óhajtok.

A kísérletet és a kutatást én sem választom el egymástól a gyakorlatban, hiszen a vezetésem alatt álló intézet, amely par excellence kutató intézmény, állandóan messze kiterjedő kísérletekkel is foglalkozik. Az elválasztás jelentősége inkább elméleti és a célkitűzések megbírálásánál játszik szerepet.

Az pedig, amit a kísérleti állomás hivataloszerű jellegéről mondtam, az természetesen éppen nem vonatkozik arra, hogy az erdészeti főosztály befolyását kikapcsoljuk. Adminisztratív és gazdasági függést itt természetesen sohasem kerülhetünk el, de ezek keretén belül a kísérleti állomás önálló, tehát célkitűzéseinél, azok megvalósításánál minden, a felettes hatóság részéről jövő imperatív beavatkozástól mentes tudományos kutató intézetté kell átalakítanunk. Nem egy példa a múltban világosan megmutatta, hogyha az erdészeti főosztály mindenkori vezetője tudományos szempontból befolyást óhajt gyakorolni, azt minden további nélkül döntő hatáskörrel megteheti. Ilyen körülmények között pedig önálló tudományos kutatás és kísérletügy ab ovo

lehetetlen. Nagyon természetesen szervezetenként kell biztosítani a minisztériumnak a beleszólás, sőt véleményem szerint a nyomatékos beleszólás és végeredményben a döntés jogát. De ezen a határon belül az önálló kutatás számára az eddiginél sokkal szélesebb kereteket kell biztosítani, hogy a kutató munka függetlenségét és pártatlanságát mindenképpen meg tudjuk őrizni.

A magam részéről, azt hiszem, mindenki tisztában van azzal a páratlanul álló megértő támogatással, amellyel az erdészeti főosztály jelenlegi vezetője minden igaz ügyet, személyre való válogatás nélkül, szeretettel és hatékonyan támogat. Kötelességemnek tartom itt őszintén kijelenteni, hogy az a nagy tudományos előrehaladás, amelyet az erdészeti tudományok terén a főiskola tett, elsősorban az erdészeti főosztály mostani vezetőjének, gyakran bizony nagyon nehéz viszonyok között, de annál nagyobb erővel és szeretettel biztosított támogatásának köszönheti eredetét. Ez a megértő szeretet és jóindulat az erdészeti tudomány alapvető nagy munkáit és ezek mellett a kutató munkásság értekezéseinek egy egész seregét teremtette meg az utóbbi években. De sajnos, ezt a megértést és ezt a szeretetet akkor, amikor évtizedekre előre építünk, nem lehet intézményesen biztosítani, ez személyhez kötött jelenség, nekünk pedig, amikor a jövőt építjük, nem személyekre, hanem tételes jogszabályokban lefektetett jogokra és kötelességekre kell építenünk. Éppen ezért azt hiszem, hogy bizonyos fokig ez a probléma is ténykérdéssé vált és ezért megegyezően tisztelettel felkérem a kísérleti állomás vezetőjét, intézkedjék a kísérletügyi szaktanács, illetőleg egy olyan közgyűlés összehívására, amely a kísérleti állomás ügyét is tárgyalja és az átszervezés problémáját megoldja. Mert azt az egyet, bármily szeretettel és elismeréssel viseltetem is a kísérleti állomás mostani vezetője iránt, egészen őszintén megmondhatom, hogy 1935-ben úgy, ahogy most állunk, semmiesetre sem állhatunk ki a világ kritikája elé. Kísérleti állomásunk szervezete és kiépítése annyira kezdetleges és primitív és annyira nem áll arányban sem a főiskola nagyarányú tudományos felkészültségével, sem a magyar erdőgazdaság intenzitásával és magas színvonalával, hogy a magam részéről őszintén ki kell jelentenem, hogy azt a gyökeres változást, amelyet különben elvileg Roth is

helyes, sürgősen megoldandónak és elodázhatalannak tartom. Megoldandónak tartom annál is inkább, mert ha azt a tervet gyors iramban megvalósítjuk, szervezettség és kiépítés tekintetében a finnek és svédek után vezetőszerpet biztosíthatunk magunknak, ami annál nagyobb jelentőséggel bír a jövőre nézve, mert laboratóriumok és általában természettudományi felkészültség szempontjából sok tekintetben még a finneknél is jobban állunk és ezért megfelelő szervezettség esetén rövid időn belül a szellem és kultúra fegyvereivel az erdészeti kísérletügy terén döntő szerepet játszhatunk.

Az osztrák Mürzvidéki kincstári erdőbirtok modern úsztató és kipartoló berendezése

Írta: Modrovich Ferenc.

E lapok hasábjain három évvel ezelőtt ismertettem a Mürzvidéki osztrák kincstári erdőbirtok úsztató berendezését, és annak tökéletesítésére részben már akkor megindult építkezéseket, részben az arra vonatkozó terveket.¹ E tervek többszöri lényeges módosítások után 1928—29. években megvalósultak és így ezidén már alkalmunk volt a hallgatónkkal tett kirándulásunkon a kész és teljesen modern elvek szerint épült úsztató berendezést üzemben látni. Minthogy egész Európában ez az első ily modern kivitelű úsztató berendezés, jó célt vélek szolgáltni, ha azt a magyar szakközönséggel röviden megismertetem.

Az úsztató berendezés a neubergi kincstári erdőgondnokságot van hivatva feltárni. Ez az erdőgondnokság északi Steierországban, a Mürz és mellékpatakainak felső folyására hajlik; 600—2000 m magasságban fekszik a tenger színe felett. Kiterjedése 19.000 ha (mintegy 33.000 kat. hold): Faállománya 70% lúccs, 10% vörösfenyő, 10% összefüggő állományt nem alkotó bükk és 10% egyéb fanem. Üzemmód tarvágás mesterséges felújítással, csak a véderdő jellegű erdőrészekben történik a hasz-

¹ *Modrovich*: Az erdőmérnöki főiskola ezidei tanulmányútja. Erd. Lapok, 1928. évf. XI. füzet.

nálat szálalással. Az évi főhasználati fatömeg mintegy 50.000 m³, amely felerészben szer- és felerészben tűzifa.

Az erdőbirtok jelenleg már csak egyetlen erdőgondnokság kezelésében van, a háború előtt volt három helyett. A gondnokságok összevonása az erdőmérnöki személyzet apasztása nélkül történt és annak üdvös hatása nemcsak abban jelentkezik, hogy az egy szállítóberendezésre utalt birtokon az úsztatás egységes vezetés alatt áll, hanem abban is, hogy így az adminisztrációs, főleg az írásbeli teendők csökkenvén, a személyzet munkaereje sokkal jobban hasznosítható az erdőgazdaság javára. A Neuberghen székelő erdőgondnokság vezetője ezidőszertint egy főerdőtanácsos, kihez két erdőmérnök van beosztva. A nagykiterjedésű birtok kezelésének megkönnyítése végett a vezetőnek egy kis szolgálati autó áll rendelkezésre.

Az erdőbirtok évi fatömegének legnagyobb része már régidőktől fogva úsztatással került részben a Krampen-i gereb alatt fekvő kincstári kétkeretes gőzfűrészhez, részben pedig a folyón tovább usztatva a neubergi vasmű duzzasztóműve felett épült gereb udvaráról a vasmű felvízcsatornájának felhasználásával, majd az ahhoz csatlakozó rövid vizes csúsztatón át a vasmű alatt elterülő rakodóra, annak szintjébe mélyített beton kipartoló csatornában. A rakodóra a Müzzzuschlag-neubergi szárnyvonal végállomásából kiágazó szabványos nyomtávolságú iparvágány vezet. Erre a rakodóra szállították és szállítják még most is tengelyen a Neuberg községhez közelfekvő erdőrészek fatermését, valamint az átépítés előtt még az előbb említett fűrész kész áruját is, mintegy 3 km távolságról.

Az úsztatás a Kalte és Stille Mürzön, valamint azok egyesüléséből keletkező Mürz-folyón, a tavaszi vízbőség idején a folyó önvizével történt és csak a Frein-nél a Mürzbe torkolló hasonló nevű patakon szolgált az önvíz pótlására a torkolat felett mintegy 4—5 km távolságban fekvő Taschl-Graben nevű oldalvölgyben épített kis, 5.00 m magas vízgyűjtő gát.

Ez a kezdetleges úsztató berendezés csak az első időkben feltehetőleg meg céljának, de később mindjobban érezte hátrányait.

Az úsztató üzem teljesen a folyó vízjárásától függött, minek

következtében — a néha igen rövid idő alatt lefolyó — tavaszi vízbőség idején kellett az egész fatömeget leszállítani. Ha a hóolvadás késett, a tavaszi árvíz levonulása igen gyors volt és ezért a partokhoz kihozott fa nagy mennyisége ott maradt és már legfeljebb az igen bizonytalan nyári nagy esőzések vizével volt leúsztható; emellett a fának a kihozása, a rendelkezésre álló rövid idő miatt, gyakran szintén nagy nehézségekbe ütközött. Jó víz idején pedig a kipartoló munkák alig tudtak lépést tartani a gerebekhez leúsztatott nagymennyiségű fa érkezésével.

További hátrány származott, mint az minden úsztató berendezésnél is jelentkezik, abból is, hogy az árhullám levonulása nem egyenletes és annak szabályozására itt semmiféle berendezés nem állott rendelkezésre. Természetes vízfolyásokban az úsztatóhoz szükséges vízmélységet bő vízjáráskor a levonuló természetes, vízgyűjtő gáttal felszerelt úsztató medrekben pedig a gát zúgójának nyitásával elért mesterséges árhullám biztosítja. A természetes árhullám a legtöbb esetben eleinte rohamosan felduzzasztja a folyó vizét, a szükségesnél nagyobbra is, úgy, hogy a nagy sebességgel rohanó víz a mederbe készített fa felett átrohan és csak később ragadja azt magával. Ugyanehhez hasonló a vízgyűjtő gátak vizével előidézett mesterséges árhullám levonulása is különösen akkor, ha a zúgónyílást, mint pl. a csapókapuk esetében, csak egyszerre, egészében tudjuk szabaddá tenni. Már sokkal kedvezőbb a helyzet, ha a zúgók oly elzárókészülékkel vannak ellátva, amelyek a zúgó fokozatos nyitását teszik lehetővé, amikor is az árhullám levonulását a zúgon kibocsátott víz pontosabb adagolásával tudjuk az úsztatás igényeinek megfelelő módon szabályozni.

Az árhullám áradáskor a víz sodrában elősiet, minek következtében a víz felszíne a sodorra merőleges keresztmetszetben domború alakot vesz fel. Ez a körülmény a fának a partok felé való terelését okozza, amit még a víznek főleg a partok közelében gyakori örvénylő mozgása is elősegít. Így a fa egy része a partokhoz surlódván, ott erősen horzsolódik, majd fennakad. Az apadáskor természetszerűleg beálló homorú felszín mellett az így fennakadt fának csak igen kis része terelődik vissza a folyó sodrába, hogy abban lefelé ússzék. Az úsztatott fa egy másik része

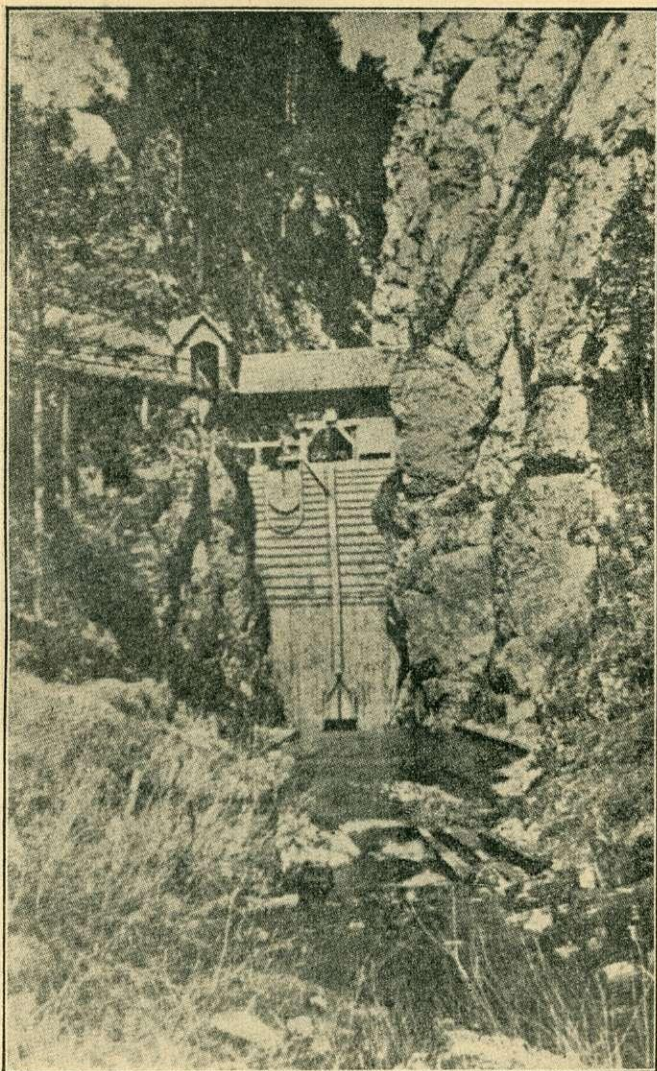
pedig az aránylag lassú szállítás ideje alatt vízzel teleszívódik, leszáll és mederfenék egyenetlenségein megakadva, elül. Ezt a fennakadt vagy lesüllyedt fát nagymérvű és költséges utóúsztatással kell későbbi időpontban leszállítani.

További veszteséget jelent a nagy erővel a partokhoz, vagy a meder kiálló szikláihoz ütődő fának horzsolás és sérülés következtében előálló mennyiségi apadéka, amelyet még fokoz az is, hogy a mederfenékre leszállt, vagy a partok sekélyebb részein fennakadt fa az árhullám levonulása alatt be is iszapolódik és így teljesen elvész. Az így előálló apadék a leúsztatott famennyiségnek 5—10%-ára is felszökhetik.

E többé-kevésbé minden természetes vízfolyáson való úsztatásnál fellépő hátrányokhoz járult még a neubergi kincstári erdőbirtokon az is, hogy a kipartoló csatorna a rakodó szintjébe mélyülvén, abból a fának a kihúzása és különösen a tönkfának a máglyázása is igen sok munkát, tehát költséget is emésztett. A fűrésznek kedvezőtlen elhelyezése ugyan a szállítási költséget nem emelte közvetlenül, de mégis a fűrészárúnak rossz úton három km. távolságra, a továbbszállításra szolgáló iparvágányhoz való fuvarozása a bérbeadott fűrészten felolgozásra kerülő fa alacsonyabb egységárában jelentkezett, mint veszteség.

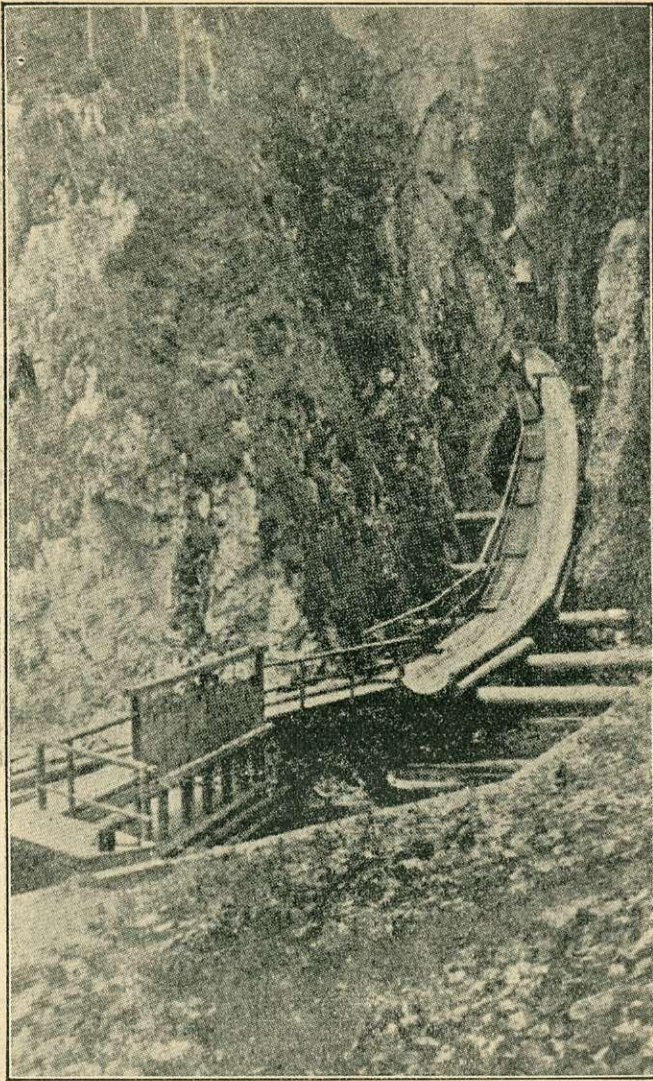
Mindeme hátrányok a háború után az osztrák erdőgazdaságra nehezedeo kedvezőtlen értékesítési viszonyok, — a segélyezett munkanélküliek nagy száma ellenére is — elégtelen és drága munkaerő, a nagy adó- és szociális terhek miatt mindjobban érvényesültek és már-már veszélyeztették az egész erdőbirtok jövedelmezőségét. (A szociális teher ma m³-enkint átlag 2.50 Sch., kb. 2 P-re rúg!)

A jövedelmezőség biztosítására ennél fogva több intézkedést kellett tervezni, amelyek közül a magas hegyvidéki erdőknél a termelési költségek többszörösét kitevő szállítási költségek apasztására irányuló tervek nyomultak előtérbe. Itt két megoldás volt lehetséges: vagy új, tökéletesebb szállító berendezés létesítése, vagy pedig az úsztatás tökéletesítése. Az erdőbirtoknál az utóbbira határozta el magát a kincstári erdők vezérigazgatósága, amely elhatározásában döntő szerepet játszottak — a nehéz ter-
re viszonyok miatt csak igen nagy költséggel megépíthető erdei

1. kép. A *Taschl-Graben* vízgyűjtője üres gátmedence mellett, a vízfal felől nézve. (Kühne felv.)

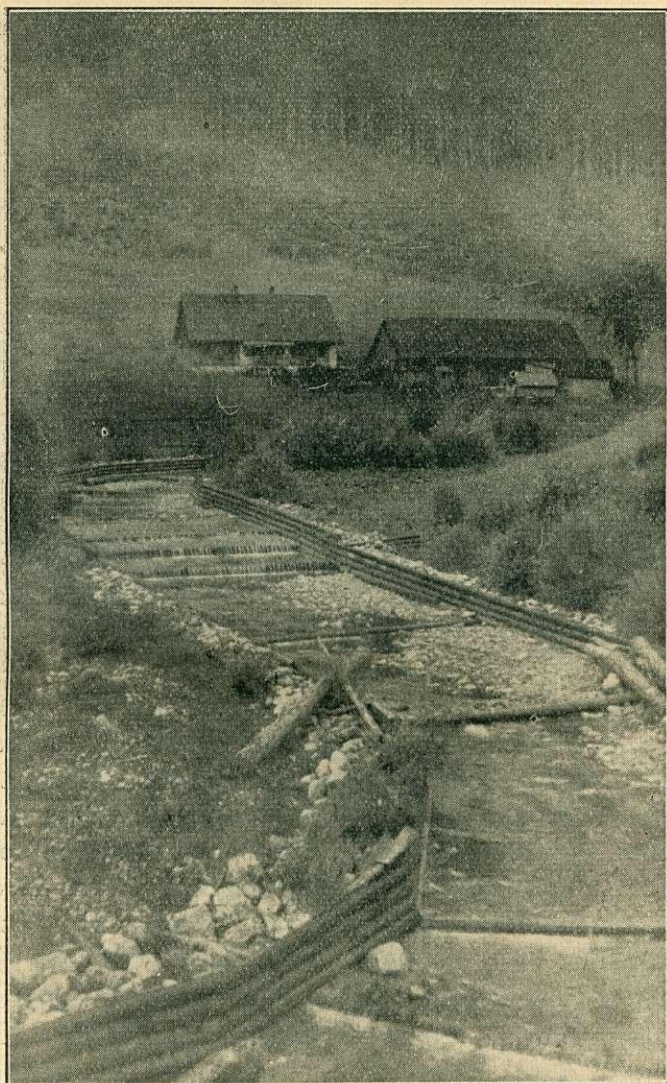
vasúttal szemben — azok a következtetések, amelyeket Schaubberger Viktor, osztrák erdőmérnök hosszú időn át gyűjtött, gondos megfigyeléssel szűrt le az úsztatási üzemek tökéletesítésére vonatkozólag. Jó részben az ő tanácsai és útmutatásai alapján

2. kép. A Taschl-Graben-i gátból kiinduló vizes csúsztató a sebességcsökkentő medencével, háttérben kissé látszik a gát is. (Kühne felv.)

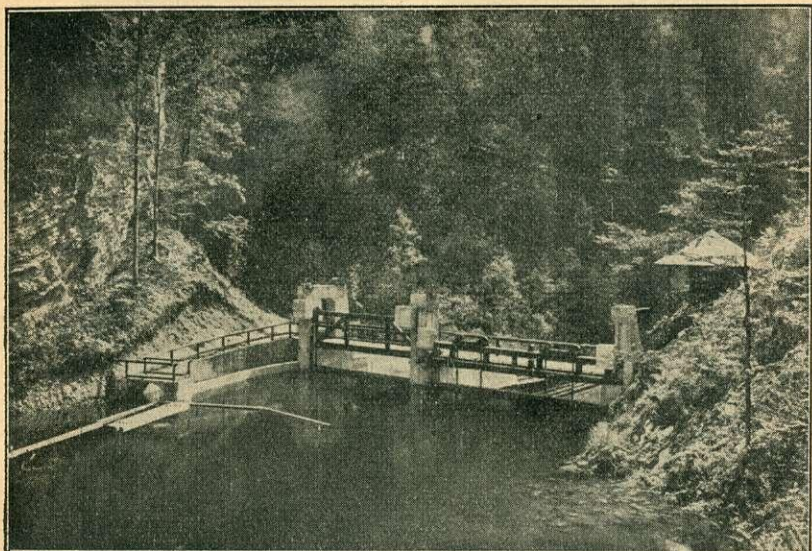
tervezték meg a Mürz-vidéki erdőbirtok úsztató berendezésének átépítését, mely most már üzemben, teljesen igazolta következtetéseinek helyességét.

Az úsztatás fenn felsorolt általános hátrányainak kiküszö-

3. kép. A *Frein* patakának egy szabályozott szakasza. (Rikly felv.)

bőlésére Schauburger több utat jelölt meg. Legelső sorban szükségesnek tartotta az úsztatási árhullámnak a vízjárástól való függetlenítését duzzasztó, illetve vízgyűjtő művek létesítésével, melyekkel a kibocsátandó víznek pontos és a mindenkori víz-állásnak megfelelő adagolása válik lehetővé és így az árhullám

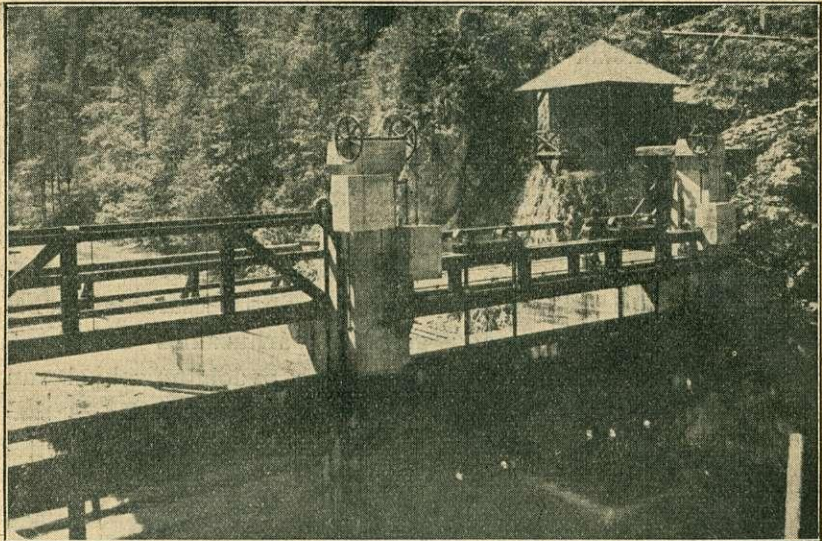

4. kép. A Rasthöhe-i gát telt medence mellett. Jobbról balra látható a tulajdonképpeni gát, az árapasztó, majd a balszélén az úsztatócsatorna kiágazása. (Passer felv.)

levonulásának szabályozásával a partok felé terelődő famennyiség és vele az utóúsztatás is a legkisebb mértékre szállítható le. E duzzasztóművek az úsztatómeder megfelelő helyén létesítve, a gát felett és alatt levő mederszakaszok úsztatását teljesen elkülönítik egymástól és így a duzzasztó mű alatt az úsztatás és kipartolás munkáinál a folyamatos munka elve is keresztülvihető, a kipartolás mechanizálásával pedig a rakodómunka is racionalizálható.

A mürzi úsztatóüzem tökéletesítése² terén első lépés volt 1925-ben a Taschl—Graben-i vízgyűjtő gát átépítése. (1. és 2. kép.) Ezt a gátat az eredeti 5.00 m.-ről 9 méter magasságra emelték. A gát az oldalvölgy szájához közel egy sziklaszorulat felső végében épült természetadta ideális gátmedence alatt. A gát koronája mindössze 6.00 m, a fenéknél csak 4.5 m hosszú, amely az emelés után mintegy 11.000—12.000 m³ vizet tud tárolni. A gátnak egyszerű, a sziklaoldalakra támaszkodó ge-

² Moderne Holzbringungsanlagen in den Mürz-Forsten der österreichischen Bundesforste. Die Wasserwirtschaft, Jahrgang 1929., Heft 33.

5. kép. Ugyanaz. Jól láthatók a gátat záró emelő, az árapasztót záró süllyeszthető kapu állítását megkönnyítő betonellensúlyok, valamint a zúgókapuk emelőszerkezete. (Passer felv.)

rendafalát mintegy másfélméteres közökben, szintén a szikla-
oldalakra támaszkodó kettős feszítőművek merevítik

A fenékszűzön keresztül az alatta levő mederbe másodper-
cenként 2.00 m^3 víz bocsátható ki. A víz hozzáfolyásának válto-
zásához képest a megtelési idő 3—6 óra között ingadozik, míg
a kiürülési idő az úszatómedernek mp-kint $1.00—2.00 \text{ m}^3$ víz-
szükséglete szerint 3—4 óra. A gáton a koronába süllyesztve egy
vizes csúsztatót vezettek át, amelynek célja, hogy a gát felett
elterülő erdőrészeknek mintegy évi 1600 m^3 -t kitevő fatermését
csúsztatókon a gátmedencéhez kihozva és azon átúsztatva a
Frein-patakába; e vizes csúsztatón keresztül juttassák. A vizes
csúsztatót a gát vízfalában köríves kivágású kapu zárja, amely-
lyel a vizes csúsztatóban szükséges 20 cm magas vízállás bizto-
sítható. A vizes csúsztató igen nagy, 50%-os esésben indul és
völgyfenékalkotta lépcső alján egy kis medencébe torkollik. A
medence oldalt a vízállás szabályozására zsilipekkel van el-
zárva, míg alsó végéből ágazik ki a szintén zsilippel ellátott kis-
esésű, a völgyfenéken vezető vizes csúsztató. A felső, nagyésű

csúsztatóból nagy sebességgel érkező fa a medencében mintegy vízpárnába ütközik és így sebességét csökkentve, az alsó vizes csúsztatón halad tovább. Az alsó csúsztató átlag 6% esésben, mint 1.00 m felső szélességű, egyszerű földbeásott fabélésű csatorna körülbelül 800 m hosszúságban megkerüli a Frein-patakának sziklás és úsztatásra kevésbé alkalmas szakaszát és ez alatt beléje torkollik. Ez úsztatócsatornába a Frein völgyének felső szakaszából 1.2 km hosszú hasonló kivitelű úsztatócsatorna ömlik, mely a felső völgy fáját szállítja. Az úsztatócsatornának beömlése alatt a patak nagy gonddal párhuzamos művekkel, fenékgátakkal, a nagyeesű szakaszokon padolatművekkel van szabályozva egész hosszában a Mürzbe való torkolatáig. A szabályozott meder 6.00 m széles, az ívekben szükséges kibővítésekkel. (3. kép.)

Az így szabályozott Frein-patakon évenként mintegy 11.000 m³ fa úszik le. A Stille és Kalte és az összefolyás után a Mürz felső szakaszán az úsztatás még most is, a tavaszi nagy vízkíhasználásával a folyó önvizével történik.

A Frein beömlése alatt mintegy 1.00 km távolságban az ún. Rasthöhe-i völgyszorulatban duzzasztó mű épült az 1928—1929. években. (4. és 5. kép.)

A gátat négy, a sziklatalajba alapozott vasbetonpillér támasztja ki. Az első pillérköz a tulajdonképeni medren ér át. Itt van a 12.00 m hosszú és 6 m széles kőszekrényes gát, amely cölöprácson nyugszik. Kimosás ellen és a vízhatlanság biztosítására védi a gátat a vízfal előtt 3.00 m távolságban szorosan egymás mellé vert cölöpökből álló sor és ezenkívül közvetlenül előtte 8 cm vastag szádkarófal, a zuhogó fal mögött a medret kimosás ellen cölöprácson nyugvó padolatmű biztosítja. A gát koronája a mederfenék felett 3.20 m magas, de a duzzasztási magasságot egy a teljes nyíláson átérő vasszerkezetű emelő kapuval még 1.30 m-rel, 4.5 m-re lehet növelni. A gát mellett fekvő pillérközben foglal helyet a teljesen sziklába robbantott 6.00 m széles árapasztó, amelynek küszöbe 2.75 m-rel magasabb a mederfenéknél. A gáttal egyező duzzasztási magasságot egy, szintén az egész nyíláson átérő süllyesztőkapu felhúzásával lehet elérni. Az utolsó pillérközben van az 1.20 m széles, szintén sziklába

robbantott úsztatócsatorna, amelynek küszöbe egyenlő magasságban van az árapasztóéval. Az úsztatócsatornát vízszintes tengelyű kapu zárja el. A gátemelő, az árapasztó, süllyesztő és az úsztatócsatorna billenő kapujának emelését a pillérek tornyain csigákon átvezetett, láncokra akasztott ellensúlyok könnyítik meg. Az emelés, illetve süllyesztés fogaskerékáttétel közbeiktatásával történik.

A gáton két, 1.20 m magas, trapézszelvényű fenékszög van, amelyek szélessége alul 2.00 m, felül 2.35 m. A trapézalak kedvezőbb a szokásos téglalaknál, mert így a nyílásnak felfelé szélesedő keresztmetszete miatt egyenlő időközökben körülbelül egyenlő mértékben kell a kaput emelni, ha állandó vízmennyiséget akarunk rajta keresztülbocsátani. Természetesen, a trapéz párhuzamos oldalának kiszélesedése mindig a vízszüllyedésnek megfelelően tervezendő, tehát a gátmedence alakjának a függvényeképen. Az itt közölt szélesítés tehát más gátmedencénél nem felelne meg.

A zúgók teljes duzzasztás mellett egyenkint 12.00 m³ vizet bocsátanak át, amely vízmennyiség a víz színének a zúgók felső éléig való süllyedésekor 6.00 m³-re száll le. Az összes nyílások nyitásával a gáton mp.-ként 130 m³ víz bocsátható át, ami valószínűtlen magas árvíznek felel meg. A zúgókat fogaskerék meghajtású, végtelen láncokkal emelhető tiltók zárják el.

Teljes duzzasztás mellett a gát mintegy 52.000 m³ vizet tud tárolni.

(Folytatjuk.)

Kifogások és szakértő választott-bíráskodás az erdőgazdaságban és fa-kereskedelemben

Írta: dr. Fazekas Ferenc.

(Befejező közlemény.)

Már az előzőkből is látjuk, hogy mennyire fontos az, hogy az illető érdekképviselőknek megfelelő szakértők álljanak rendelkezésére, olyan szakértők, akik szükség esetén valóban használható, értékes szakvéleményeket legyenek képesek prezentálni. Ezen szakértőket megfelelő jegyzékben kell összeállítani s ezen jegyzékbe csak azokat szabad felvenni, akik megfelelő előismeretekkel és kielégítő érzékkel bírnak, amellet függetlenek is minden helyi vagy személyi szemponttól. Az állandó választott bírának csak egy ilyen listája tud teljes biztosítékot nyújtani, hogy valóban csak azon személyiségek jutnak be a választott bíróságokba, akik ezen bíráskodáshoz hozzátermettek. És csak egy ilyen kiváló lista garantálja, hogy a választott bíró magát ne annak a félnek képviselőjeként érezze, akitől választását nyerte.

A bírák, miután a választott bírósági szerződés aláírásával igazolták, hogy tisztségüket átvették, megbízatásuk vagy kinevezésük után 10 napon belül kötelesek a vitás ügyet elintézni. Az eljárást maguk állapítják meg, a méltányosság szerint döntenek, ítéleteiket írásba foglalják, anélkül, hogy azokat indokolni kötelesek volnának.

A bírák állapítják meg döntvényeikben az eljárás költségeinek nagyságát is, valamint, hogy ezen költségeket melyik fél tartozik viselni. Méltatlan lenne szakértő bíraktól azt kívánni, hogy ők idejüket ellenérték nélkül áldozzák fel. Különben is egy egészen költségmentes eljárás csak a hiányolások tömeges elszaporodását segítené elő.

Vigyázni kell arra is, hogy amikor a választott bíróság főtörekvése az, hogy a feleket egymással kibékítse, a vitát kiegyenlítse, hogy ilyenkor túlzásba ne menjen, mert akkor ezáltal is túlságosan animálná akár eladót, akár vevőt a civakodásra, azzal a hátsó gondolattal, hogy érdemes a pereskedés, hiszen az egyezkedés folyamán úgylis kap majd valamit az erre spekuláló fél.

Ügyvédekre sincs szükség a választott bírói eljárások során. Tudvalévő ugyanis, hogy az ügyvédek a választott bírói eljárásokkal szemben elutasítóan állanak. A választott bíróságok az ő rövid határidejükkel és gyors időbeosztásaikkal, nehezen illeszthetők bele az ügyvédek általános üzemébe. Választott bíróságoknál az ügyvéd a fél mellett nem tud eléggé érvényesülni, mert az ügyvéd a félnek szakmáját illető szakismeretekkel nem rendelkezik. Gyakran keletkeznek a választott bírói eljárások során a felek között szakszerű tárgyalások, melyeket érthető módon, az ügyvéd követni nem képes. Minden kereskedő üdvözli, ha a szakmabeli ellentéteknél, szakjának speciális kérdéseiben, nem közvetít a felek között egy olyas valaki harmadik, aki nem tartozik a branshoz.

A szakképviseltek az ítéletek végrehajthatóságának nehéz kérdésében is csak előnyös befolyást gyakorolhatnak, mikor megfelelő erkölcsi nyomást gyakorolnak a felekre, hogy magukat az ítélezéseknek alá is vessék.

Bennünket, magyar erdőgazdákat és fakereskedőket elsősorban is az érdekei, hogyan van megszervezve a hazai érdekeltség ilyenirányú saját intézménye.

A Fakereskedők Országos Egyesületének vezetősége, minden évben pontosan összeállítva, megküldi összes tagjainak a szakmabeli választott bírói tanács tagjainak a következő közgyűlésig érvényes névsorát. Ugyanakkor megküldi a tagoknak azon formulárét, amely — záradék formájában — felveendő a kötleveélbe akkor, ha egyesületük választott bíróságának illetékessége köttetik ki. Ezen mintaszöveg a következőképpen hangzik:

„Az ezen ügyletből származó bármily vita vagy per esetén — a váltópereket kivéve — a szerződő felek egy választott bíróság illetékességének és fellebbezhetetlen ítéletének vetik magukat alá, mely bíróság a Magyar Fatermelők, Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete választott bírói tagjai közül az e részben mindenkor érvényes névsorból a perrendtartás szabályai szerint Budapesten alakítandó meg, azzal, hogy a felek abban állapodtak meg, miszerint mindegyik fél a nevezett választott bírói tanács tagjai közül egy (respective kettő) bírót választ (aszerint, amint a felek három- vagy öttagú bíróságot

kívánnak kikötni), akik maguknak elnököt választanak, s hogy továbbá mindazokban az esetekben, midőn a fél újra választhat vagy a másik felet megilleti az a jog, hogy a rendes bíróságnál kérhesse a választott bírónak ellenfele helyett leendő kinevezését (770., 771., 772. §§.), a választott bíró mindig a nevezett egyesület választott bíráiból választandó, s hogy végül abban az esetben, ha a fél választott bíróját a hozzá ajánlott levélben intézendő felhívás keltétől számított 5 napon belül meg nem nevezné, vagy ha a választott bírák a bíróság elnökének személyében megegyezni nem tudnának, a vonakodó fél választott bíróját, illetve a bíróság elnökét a mindenkor érvényes névsorból a nevezett egyesület elnöke, ha pedig ez ebbeli jogát bármily okból nem gyakorolná, vagy gyakorolhatná, az alelnök egyike nevezi ki.

Kijelentjük, hogy a fentnevezett egyesület által a folyó évre választott bírák névsorát ismerjük és tudomásul vesszük, hogy e névsor az egyesület közgyűlésének határozatához képest megváltozik és előre kijelentjük, hogy azokat tekintjük a választott bírói tanács tagjainak, akiket az egyesület közgyűlése az illető évre megválasztott.

Egyben megállapodtak a felek abban, miszerint azon rendes bíróságnak, amely az 1911 :I. t.-c. 17. címében hivatoltatik, a per tárgya, értéke szerint a budapesti kir. törvényszék, illetve a budapesti közp. kir. járásbíróság tekintendő.”

Az esetre, ha az üzletkötő felek nem csupán valamely konkrét kötésből kifolyólag, hanem általában egész üzleti összeköttetésükre kiterjedőleg egymás között külön állandó választott bírósági szerződést óhajtanak kötni, ilyenkor a következő mintaszerinti szöveg használata szokásos:

„Megállapodtunk abban, miszerint a köztünk fennálló üzleti összeköttetés tartamára egymásközi üzleteinkből eredő minden néven nevezendő vitás és peres kérdésekben — a váltópereket kivéve — alávetjük magunkat egy választott bíróság jogorvoslattal meg nem támadható ítéletének.

Ez a választott bíróság a Magyar Fatermelők, Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete tagjaiból választandó bírói tanács mindenkori tagjaiból az 1911 :I. t.-c. 17. cím szabályai szerint Budapesten alakítandó akként, hogy mindegyik

fél az e részben mindenkor érvényes névsorból 1—1 tagot (respective 2—2 tagot) választ (aszerint, amint a felek három- vagy öttagú bíróságot kívánnak kikötni), akik maguknak elnököt választanak. Mindazokban az esetekben, amidőn a fél újra választhat, vagy a másik felet megilleti az a jog, hogy a rendes bíróságnál kérhesse a választott bírónak ellenfele helyett leendő kinevezését, a választott bíró mindig a nevezett egyesület választott bíráiból választandó, illetve nevezendő ki. Abban az esetben, ha a fél választott bíróját a hozzá ajánlott levélben intézendő felhívás keltétől számított legkésőbb 5 nap eltelte után sem nevezné meg, vagy ha a választott bírók az elnök személyében megegyezni nem tudnának, a vonakodó fél választott bíróját, illetve a választott bíróság elnökét a mindenkor érvényes névsorból a nevezett egyesület elnöke — ha pedig ez ebbeli jogát bármely okból nem gyakorolhatná, az elnökök egyike — nevezi ki.

Egyben megállapodtak a felek abban, miszerint azon rendes bíróságnak, amely az 1911 :I. t.-c. 17. címében hivatoltatik, a pertárgy értéke szerint a budapesti kir. törvényszék, illetve a budapesti közp. kir. járásbíróság tekintendő.

Egyben tudomásul veszik a felek, hogy a választott bírói tanácsnak jelenlegi tagjai a következők: . . . (itt következik a szakmabeli választott bírói tanács összes tagjainak névszerinti felsorolása).

Tudomásul vesszük azt is, hogy a névsor a nevezett egyesület közgyűlésének határozatához képest megváltozik és előre kijelentjük, hogy azokat tekintjük a választott bírói tanács tagjainak, akik a nevezett egyesület által az illető évre megválasztottak.”

Ha az itt ismertetett állandó megállapodás azután érvényben is van a felek között, szükséges azért, hogy esetenként köteleveikben — záradék formájában — a következő, már rövidebb szöveg mégis felvétsék:

„A jelen ügyletből származható per esetére — a váltópert kivéve — alávetik magukat a felek a közöttük kelt megállapodás szerint alakítandó választott bíróság illetékességének.”

Tanulmányunk tárgyának teljes áttekinthetősége céljából

foglalkoznunk kell itt — ha egészen röviden is — a tőzsdebíráskodás lényegével és előnyeivel.

A börzebíróságoknak jelentősége még ma sem eléggé ismeretes, jóllehet, különösen a nagy háború óta, ezen bíróságok a rendes bíróságok rovására, mind jobban és jobban vannak foglalkoztatva.

A börzebíróságok előnyei a rendes bíróságokkal szemben: 1. az eljárás gyorsaságában, 2. alaki egyszerűségében és 3. a döntő tanácsnak szakértővel való bevonásával kapcsolatos összeállításában adódnak.

Az eljárás gyorsasága már azáltal is biztosítva van, hogy a panasz — annak előterjesztése után — azonnal érdemleges tárgyalás alá kerül (nincsenek ellenválaszok és előkészítő iratok), úgyhogy az eljárás rendszerint 10—14 nap alatt befejezést nyer. Az alaki egyszerűsége az eljárásnak nemcsak abban áll, hogy nincs ügyvédhasználati kényszer, hanem abban is, hogy semmiféle bélyegkötelezettség nem áll fenn, és hogy mindenkor megvan a lehetősége annak, hogy panaszok vagy javaslatok jegyzőkönyvbe vétessenek, és hogy a főszempont nem a külső formára, hanem a felek állításainak lényegére van irányítva. Már magának az ítélkező tanácsnak az összeállítása olyan, hogy a vitás anyagot gazdasági oldaláról fogja meg, és hogy ezáltal szakértő, idő és pénz takaríttatik meg.

A szaktudásnak és a jogi ismereteknek tehát valóban olyan ideális összefogásáról van itt szó, amely azután gyakorlatilag az eljárásnak igen jelentős leegyszerűsítésében jelenik meg.

A börzebíróságoknak döntése fellebbezhetetlen. A semmisségi okoknak és az érvénytelenítési panaszoknak rendkívüli jogi eszközei, melyek csak bizonyos formai botlásokra alapíthatók, gyakorlatilag egészen jelentéktelenek és nem akasztják meg a végrehajtást.

A szabályszerű fellebbezési fórumoknak hiánya is az eljárás gyorsításához vezet, már csak azért is, mert bizonyítékok nem vétetnek fel, csupán azon célból, hogy azok a fellebbezésnél esetleg szükségesek lehetnek. Ezáltal és a tanácsnak szabályszerű összeállítása által megszűnik tőzsdebíráskodási eljárásnái a rettegett, elhúzódó tanuskodás és elhúzódott, kinyúlt szakértősködés lehetősége.

Ha érvényben is van azon jog, hogy mindkét fél saját maga választhatja ki szakértő bíróját, ezek valóban bírák is maradnak — és nem lehet szó a felek között „az én bíráim, vagy a te bírád” aposztrofálásáról, ami a teljesen szabad, választott bíráskodásnál bizony sokszor előfordul.

Jellemző a börzebírák szigorú tárgyilagosságára, hogy ezek a gyakorlatban rendszerint nem is tudják, hogy kit melyik fél nevezett meg a tanácsba való meghívásul. Egyszerűen úgy kapják ők a meghívót, hogy „A-nak B elleni keresetében ki vannak rendelve” stb.

Hogy a gazdasági életnek csak a legtekintélyesebb egyéni-ségei, akik az összességnek bizalmát élvezik, vétetnek fel az állandó bírói névjegyzékbe, az magától értetődik. Az azonban már nem egészen olyan magától értetődő valami, hogy a választott bírói tisztség abszolút tiszteletbeli hivatal itt, melynél még a készkiadások sem térítettnek meg, és amellyel semmiféle cím és semmiféle külső dísz vagy kitüntetés nem jár. Ugy, hogy valódi idealizmus kell hozzá, hogy valaki tőzsdebíró legyen, de éppen ezen idealizmus a szükséges alapfeltétel ezen bírói tisztség gyakorlásához.

Hogy ezen bíráskodás tengelyévé is a Treu und Glauben alapeiv tétetett, azon nem csodálkozhatunk, hiszen ezen elv uralja tulajdonképpen az egész kereskedelmi törvénykezést.

A választott tőzsdebíráskodásnak egészen különleges óvatossági biztosítékai vannak: állami felügyelet és ellenőrzés alatt állanak. Törvény írja elő, hogy bevonandó a jogilag képesített titkár, aki a bírói vizsgát is letette. Sőt Ausztriában a tőzsdebíróságoknak azon joga is megvan, hogy a feleket, a tanukat, a szakértőket megesketheti. Más államokban a tőzsdebíróságnak ilyen messzemenő jogosítványai nincsenek.

A budapesti áru- és értéktőzsde választott bíróságának is tételes eljárási szabályai vannak. Ezen bíróságnak hatáskörét az ú. n. perrend novella 94—99 §-ok szabják meg. Ezen §-ok felsorolják azon eseteket is, hogy mikor van helye ezen bíróságok ítéletei elleni felfolyamodásnak. A lényege a szabályzat idevonatkozó részletének az, hogy ilyen felfolyamodás csak a felsorolt alaki sérelmek valamelyike miatt eszközölhető. Ilyen felfolyamodások bizonyon belül adandók be és soron kívül inté-

zendők el. Még ha felfolyamodas beadatik is, a feltétlenül marasztaló ítélet alapján biztosítási végrehajtásnak van helye. Perújítás kizáratik.

Tőzsdebíróságunk feletti felügyeletet az 1891. évi XVII. t.-c. a budapesti kir. ítélőtábla elnökére ruházta. Ezen törvénynek a felügyelet gyakorlására vonatkozó szakaszai tartalmazzák a kapcsolatos összes részletkérdések szabályozását.

A biztosítás vagy kielégítési végrehajtás elrendelése iránti kérvény az 1881. évi LIX. t.-c. 98. §-a szerint a központi kir. járásbírósághoz címezve, a tőzsdebíróságnál nyújtandó be.

Azon erdőgazda vagy fakereskedő, akit e tárgyban közelebbi tudnivalók is érdekelnek, az említett ezen törvényekben és kapcsolatos kormányrendeletekben részletesen is választ kap minden kérdésére.

Még csak azt tartom szükségesnek megjegyezni itt, hogy a választott bírászkodásra vonatkozó általános anyagot az új polgári perrendtartásnak az 1911. évi I. t.-c. 17-ik fejezetének 767—792. §-ai tartalmazzák. Helyszűke miatt az egyes határozmánycsoportoknak csak a fontosabb fejleceit említem meg s ezek a következők:

„A választott bíróságról általában és a szerződés érvényességéről. A bíróság megalakulása. A választott bíró kötelessége a bírászkodásra. A választott bíró kizárása. A szerződés hatályvesztése. A választottbíróági eljárás. A választott bíróság késedelmeskedése. A választott bíróság határozata. Kereset a választott bíróság ítéletének érvénytelenítése iránt. A rendes bíróság. Végintézkedésben vagy más módon rendelt választott bíróság. Záróhatározatok.”

Ezen paragrafusokon keresztül a törvény így valóságban uralja az egész választott bírászkodást is a vezető irányelvek kereteinek leszögezése által és ezen gazdasági problémát nemcsak megfelelő mederbe tereli, de lehetővé teszi, hogy abból minden tekintetben közmegnyugvást keltő intézmény alakulhasson ki.

A választottbíróági intézmény ezen hivatásának valóban minden tekintetben meg is felel. Azok a gyakorlatilag ingen fontos előnyök, amelyek használatát a gazdasági élet annyi sok ágazatánál indokoltá teszik,

erdőgazdáinkat is meggondolásra kell, hogy készítsék, vajjon ne honosítsák-e meg ők is az OEE kebelén belül saját állandó választottbírósaági intézményüket?

Elsősorban a faanyagok forgalombahozatala alkalmából lépten-nyomon előálló legkülönbözőbb kifogások rendezésére tartanám a legalkalmasabbnak egy ilyen állandó szakértő szervezetnek a kreálását. De e tárgyban a már fentebb mondottaktól eltekintve, az OEE-re a választott bíróság jelentősége főképpen abban is keresendő, hogy ezzel mélyebb betekintést nyerne a gazdasági életnek kölcsönös benső vonatkozásaiba s egyes felmerülő esetek kapcsán könnyen észrevehetné, hol mutatkozik orvoslás végett szüksége a beavatkozásnak. Különböző peres eseteknek az elintézése egyúttal magvát foglalja oly normák és vezérelvek megállapításának, amelyek vagy egészen újak, vagy a már meglévők tökéletesbítésére és kiegészítésére alkalmasak. De olyan az idők járása is, hogy rokonérdekkörök tömörülnek és a termelésre, valamint a fogyasztásra, de az áruforgalomra is, szabályzatokat alkotnak. Ezek a szabályzatok azonban szükségyszerűleg egyoldalúak és csakis más érdekekkel való sokszoros érintkezésük közben veszthetnek nem szándékolt élességükből. Éppen azok a peres esetek, melyek ama közös megállapodások hatályából erednek, s a választott bíróság elé kerülnek, fogják világossá tenni, miképpen volna lehetséges, hogy az egyik érdekáramlat a másik mellett lefolyhasson anélkül, hogy egymást zavarni, avagy egymást megsemmisíteni törekednének.

De akármelyik oldaláról vizsgáljuk is a kérdést, az OEE saját állandó választottbírósaági intézménye mindenhogyan oportunosnak látszik.

Ez azonban még csak e sorok írójának szerény véleménye. Csekélységem útjára indította most ezen eszmét s ha illetteke-sebb tényezők is érdemesnek látják, hogy ezen kicsiny magból erős, egészséges fát — a saját állandó választott bíraskodásukat —, kitermelni programjukba vétessék: alig kell mondanom, hogy ilyen elvi elhatározás után — szükség esetén — a legnagyobb örömmel veszem ki részemem a probléma kidolgozásának aprólékosabb részletmunkálataiból is.

Hortobágyvidéki homokfásítási problémák

Írta: vitéz Tikos Béla.

Mióta a főiskolát elhagytam, a tanszékek szaporodtak. Én is ajánlanék egy tanszéket, és pedig az erdészeti lélektani tanszéket. Itt először is előadnák azt, hogy a természeti viszonyok mostohasága mellett a Hortobágyvidéken az általános fagyűlölettel is kell küzdeni, hogy e gyűlölet alól az általános műveltség sem mentesít és ez nem valami plátói gyűlölet, hanem — különösen magán a Hortobágyon — a vasutastól kezdve az utolsó kondásig mindenki rúg egyet a fán.

Megtanulná a hallgató azt is, hogy 1882 óta már a harmadik üzemterv szerint kezelik a debreceni „Nagy erdőt”, más-más csalhatatlan és egymást kizáró módszer szerint. Megértené a hallgató, hogy miféle botlása ez az emberi elmének, sőt a jelesen kollokváló hallgató azt is rögtön eltalálná, hogy itt valószínűleg a felújítás körül van baj.

A fenti körtünetet úgy hívják, hogy „általánosítás”. A főiskolán főként hegyvidéki viszonyokra voltunk kiképezve, a kartársak túlnyomóan nagy része ott szerezte praxisát: ha az Alföldről esett is szó, semmi esetre sem a Hortobágyvidéket értették alatta. Ha tehát valaki Debrecenbe került; kezdte ott, ahol a felvidéken vagy a főiskolán abbahagyta.

— Nekem könnyű a helyzetem — a lélektani tanszék tanára magvasan így mondaná: „kész munkában hibát találni könnyű”. Előveszem a három üzemtervet és olvasom; annak is utána néztem, hogy kik írták az üzemtervet és mikor. Mind-ezekből rekonstruálom a debreceni erdészek lelki fejlődését.

Az első időben mindenki a fokozatos felújítás híve. Csakis tölgyet akar telepíteni. Szükségből megengedi a közönséges gödörbe való erdei ültetést, később a fészkes vetést is elnézi, de talajművelésről szó sem lehet.

Ezen idő alatt ígéretet tesz az erdőtiszt, hogy a multak bűneit helyrehozza. Az erdőtelepítők, azaz „vákáncsosok” az erdőből azonnal kitelepítendőek, mint haszontalan és káros egyének.

Utána következik a kísérletezés kora. Az első évek mun-

kássága kárba veszett, „lássuk tehát, mit tehetünk”. Itt főelv, hogy lehetőleg semmi feljegyzést nem kell hagyni a kísérletekről. Az utódnak igen üdvös lelki emóciókat okoz majd, ha találhatja, hogy hogy került a *Quercus sessiliflora* a Hortobágyra: de még az is jó észtorna lesz, ha arról elmélkedik, hogy a *Quercus pubescens* ősi településű-e, vagy mesterségesen telepítették. Az erdőtiszt kéri, hogy „legyenek belátással, nem lehet mindent egyszerre”, a műtak bünei nagyok. (Bocsánat a hivatali titok megsértéséért, ezt a mondatot t. i. majdnem szóról szóra egy erdőmesteri aktából másoltam ki.)

A kísérletezés hozott vagy nem hozott eredményt, de mindenestre következik egy új kor: a rezignáció kora. Főbb elvek: a tölgy nem megy, akác az egyedüli üdvözítő, a vákáncsos, azaz a mezőgazdasági köztreshasználat útján telepítő és az erdő területén lakó munkás a legfontosabb személy, — mindenekfelett az iktatókönyv legyen rendben.

Az erdőtiszt kifele nem mond semmit, de baráti körben vonogatja a vállát, mondván: „100 évig orgiákat ültek a műtak bünei: most én hoztam azokat helyre, ilyen rövid idő alatt?”

Ezek a fejlődési fokozatok különféle tartamúak, vérmérés szerint, azt hiszem, magamnak is keresztül kell rajtuk menni.

Most mindenestre kísérletezek, de a régi felfogástól eltérően, egyetmást a kísérletek eredményéből elárulok. Nem tudom, jól teszem-e?

Még hozzáteszem azt, hogy valószínűleg a jelennek is vannak bünei, de azokat nem látom vagy nem akarom elismerni.

Hosszú munka volna a Hortobágyvidéken szerzett tapasztalatokról és megoldatlan problémákról részletesen írni, most éppen csak a legfontosabbakat érintem, ezek is elég gondolkozásra adnak okot.

Tehát először is: lehet, hogy az ország némely területén nehéz munka a futóhomok fásítása. itt azonban futóhomok alig van. Ami van, annak 90 százalékát akácültetéssel minden nehézség nélkül megköthetjük. Sokkal nehezebb a homoki nagykiterjedésű és szolgalmi legeltetésekkel kiszegényített vágás-

tereket erdősíteni akárcsak akáccal is. Tölgygel telepíteni pedig már, — node hagyjuk a nagyhangú jelzőket.

A tölgy telepítése azonban nemcsak a kiszegényedett homoktalajokon nehéz, hanem a pompás táperőben lévő, józáródású erdők után maradt tarvágások talaján is. Míg a régi vízállásoknak még ma is üde, fekete homokján, ha normális az időjárás, a mezőgazdasági közteshasználattal kapcsolatos tölgyvetés rendszerint már 80 százalékgig sikerül, az enyhébb sziktalajon szintén.

Ismétlem ez utóbbi mondatot, hogy nehogy sajtóhibának tekintse az olvasó: zavartalan tölgytelepitésem csak egyes kedvező években és kivételes területeken fordul elő a homokon, ellenben a jobb szikeseken a tölgy telepítése oly simán ment, mintha csak valamelyik erdómívelési tankönyv számára készült volna ábrának.

Hogy a tölgytelepítés sokszor és ismételten nem sikerült, nagy területeken és sokezer mázsa makkot hiába nyelt el a föld, az bizonyos. Csodálatosan szép, 3 éves, sűrű és egyenletes mezőgazdasági közteshasználat útján telepített 100 kat. holdakra menő fiatalosokat láttam már eltűnni. Hogy a fokozatos felújító vágást hosszú ideig gyakorolták, az is tény, de szilnél és mezei juharnál egyéb állomány nem fejlődött belőle. Az elakácósodás pedig szüntelenül folyt, mert bár időnként tízszer annyi területet erdősítettek tölgygel, mint akáccal, azért az arány csak rosszabbodott, mert az akácerdősítés 98 százalékgban sikerült, a tölgyerdősítés pedig ritkán ér el 10 százalék eredményt. Nem 1, 2, 3, 4 éves fiatalosokban volt hiány, hanem a lécesekben, rudasokban stb.

Kivételes évjáratok és kivételes talajok azonban vannak. Valamikor, 1885 körül, megállapítható egy ilyen év vagy néhány évsorozat, 10 méter viszonylagos magasságú befúvás útján keletkezett sárga homokbucka tetején is meg lehet találni a szép egyenletes és ebből az időből származó tölgyállományokat, vagy — sajnos — sarjról keletkezett utódaikat. Az én szolgálatom alatt az 1914. év szintén ilyen volt, minden tölgytelepitésem sikerült (persze mezőgazdasági közteshasználat útján) és nem valami különleges szakértelem volt az oka — mert hisz első munkám volt —, hanem egypár nedves esztendő.

Ellenben az 1920. év határozottan a szerencsétlenek közti különösen szerencsétlen év volt.

Kétségkívül nehéz a tölgytelepítés a hortobágyvidéki homokon, de mit lehetne helyette telepíteni?

Az akác nagy fatömeget hoz, de a mai gazdasági viszonyok közt — melyek mellett a túlzott legejtetést és a túlzott falopást az erdők 90 százalékánál kiküszöbölni nem lehet — a talajt hamarosan kiszegényíti. Azonkívül hadd legyen ez a kisbirtokos fája, aki úgysem lesz rávehető, hogy a Hortobágyvidéken akácon kívül más fát ültessen és így ha (?) az alföldfásítás foganatosítás alá kerül, úgyis nagymennyiségű akácfa, azaz főként kisméretű választék kerül a piacra, ne gyarapítsa ezt még az állam vagy város vagy más erkölcsi testület.

Biológiaiilag megfelelne, ha 30 évi erdei használat után a talaj 10 évi mezőgazdasági használat alatt állana és pedig jó trágyázással. Az akác bizonyos tekintetben kitűnő talajjavító. miért is a mezőgazdasági használat jövedelmező volna még a trágyázással együtt is, melyre a talaj pompás termőereje mellett inkább az akác és nem a mezőgazdasági növény szorul.

Állítólag ezt ki is próbálták jó pénzügyi és biológiai eredménnyel. A legtöbb erdésznek azonban ellenszenves ez az üzemmód, részint szokatlan volta miatt. részint azért, mert ezzel a rendszerrel sok visszaélést lehetne elkövetni.

A szilek kis vágásfordulót tételeznek fel, mert magas korban állományuk kiritkul, ezenkívül faanyaguk korlátolt kelendőségű. A kanadai nyár válogatós a talajban és a talaj beárnyékolása nem kielégítő. Szintúgy válogatósak a kőrisek. Más fák lassú növekedésükkkel rövidítik meg a birtokost.

A feketefenyő csakis a legrosszabb termőhelyekre való, jobb termőhelyeken itt nálunk a hosszú vegetáció és nagy nyári hőség miatt taplószerű fát produkál. A magas- vagy középkorú, zárt sophora-állományokról nem tudok semmit mondani. Fiatal korban kefesűrűségű és kitűnően árnyékol, telepítése azonban nem biztos és a talajban erősen válogat.

Ezért a tölgytelepítésnek legalább 80 százalékát kell elfoglalni az összes területnek.

Mi akadályozta ezt meg eddig? Majdnem bizonyos, hogy a cserebogár-pajor. Kivételes eset, hogy a szárazság egymagában

tönkregye a jó termőhelyen vetett tölgyállományt. A kétéves állományokkal már alig is bírhat, mert a veszélyeztetett helyeken a tölgy caliptogén-süvegei már az 1 méteren aluli réteget hasítják, ahol mindig kapnak nedvességet. Az is megesik, hogy az ocnéria dispar egész állományokat saját nedvükbe fulaszt, de legtöbb kipusztulás esetén főfaktor a cserebogárlárva.

Ha a cserebogárpajor a tölgy szívgyökerét 10 centiméter mélységben elrágja, azért még a csemete jó időjárás mellett nem pusztul ki, oldalgyökereivel továbbtáplálkozik, a szárrészek jóideig nem fejlődnek magassági irányban, hanem cserjealakot vesznek fel és 5—8 évig sínylődnek, részben ki is pusztulnak, egyszerre azonban váratlanul a magasba törnek: az 50—80 cm magas állomány hirtelen 60—100 cm nyári növekedést mutat, melynek nagyobb része a nyár végére esik. Megkapó volta miatt újra és újra nagy meglepetéssel látom az ilyen magasbátöréseket, bár ehhez a tüneményhez már hozzászokhattam volna. Ha azonban a felső 10 cm-es talajréteg teljesen kiszárad, ami majdnem minden nyáron megesik, úgy a csemete menthetetlen.

A cserebogár elleni védekezésnek a rovar biológiájából kell folyni. Bizonyos, hogy üde, nehezen melegedő talajokon kevesebb a cserebogárpajor, annál több a homokbuckák déli lejtőjén. *A szikes, kötött talaj nem hazája.* Az erdők sűrű árnyékát kerüli. Kísérlet alatt van, hogy egyes szagos növények nincsenek-e elriasztó hatással. Végül a mezőgazdasági művelés alatt álló területeken és töretlen legelőkön feltétlenül kevesebb a száma, mint azokon a félig porhanyó földeken, melyeken nem régen maradt abba a mezőgazdasági használat. A nem záródott fiatalosok a legkitűnőbb tenyészhelyei: mert a mezőgazdasági köztesművelés abbahagyása utáni tavasszal, minden csupasz tér stellária médiával települ be, nemezserű védőszőnyeget alkotva, míg később sűrű erigeron canadensis-állomány fejlődik, mely a talajt alig árnyékolja, de a széltől jól védi és állandó üvegházi meleget tart, ami a petéit földbe rakni készülő rovarot kecsgetti.

Az ilyen területen végeztünk számolásokat 120.000, sőt 189.000 pajor eredménnyel katasztrális holdanként. Ez azt jelenti, hogy minden négyzetméter területre 19—31 pajor esik.

Előfordult, hogy egy fiatal kőrisesben egyetlen fa tövében

120 drb pajort találtak. Ezek a nagy számok okozzák a 4—5 éves, teljessikerű tölgytelepítések meglepetésszerű eltűnését.

Felmerült elsősorban a pajorirtás kérdése fizikai vagy kémiai úton, mint amelyek a legközvetlenebbül éreztetik hatásukat. Debrecenben a K Cl-t (Kainit)-ot próbálták ki csemetekertben. Ez esetben le kell mondani az öntözésről és a sok eső is ártalmasnak bizonyult. Erdészeti területeken költséges volta miatt még csemetekertben sem alkalmazható. A múlt évben kísérleteztünk szénkéneggel is. Nem túlságosan nagy kedvvel kezdtem, mert a szénkéneg drágasága visszariasztott. Az eredményről beszámolhatok: 120 pengő ára szénkéneg holdanként már elpusztítja a tölgyállomány jó százalékát, a kanadai nyárdugványt biztosan öli, a hársnak és a cserebogárpajornak ellenben nem sokat árt. Ennyi kísérlet láttára az erdőlegényeim is kísérleteztek a saját módjuk szerint: egy cserebogárpajort megfürdettek szénkénegben, mire az meg sem mozdult: azután elásták és egy óra múlva kibontották, már akkor újra kifogástalanul mozgott. Azt hiszem, a szénkéneg kötöttebb talajon, ahol nem párologhat oly könnyen, hatásosabb.

Említettem fentebb, hogy a szárazság a rovarkárral kombinálva érvényesül igazán. Ha tehát állandóan erősebben vagy gyengébben árnyékolom a talajt, úgy a pajortenyészet fordított arányban gyengébb vagy erősebb lesz.

De a talajárnyékolás a kiszáradást is akadályozza, tehát ebből a szempontból is hasznos. Az árnyékolás időtartama azonban a kellő pillanatnál tovább ne tartson, mert az ismét károsan hat.

Általában a tölgycsemete 1 éves korában árnyéktűrő, ami nem is csoda, mert hisz a nehéz makkok többnyire az anyafa alatt csiráztak ki évezredek óta és a kikelő csemetének, hogy a továbbélésre reménye legyen, néhány évig lesni kell anyjának esetleges halálát.

Legkésőbb 3 éves korig azonban az erősebb (0.8) és 5 éves korig a 0.4 erősségű beárnyékolásnak is meg kell szünni.

Szemmel látható, hogy én most a fokozatos felújításnak akarok propagandát csinálni. Úgy is van, de nem az általános értelemben.

Először is eddig még elfogadható sablont nem találtam. Minden egyes vágást, mint külön egyént kezeltem és a telepítés folyamatát is teljesen egymástól elütően vezettem le, mégpedig azért, mert egyiket sem találtam teljesen célravezetőnek.

Ha skolasztikus műszót keresünk ezekre a vágásokra, úgy a száraló, a fokozatos felújító és a szegélyező vágások közt ingadoznak. A jelenlegi üzemterv a kevertkorú állományokban a különféle korú fák vágási időpontjai közé 40—60 évet is helyez, ami az erdőt a száraló erdőhöz teszi hasonlóvá. A csemetéknek szükséges árnyékolást, valamint a fák ernyő és fal hatásának kikerülését célzó műveletek pedig majd a szegélyező vágás, majd a felújító vágás bélyegét süti az eljárásunkra. Az idős fák koronáinak vetülete alatt a csemeték 4—5 éves korig teljesen kipusztulnak. Megtörténik ez akkor is, ha a felnyesés miatt a nap szabadon süti a vetület talaját. Mi ennek az oka? A korona vetülete alatti talajt a napsugarak felmelegítik és az sötét hősugarakat bocsát ki magából, amelyeket egyszerűen felfog a korona és részint elnyeli, részint visszaveri. De a korona maga is ki van téve felülről a napsugaraknak és ez újabb felmelegedést és újabb kisugárzást okoz a talajra.

(Folytatjuk.)

A szükségadó és az alföldi erdősítés

A kormány rendelete alapján, a rossz gazdasági helyzet okozta munkanélküliség enyhítésére végzendő közmunkákhoz és az inségesek segítéséhez szükséges pénzüsszegek előteremtésére kivetett szükségadó behajtása teljes erővel folyik szerte az országban. Sok javaslat van ez összegek felhasználására — mondhatjuk, több a javaslat, mint az összeg, — ezek között azonban Hamúpipőkénk, az alföldi erdősítés szóba sem került.

A pár évvel ezelőtti, Kormányzó Urunkról elnevezett in-segáció során a beszedett összegekkel a községek rendelkeztek. Ahány község, annyi-féleképen használta fel ezt a pénzt. Az egyik például járdát épített, a másik szőlőt telepített belőle stb., erdőt azonban egyik sem.

A mostani szükségadó, miután nem a földbirtok, hanem a jövedelem alapján van kivetve, nagyobb összegeket a magasabb jövedelmi adóalappal bíró városoknál remélhet, azonban ezekre épp a városokban levő nagy ipari munkanélküliség miatt ott szükség is van, ebből a vidéknek nem sok juthat. Itt van azonban a községekből befolyó szükségadó. Nem kell hosszan indokolnom, hogy a nyomor és munkanélküliség falun is megvan s méltányos, hogy az ennek enyhítésére itt befolyó összegek ugyanitt használtassanak fel. Ez az összeg például kerületemben hozzávetőleg 150.000 P. Ha ennek csak harmadát megkapnánk erdősítésre, az 1000 embernek kéthónapi munkát ad, ez pedig 1000 hold új erdőt jelent! — Pár hónap előtt itt megjelent e tárgyú cikkemben még 100 P holdankinti erdősítési költséget kalkuláltam, de ma már 1.— P-nél is kisebb a napszám, és örül a szegény ember, ha munkához juthat. Aztán: pásztás fordítás helyett ássunk körülbelül 0.5 m³-es (0.95, 0.95, 0.60 m méretű) gödröket, ez még mindig jobb, mint a sekély szántás. Ha így nem nagy felületeket bolygatunk, a szalmázást elspórolhatjuk. Csemetét adunk ingyen.

Láttuk, hogy miből, hogyan, lássuk: hol erdősítsünk? A felelet kézenfekvő: az alföldi erdőtelepítés céljaira kijelölt területeken. Ezek azonban mind magánosok tulajdonát képezik.

Egy régebbi cikkemben felvettem az eszmét: azokat a rossz, homokos területeket, melyeket tulajdonosuk semmire sem használ, s amelyeknek gyakran még a határait sem ismeri, vegye bérbe az állam, erdősítse be s az első főhasználat után, a már felújulásra alkalmas területet adja vissza a tulajdonosnak. Haszonbért ne fizessen, ellenben vállalja át e terület minden adóját. (Ez végre nem jelent effektív kiadást, csupán némi munkát, amivel e parcelláknak a birtokívekből való kiemelése és adómentesítése jár.) Lehet, hogy ez a terv túlságosan fantasztikusnak látszik: az állam rengeteg kisebb-nagyobb parcelát béreljen, szerződjék egy sereg emberrel, vállalja az esetleges pótlásokat, az őrzést, az erdőkárokkal bajlódást, stb. (Ezeket az ellenvetéseket csupán sejtem, mert ez ügyben senki sem óhajtott velem eszmét cserélni, sem hozzászólni.) Most újra felvetem e tervet, a következő módosításokkal:

Az ezergondú állam helyett a szintén sokbajú, de kisebb akciósugarú, ennél fogva mozgékonyabb, olcsóbb hivatalos szervekkel dolgozó község venné bérbe az említett területeket. Az eljárás vázlatosan ez lenne: A bérlendő területeket az 1923. XIX. t.-c. szempontjainak mérlegelésével kell kiválasztani. Lehetőleg összefüggő erdőt alkossanak, figyelemmel kell lenni a birtokos anyagi viszonyaira, az esetleges önkéntes felajánlásokra, a község szükségleteire, a megközelíthetőségre, stb. Vezérelv: homokos, vagy más, gyengébb termőerejű oly talajok beerdősítése kívánatos, ahol az erdősítés sikere biztosítottnak látszik. Gyengébb szántók is elfogadhatók. Előnyben részesüljenek azok a területek, melyeket ma birtokosaik nem tudnának beerdősíteni. Ha ilyenek nincsenek — de csak ilyenek hiányában! —, az előbbi vezérelv ellenkezője irányadó: oly területek erdősítendők, melyeknek beerdősítési költségét a birtokos szerződés alapján 6 év alatt visszafizeti s ezzel a szerződést megszünteti. A főhasználatig tartó adómentesség, valamint az erdőfenntartási kötelezettség természetesen ez esetben is megmarad. A területet az erdőhivatal javaslata alapján a községi képviselőtestület választja ki. Véleménykülönbség esetén a vármegyei alispán és az illetékes erdőigazgatóság egyetértőleg, végső fokon a földművelésügyi miniszter úr dönt. Rövid terminusok szabandók a döntéshez. Ezután a község megkötí a szerződést, továbbiakban úgy az erdőhivatal, mint a község az 1898. XIX. t.-c. alapján (mint az állami kezelésbe vett községi erdőknél) teljesíti a teendőit a következő hozzáadással: Az e célra az állam által átengedett összeg erdősítési alap gyanánt, gyümölcsözően kezelendő, ennek terhére az erdősítés költségén kívül semmi néven nevezendő más költség nem számolható el, hitelátruházás, más célra kölcsönzés tilos! A külső munkákat az erdőhivatal útmutatása alapján az előljáróság egy tagja, az erdőügyi esküdt végzi, aki a munkák elszámolásáért anyagilag felelős. Ellenőrzik az erdőhivatal és a községi előljáróság. Az alapról évente kétszer, október és február elején, az erdősítések megkezdése előtt, illetve a használatok befejezése után, kimutatást kap az erdőhivatal, hogy a további munkákat az anyagi lehetőségek keretén belül előkészítse, költségvetést készítsen, melyet az előljáróság letárgyal stb. Az őrzést kis területeknél a mezőőr, nagyobb, ösz-

szefüggő erdőknél szakképzeti erdőőr végzi. (L. multikori cikkemet.)

De főlöleges ennyire belemenni a részletekbe. Vezető szempont: a befektetett tőke vagy a főhasználat végén térül meg, vagy a birtokos visszafizeti 6 év alatt. Az időközi jövedelmek fedezik a pótlás és az őrzés költségeit.

Mint látjuk, az elgondolás nagyjából azonos az állam által adott erdősítési kölcsön eszméjével. A kölcsönök igénybevételelől azonban a birtokosok meglehetősen vonakodtak. Kíséréljük meg az erdősítést e módon!

Legnagyobb élő magyar írónk mondja: „A mai világból csak optimista és ötletes emberek segítségével tudunk kievickélni.” Igazán kozmikus távolságban érzem elgondolásomat nemcsak attól, hogy a mai válságot, de attól is, hogy akár csak az alföldi erdősítés problémáját is kizárólag ezek szerint oldják meg, de a kötelező szerénység határán belül kérdem: nincs-e elég optimizmus abban, ha *Ma*, az államkasszából pénzt remélek az alföldi erdősítésre? Ami pedig az ötlet értékét illeti, azt bírálják el azok, kiknek vállán a megvalósítás elrendelésének súlyos felelőssége nyugszik. Az alföldi erdősítés megvalósításánál azonban, bármely elv szerint is történjék — ezt bizonyára minden alföldi szaktársam nevében mondhatom —, teljes lélekkel ott leszünk!

Krizmanits Ferenc

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának Budapesten 1931. évi december hó 19-én az egyesület székházában tartott rendszeres üléséről.

Megjelentek: Térfi Béla és báró Waldbott Kelemen alelnökök, Bíró Zoltán ügyvezető, dr. Ajtay Sándor, Balogh Ernő, Beyer Jenő, Fekete Zoltán, Földváry Miksa, Fröhlich Brunó, Gyarmathy Mózes, Hinfner György, báró Inkey Pál, Kallivoda Andor, Karsai Károly, gróf Keglevich Gyula, Kovács Gábor, Kozma István, ifj. gróf Mailáth József, Osztroluczky Miklós, Papp Béla, Péch Kálmán, Schmid Ernő,

Schmidt Károly, Véssei Mihály, Vuk Gyula vál. tagok és Lengyel Sándor segédtitkár.

Térfi Béla alelnök: Van szerencsém a megjelenteket üdvözölni és az igazgatóválasztmánynak a mai napra kitűzött ülését megnyitni.

Megállapítom, hogy a választmányi ülés az alapszabályokban megállapított határidőben közzé lett téve és a megjelentek számára való tekintettel határozatképes.

Távolmaradásukat kimentették: gróf Hadik János, Béky Albert, Kiss Ferenc, Matusovits Péter, Onczay László, Osztróluczky Géza, Papp-Szász Tamás, Rónai György, Róth Gyula, gróf Teleky József, Zügn Nándor, Takách Zsigmond, gróf Széchenyi Aladár.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Péch Kálmán és Kovács Gábor választmányi tag Urakat kérem föl.

Mai választmányi ülésünk tárgya az 1930. évi zárszámadás és 1932. évi költségvetés letárgyalása, valamint a közgyűlés elé terjesztendő indítványok letárgyalása.

Maga a költségvetés, illetőleg zárszámadás már a számadásvizsgálóbizottság által felülvizsgálva kerül a t. igazgatóválasztmány elé és a fuvarlevélakcióból befolyt jövedelmek következtében az előző évek mérlegénél kedvezőbb képet mutat, egyébként a részleteket az Ügyvezető Ur fogja ismertetni.

Tekintettel arra, hogy 11 órakor már a közgyűlés veszi kezdetét, arra kérem az urakat, hogy az egyes kérdésekhez való hozzászólásokat — amennyire csak azt a tárgy fontossága megengedi, — rövidre méltóztassanak szabni, nehogy a közgyűlés megkezdését kelljen esetleg halasztanunk.

Mielőtt az ülés tárgysorozatának letárgyalására áttérnénk, tisztelettel arra emlékeztetem a t. igazgatóválasztmányt, hogy a múlt választmányi ülés egy bizottságot küldött ki Bund Károly, az egyesület feledhetetlen emlékü titkára emlékének megörökítésére. Ez a bizottság azt a javaslatot terjesztette az igazgatóválasztmány elé, hogy kéressenek fel az erdőbirtokos Urak arra, hogy egy-egy erdőrészt erdejükből Bund Károly nevére nevezzenek el. A másik javaslata a bizottságnak, hogy kéressenek fel az egyesület tagjai, hogy Bund Károly művészi síremlékének költségeihez tehetségükhöz képest járuljanak hozzá, s azt az összeget pedig, amely még hiányozni fog, viselje az egyesület sajátjából. Méltóztatnak ezt az indítványt elfogadni? (Helyeslés mindenfelől.) Úgy mint határozatot kimondom.

Van szerencsém továbbá a t. igazgatóválasztmánynak tisztelettel bejelenteni, hogy a ma megjelent legfelsőbb kézirat szerint a Kormányzó Úr Öfóméltósága dr. Karaffiáth Jenő választmányi tagunkat min. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterré nevezte ki.

Úgy hiszem, valamennyiünk érzelmeit tolmácsolom akkor, amikor Önagyméltóságát kinévezése alkalmából üdvözlöm.

Ezekután felkérem az Ügyvezető Urat, hogy a zárszámadásra és költségvetésre vonatkozó jelentését terjessze elő.

Ügyvezető az Erdészeti Lapok 1931. évi december havi füzetében közzétett 1930. évi zárszámadással kapcsolatban tisztelettel jelenti, hogy csak egy néhány tételnél van valamilyes túllépés, illetve elmaradás. Nagyjában azonban az előirányzattal szemben jelentékeny különbségek nincsenek. Az átfutó kiadásoknál merült fel egy jelentékenyebb tétel éspedig a székháznál szükségessé vált javítások költsége, amelyek később az egyéb bevételekből visszatérültek. Az 1932. évi költségvetésnél a személyi járandóságok jelentős visszaesést mutatnak. A megtakarítás 3.698 P. Az egyesület ezt az összeget Bund Károly titkár elhalálozása folytán az ő és özvegyének nyugdíjkülönbözeteképen takarítja meg. Az Erdészeti Lapok kiadásával kapcsolatban viszont az előző évi előirányzattal szemben mintegy 15.000 P többlet mutatkozik, mert a lapot az egyesület az igazgatóválasztmány határozatából kifolyólag az eddigi méretben kívánja fenntartani mindaddig, amíg a fuvarlevélakcióból befolyó összegek ezt lehetővé teszik.

Ügyvezető ezután az egyesület gazdasági helyzetét ismertetve, bejelenti azt a szomorú tényt, hogy a taglétszám 7%-kal, 1003-ról 927-re csökkent. Természetes következménye ez a ma dívó rendszernek, amely a tisztviselők és nyugdíjasok illetményét már két ízben is csökkentette. Miután a tagok mintgy 80%-a tisztviselőkből és nyugdíjasokból áll, nagyon is érthető, ha a tisztviselők családjuk érdekében társadalmi kötelezettségeikről lemondani kényszerülnek. Egyedül a földművelésügyi miniszter Úr jóindulatának köszönhető, hogy az egyesület még fennáll. A bevételeknél mintegy 6.000 P a visszamaradás. A fuvarlevélakcióból azonban sikerült a hiányt pótolni. A fuvarlevélakcióból rendelkezésre állott pénzekből a lap céljaira 10.000 P lett felhasználva, 14.000 P az egyesület alaptőkéjével szemben fennállott tőketartozás visszafizetésére lett fordítva. Ez az összeg ma teljes egészében, az összes nyomdai tartozások fedezése után, az egyesület rendelkezésére áll. Tekintve, hogy a fuvarlevélakció fennmaradását illetően biztató kijelentéseket kapott, úgy véli, hogy az egyesület a jövő esztendőben is számottevő nehézség nélkül fog működni. Ezek után ügyvezető a zárszámadás és a költségvetés elfogadását kéri.

Az igazgatóválasztmány az 1930. évi zárszámadást és az 1932. évi költségvetést egyhangúan elfogadja.

Ezután Papp Béla vál. tag bejelenti azt az örömdetes eseményt, hogy a főiskolának egyetemi rangra való emelése irányában folytatott 25 éves küzdelem eredménnyel végződött. A földművelésügyi és pénzügyminiszter Úr előterjesztésére a minisztertanács hozzájárult ahhoz, hogy a főiskola a doktorráavatás és a magántanári intézmény jogával felruháztassék és hozzájárult ahhoz, hogy az erre vonatkozó

szabályzat a Kormányzó Úr Öföméltóságához felterjesztessék. A jóváhagyás valószínűleg rövidesen le fog érkezni.

A bejelentést az igazgatóválasztmány örömmel vette tudomásul.

Fekete Zoltán, mint a soproni bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola képviselője, ezt a bejelentést a főiskola nevében is a legnagyobb örömmel és köszönettel veszi tudomásul. A főiskola 25 év óta, sőt már az azelőtti időkben is törekedett az egyetemi színvonal elérésére, illetőleg arra, hogy e színvonal külső ismérvei, úgymint a doktorraáztatás és a magántanári habilitáció joga biztosíttassék számára. Sok nehézségen kellett az ügynek átvergődnie, míg végre valósággá vált. A különböző megoldási lehetőségek között az egyesület kitarzott a mellett az álláspontja mellett, hogy ezeket a jogokat a főiskola önállóságának feláldozása nélkül kell kivívni.

A közelmúltban határozottan állást foglalt a főiskolának a pecsi egyetemhez való csatolása ellen. A főiskolának igen nagy öröme szolgál, hogy önállóságának és függetlenségének megőrzése mellett elérhette azokat a célokat, amelyekre oly régóta törekedett. Nem mulaszthatja el az alkalmat, hogy az erdészeti egyesületnek a bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola tanári kara nevében a legmélyebb köszönetet ne tolmácsolja azért a szívós támogatásért, amellyel ezt a dolgot dülőre juttatni segítette.

Térfi Béla alelnök indítványára az igazgatóválasztmány elhatározza, hogy az egyesület a földművelésügyi miniszter úrnak felterjesztésben köszönje meg az ügy körüli fáradozását, egyben köszönetet mond Papp Bélának fáradhatatlan közreműködéséért.

Ügyvezető ezután Krizmanits Ferencnek a szükségadónak az alföldi erdősítésnél való felhasználása iránti indítványát ismerteti. (Az Erdészeti Lapok 1931. évi januári füzetében megjelent „A szükségadó és az alföldi erdősítés” című cikk teljes részletességgel tárgyalja Krizmanits Ferenc vonatkozó indítványát.)

Ügyvezető javasolja, hogy az indítvány terjesztessék a közgyűlés elé azzal a javaslattal, hogy az egyesület megfelelő felterjesztésben kérje arra a kormányzatot, hogy a szükségadó egy részét — tekintve, hogy a szükségadó amúgyis a munkanélküliség enyhítésére van szánva — fordítsa az alföldi erdősítési munkák elvégzésére. Az ezzel kapcsolatos teendőket azután az egyesület egész nyugodtan rábízhathatja a földművelésügyi minisztérium hozzáértő szerveire.

Báró Inkey Pál úgy véli, hogy az indítványt leghelyesebb volna kiadni egy bizottságnak előzetes letárgyalás céljából. Véleménye szerint az egyesület incidentaliter nem kötheti le magát valamilyen szervvel, amelyet tulajdonképpen nem is ismer. Épp ezért javasolja, hogy az indítvány adassék ki a törvényelőkészítő-bizottságnak megfárgyalás végett.

Ügyvezető véleménye szerint a Krizmanits által felvetett gondolat olyan, amelyet mindenképpen meg kellene fogni. Az általa java-

solt felterjesztés nem zárja ki azt, hogy az indítvány, különösen a részletkérdések beható megvitatása céljából ki ne adassék a törvény-előkészítő-bizottságnak. A részletkérdéseket amúgy sem lehet pillanatszerűen elintézni. A felterjesztés azonban azt célozza, hogy a kormányzat, az inségadóból befolyó összegek egy részét bocsássa az alföldi erdősítés előmozdítása révén a munkanélküliek segítésére.

Térfi Béla alelnök közbevető javaslatára az igazgatóválasztmány az indítványt részletes tárgyalásra kiadja a törvényelőkészítő-bizottságnak és egyben a szükségadó bizonyos részének az alföldi erdősítésekhez való rendelkezésre bocsátása céljából a kormányhoz intézendő felterjesztés készítését határozza el.

Báró Waldbott Kelemen alelnök ezután bejelenti, hogy a földművelésügyi és kereskedelemügyi minisztériummal folytatott hosszas tárgyalások után sikerült a tűzifa vasúti szállítási kedvezményét egyelőre 1932. évi június hó végéig meghosszabbítani olyan formában, hogy 250 km szállítási távolságig a 15 C. tarifából 10%, a 250 és azon felüli szállításkor pedig 20% kedvezményt fog a magyar tűzifa élvezni. Hosszú és nehéz küzdelemmel épp az utolsó órákban sikerült a kedvezményt kivívni. Hogy ez sikerült, elsősorban Papp Béla és Biró Zoltán ömértóságának köszönhető, akik a küzdelem oroszlánrészét elvégezték. Egyben közli, hogy a földművelésügyi miniszter úr öngyméltósága mindvégig a legnagyobb jóindulattal kezelte ezt az ügyet és tulajdonképpen neki köszönhető, hogy úgyszólván az utolsó órákban sikerült a kérdést az elmúlt év folyamán letárgyaltatni. Indítványozza, hogy Papp Béla és Biró Zoltán ömértóságának, akiknek nagy érdemeik vannak a kedvezmény meghosszabbítása körül, szavazzon az igazgatóválasztmány az egyesület és a magyar erdőgazdák nevében hálás köszönetet.

Az igazgatóválasztmány egyhangúan az indítvány értelmében határoz.

Báró Inkey Pál a maga részéről is a legmelegebben köszöni azt a fáradságos munkát, amivel az eredményt elérték. Egyben tudomására jutott bizalmas értesítés alapján felhívja a figyelmet arra, hogy a nemrégiben létesült Fabehozatali r.-t. azon fáradozik, hogy saját-magának is megszerezze ugyanezt a kedvezményt. Arra kéri az urakat, hogy legyenek résen és vigyázzanak, nehogy az illető részvénytársaság is megszerezhesse a magyar fának biztosított szállítási kedvezményt.

Papp Béla röviden reflektál az Inkey báró által mondottakra. A Fabehozatali r.-t.-ot a szükség szülte. Miután a vámkontingens keretében behozható tűzifa elhelyezése a magyar fa védelme szempontjából nem közömbös, egy olyan szervet kellett felállítani, amely a behozatalra kerülő tűzifa elhelyezését ellenőrizzé. A részvénytársaság 20.000 vagon tűzifa behozatalára kapott engedélyt. A fából azonban Dunántúlra nem vihet semmit, Budapesten legfeljebb 8000 vagon

tüzifát helyezhet el és a Budapest—sátorajjújhelyi vonaltól északra eső területekre ugyancsak nem helyezhet el fát. A magyar fa védelme szempontjából csak akkor volna felesleges a védelem, ha a román érdekeltségek oly magas árakat kérnének, amelyen a részvénytársaság fát nem vehetne át, ami indokolatlan áremelkedésre vezetne, amiért a kormány nem vállalhatna felelősséget. Az a kívánság merült fel tehát, hogy bizonyos szállítási kedvezményt kellene adni a cseh fának oly területekre, ahol a román fának csinálhatna konkurenciát. Az ellenőrzőbizottságnak ő maga lesz az elnöke és a maga részéről mindent el fog egyébként követni, hogy a magyar fát semmiféle sérelem ne érje.

Ügyvezető engedelmet kér arra, hogy azt a köszönetet, amelyet érdemtelenül kapott, áthárítsa azokra az urakra, akiket elsősorban illet. Az általa végzett munka csak mechanikus lebonyolítása volt az ügynek, amelyet mint az egyesület ügyvezetője kötelességszerűen végzett. Azonban rajta és Papp Béla öméltóságán kívül, ki szintén kötelességszerűen viselte szívén az ügyet, vannak oly urak, akiket a hála és köszönet megillet, akik a hóna alá nyúltak a dolognak és saját egyéni súlyukat és befolyásukat vetették latba. Báró Waldbott, báró Inkey, báró Biedermann, gróf Eszterházy Móric, Térfi Béla, gróf Széchenyi Aladár és Karaffiáth Jenő urakat illeti a köszönet. Ők álltak az akció háta mögött s ha ők nem járnak el egyik vagy másik miniszter vagy a miniszterelnök úrnál, az egész dologból nem lett volna semmi. A szállítási kedvezmény tekintetében elért eredmény ugyan nem tekinthető a Máv. által nyújtható kedvezmény maximumának, de amíg a Máv. idei szállítási mérlege lezárva nincsen, küzdelmet egyelőre nem folytathat.

Ügyvezető javaslatára az igazgatóválasztmány egyhangúan köszönetet szavaz mindazoknak, akik a magyar termelés érdekeinek előmozdításánál hathatósan közreműködnek.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszönve a szíves érdeklődést, a választmányi ülést lezárja.

Kmf.

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesületnek Budapesten 1931. évi december hó 19-én az egyesület székházában tartott rendes évi közgyűléséről.

A megjelentek névsora: Térfi Béla és báró Waldbott Kelemen alelnökök; Bíró Zoltán ügyvezető, dr. Ajtay Sándor, Balogh Ernő, Becker Róbert, Beyer Jenő, dr. vitéz Bokor Rezső, Csizmazia László, Czillinger János, Doroszlai Gábor, Eröss Gyula, Fabricius Endre, Farkas Jenő, dr. Fazekas Ferenc, Fekete Béla, Fekete Zoltán, Fiedler Jenő, Földváry László, Földváry Miksa, Fröhlich Brunó, Fuherr János, Galambos József, Gellért József, Gulyás Jenő, Gyarmathy

Mózes, Hajdu János, Heinrich Viktor, Hepke Arthur, Hinfner György, Hollós Gyula, báró Inkey Pál, Irinyi Aurél, Kakas Ödön, Kallivoda Andor, Kaltenbach Ferenc, Karsai Károly, gróf Keglevich Gyula, Keiner Rezső, Kelemen Tivadar, Kovács Gábor, Kovássy Kálmán, Kozma István, Krause Ágoston, Krause Dezső, Krizmanits Ferenc, Kuzma Gyula, Lengyel Sándor, Lengyel Viktor, Loványi Heribert, ifj. gróf Mailáth József, Marschall Ferenc, Mattyasovszky Emil, Maurer Gyula, Orosz Antal, Osztroluczky Miklós, Papp Béla, dr. Pátkay Dániel, Péch Kálmán, Petényi Keresztély, Pukács Endre, Rappensberger Andor, Riedl Gyula, Schivetz Ferenc, Schmid Ernő, Schmidt Károly, dr. Sükösd Béla, Szabó Benedek, Székács Elemér, vitéz Szilágyi Ilosvay Lajos, vitéz Takács Ferenc, Tárczy Pál, Thoma Frigyes, Urbánszky István, Véssei Mihály, Vuk Gyula, Zólmoy Imre, Vranovich Béla és még mások.

Báró Waldbott Kelemen alelnök:

Az Elnök Úr Öexcellenciája egészségi okokból külföldön tartózkodván, nekem jutott a szerencse a megjelent urakat üdvözölni és az Országos Erdészeti Egyesületnek a mai napra kitűzött rendes közgyűlését megnyitni.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Karsay Károly és Véssey Mihály urakat kérem föl.

Tudatom a t. Közgyűléssel, hogy a földművelésügyi miniszter urat Papp Béla miniszteri tanácsos úr, a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat Karsai Károly gazd. főtanácsos úr, az Országos Mezőgazdasági Kamarát Marschall Ferenc gazd. főtanácsos, orsz.-gy. képviselő, igazgató úr, Budapest székesfővárost Fekete Béla főerdőtanácsos úr, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet Székács Elemér gazd. főtanácsos, alelnök és Fabricius Endre m. kir. gazd. főtanácsos, igazgató úr, a Budapesti Mérnöki Kamarát Beyer Jenő és Balogh Ernő urak, a soproni m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolát Fekete Zoltán főiskolai tanár úr, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségét Maurer Gyula h. államtitkár és Irinyi Aurél főerdőtanácsos urak, a Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet Heinrich Viktor vál. tag és Schiwetz Ferenc főtítkár urak, a Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesületét Czillinger János ny. kir. erdőfelügyelő úr, a Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesületet Véssey Ferenc vezérigazgató és dr. Ajtay Sándor főerdőmérnök urak, a Déldunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesületet Földváry Miksa erdőigazgató úr képviselik.

A megjelent képviselő urakat az egyesület nevében melegen üdvözölöm.

Az év folyamán egyesületünk igazgatóválasztmányát kettős kitüntetés is érte, amennyiben igazgatóválasztmányi tagjaink közül gróf Károlyi Gyula urat m. kir. miniszterelnökké, dr. Karaffiáth

Jenő urat pedig a mai napon megjelent legfelsőbb kézirat m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterre nevezte ki.

Meggyőződésem az, hogy mind a két úr magas pozíciójába is magával vitte azt a meleg szeretet és megértő jóindulatot, amelyet a magyar erdőgazdaság ügyei iránt eddig is tanúsítottak.

Javasolom a tisztelt közgyűlésnek, hogy úgy az említett miniszter urakat, mint Ivády Béla földművelésügyi miniszter urat, aki mint törvényelőkészítő bizottságunk tagja, annak idején élénk részt vett az egyesület munkájában, a közgyűlés üdvözlje és ennek az üdvözlőnek a tolmácsolásával az elnökséget bízva meg.

Tisztelt Közgyűlés!

Az év, amelyet mai közgyűlésünkkel lezárunk, egyike a legsúlyosabb gazdasági éveknél. Az egész civilizált világon végig vonuló válság hazánkat sem kímélte meg, sőt a trianoni igazságtalan megcsonkítás következtében gazdasági erőink legjelentékenyebb részét elveszített ország még a többi államnál is súlyosabban érzi a gazdasági válság szomorú következményeit.

Ezek a nehéz viszonyok kétszeresen fontos hivatást róttak és rónak minden olyan egyesülésre, amely — mint a mi egyesületünk is — valamely gazdasági ág érdekeivel foglalkozni hivatott.

Úgy vélem, hogy e nehéz esztendő végén akkor felelünk meg hivatásunknak, ha az esztendő eredményeit mérlegelve, egyrészt megállapítjuk azt, hogy az általunk propagált intézkedések melyik részét foganatosította a kormányzat és mi volt ezeknek eredménye; másrészt megállapítjuk azt is, hogy elmaradtak-e szükséges vagy szükségesnek látszó intézkedések és mi volt ezek elmaradásának következménye.

Mint pénzügyi szempontból legfontosabb teendőkkel, elsősorban azokkal az intézkedésekkel kívánok foglalkozni, amely intézkedések a magyar erdők termékeinek értékesítését kívánták elősegíteni, a magyar termelést megvédeni hivatottak s amelyek eredményeképpen számíthatunk a biztosabb alapokon nyugvó termelés megindulására és fejlődésére.

A magyar tűzifa elhelyezési lehetőségei a szállítási díjkezdmény és a vámok életbeléptetése következtében a múlt évhez képest jelentékenyen megjavultak.

A behozatalban mutatkozó csökkenést nemcsak a gazdasági viszonyok rosszabbodása, de a magyar tűzifa térfoglalása is előidézte.

Az egész év adatai még nem állanak ugyan rendelkezésünkre, mindazonáltal örömmel állapíthatjuk meg, hogy az év első 9 hónapjában kereken 12 és félmillió pengővel kisebb értékű tűzifát hoztunk be a külföldről, mint az elmúlt év azonos időszakában.

Különösen a határtól valamivel távolabb fekvő piacokon volt erősen érezhető a magyar tűzifa térfoglalása (így pl. a csehszlovák

behozatal közel 9 hónapos szünetelése következtében a magyar tűzifa a budapesti piac számottevő részét is meghódította).

Ha vannak is még ebből a szempontból kívánságaink és ha nem mondhatjuk is a viszonyokat túlságosan rózsásaknak, mégis meg kell állapítanunk azt, hogy a kormányzat megfelelő intézkedései következtében a magyar tűzifapiac helyzete hasonlíthatatlanul kedvezőbb, mint pl. a mezőgazdasági termékeké.

Sajnos, nem mondhatjuk el ugyanezt a magyar műfapiacra. Dacára az egyesület sokszoros, érélyes sürgetéseinek, sem a forgalmi adó, sem a vám, sem a fuvardíjak terén nem tudtunk nem hogy védelmet, de még egyenő elbánást sem elérni.

Az annyiszor joggal felpanaszolt sérelmes tört. tarifa megszüntetése enyhített ugyan valamit a vidéki fűrészek helyzetén, sajnos azonban, hogy amikor ez az intézkedés megszületett, a magyar fűrészek számottevő része már kénytelen volt üzemét a mértéktelen külföldi verseny által megnehezített súlyos gazdasági helyzet következtében megszüntetni.

Míg az előző években a műfatermékek elhelyezése volt az, ami az erdőgazdaságnak kisebb gondot okozott, addig ma a műfaértékesítés sokkal nehezebb és sokkal több áldozatot igénylő problémája az erdőgazdaságnak, mint a tűzifa.

Egyesületünk a kormányzat figyelmét már évek óta ismételten felhívta arra, hogy a magyar műfatermelés és fűrészipar védelmének elhanyagolása katasztrofális helyzetbe fogja sodorni nemcsak a magyar fűrészeket, de az egész műfatermelést is.

Hiába mutattunk rá arra, hogy a vám, a forgalmi adó, a vasúti fuvardíjak megfelelő rendezése nemcsak a fűrészipar felvirágzását fogja eredményezni, de számottevő bevételt is fog a kormánynak juttatni és így módot ad arra is, hogy céltudatos és következetes erdőgazdasági politikával az annyira terhes fabehozattalól megszabaduljon: kérésünk süket fülekre talált és szomorúan állapíthatjuk meg, hogy az általunk javasolt intézkedések elmaradása következtében nemcsak a már említett fűrészüzemek nagy része szűnt meg, de teljesen kátyuba került az alföldfásítási akció és az erdőgazdasági program foganatosítása is, aminek fontosságát már nemcsak az egész ország közönsége, de a törvényhozás összes tényezői, sőt az államfő is elismerte.

Abba a helytelenül alkalmazott takarékoságba, amelyet ebből a szempontból a kormányzat tanusít, belenyugodnunk nem lehet.

Annál kevésbé lehet ebben az eljárásban megnyugodnunk, mert hiszen maga a kormányzat buzdítja és buzdította a magyar erdőgazdaságot arra, hogy külkereskedelmi mérlegünk és valutáris helyzetünk javítása céljából az erdőgazdaság meglévő készleteiből is hozzon áldozatot.

Nem járhat ez az áldozat a kívánt állandó eredménnyel abban az

esetben, ha a termelés ily módon való fokozásával nem tart lépést az erdők területi gyarapítása és minőségi feljavítása.

És itt újból rá kell mutatnunk arra, hogy ezeknek a feladatoknak a megoldása a mai nehéz pénzvviszonyok és súlyos gazdasági helyzet mellett még fontosabb kötelessége az államhatalomnak, mint eddig volt.

Mi már számtalanszor megjelöltük azokat a forrásokat, ahonnan az erre a célra szükséges összegeket elő lehet teremteni és ha a kormányzat ezeket a forrásokat nem veszi igénybe, ha az általunk megjelölt cél érdekében nem munkálkodik, súlyos és soha nem pótolható mulasztást követ el az egész magyar jövővel szemben.

A kereskedelmi szerződések egyrészének időközben történt lezárása pillanatnyilag megnehezítette a műfavámra vonatkozó kívánságaink teljesítését, de az a mulasztás, amit ezen a téren az előző kormányzat elkövetett, nem ment föl bennünket az alól a kötelezettség alól, hogy ezeknek a céloknak a közeljövőben amúgy is megismétlődő vámtárgyalások során leendő eléréséért változatlan kitartással és szívóssággal harcoljunk.

Igen nagy sajnálattal kell itt megemlékezni arról, hogy az új erdőtvény kérdése a súlyos gazdasági viszonyok következtében a napirendről majdnem teljesen lekerült.

Jól tudjuk, hogy az új törvénytervezet, amint az az egyesület tárgyalásain keresztül ment, az államra nézve is némi kiadással járó kötelezettséget jelent s így ma, amikor a takarékossgot a legridegebb módon, sokszor az általános közérdek félretételével értelmezik, aligha számíthatunk arra, hogy ezt a törvényt a kormányzat a törvényhozás elé terjessze.

Lehet, hogy hosszú évekbe fog telni, amíg az általunk annyi idő óta áhitott új törvény a törvényhozás elé és fedél alá kerül.

És itt meg kell állapítanunk, hogy ezen a téren a mulasztás és a felelősség teljesen a földművelésügyi kormányzatot terheli.

Közel egy évtized óta egyesületünk minden évben 2—3 fölterjesztésben hívta föl a kormányzat figyelmét ennek az intézkedésnek, illetőleg a törvénynek sürgősségére és fontosságára.

Tisztán a kormányzat halogatása az oka annak, hogy ez az annyira szükséges és kívánatos új törvény máig sem készült el és csak az Isten a megmondhatója, hogy mikor fog végre elkészülni.

Az egyesület helyzetéről, valamint a már érintett kérdéseknek a mai állásáról az ügyvezető úr fog a t. közgyűlésnek beszámolni.

Még egy kérdésre kívánok itt kitérni és ez az államerdészeti adminisztráció ügye, amellyel az államerdészeti tisztikar sorsa is elválaszthatatlanul összefügg.

Valamely gazdasági ág fejlődésének a jól megszervezett, hivatása magaslátán álló adminisztráció úgyszólván elengedhetetlen feltétele.

Különösen áll ez az erdőgazdaságra, ahol az államra igen erős felügyeleti, ellenőrzési és irányító szerep vár.

Csak természetes tehát, hogy egyesületünk — régi hagyományaihoz híven — minden alkalmat felhasznált arra, hogy az adminisztráció fejlesztése és az államerdészeti tisztikar védelme ügyében síkra szálljon.

Az ország nehéz helyzete ugyan kötelességszerű takarékossgot diktál, de ennek a takarékoságnak nem szabad túlmennie azon a határon, amely minimális határ mellett még a teendők a birtokos és a köz érdekeinek egyaránt megfelelő módon előnyösen és legfőként idejében láthatók el.

Bár meggyőződésem az, hogy az államerdészetre ma háramló teendőket az adminisztráció megfelelő egyszerűsítésével, ha nem is csökkenteni, de jelentékenyen egyszerűsíteni lehet, mégis teljes tudatában vagyok annak, hogy éppen az erdőgazdaságnál a teendők nagyobb és fontosabb része csak a helyszínén végezhető el, ami pedig megfelelő számú személyzet nélkül kivihetetlen.

Egyesületünk éppen ezért élesen és határozottan foglalt állást a túlzott létszámapasztások ellen és kérte a kormányzatot, hogy az új létszámmegállapítás végrehajtását halasszák el legalább addig az ideig, amikor az új törvény életbelép és amikor a kormányzat maga is tisztában lesz ennek alapján a tisztikarra háramló teendők mérvével és minőségével.

Sajnos, ezirányú eljárásaink nem vezettek eredményre.

Bármennyire helyeseljük is az állami kiadások apasztására irányuló törekvéseket, mégsem nyugodhatunk meg abban, hogy éppen ilyen gazdasági ágban a személyzet létszámát a legszükségesebb mértéken alul apasszák, mivel a kellő felügyelet és irányítás hiánya éppen az erdőgazdaságnál járhat a közre nézve nagyon káros következményekkel.

Ezért véleményem szerint az egyesületnek ezt a kérdést állandóan felszínen kell tartania és mihelyt erre mód lesz, a leghatározottabban és legerélyesebben fellépnie, mert hiszen megfelelő adminisztráció és megfelelő személyzet nélkül a magyar erdőgazdaság fejlesztésére gondolni sem lehet.

Mielőtt áttérnénk a napirendre, a napirend előtti felszólalásra Papp Béla ömeltósága kért szót.

Papp Béla: Méltóságos Elnök Úr! Igen tisztelt Közgyűlés! Csaknem egy negyedszázadra nyúlik vissza az az akció, amelyet a soproni Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola aziránt indított, hogy a főiskolát egyetemi rangra emeljék. Belső tartalom tekintetében főiskolánk ezt a nívót már régen megteremtette, mert semmivel sem áll hátrább, mint a tudományegyetemek és másik műszaki főiskolánk, a műegyetem. Laboratóriumai, kísérleti intézményei mintaszerűek, tanárainak tudományos munkásságát pedig a külföldön is

elismerték. Az Országos Erdészeti Egyesület, a Bányászati és Kohászati Egyesület, a Magyar Mérnökök Nemzeti Szövetsége, a Budapesti Mérnöki Kamara és legutóbb pedig a mérnökök országos kongresszusa feliratokban sürgették azt, hogy a főiskola egyetemi rangra emeltessék, vagyis adassék meg neki a doktortoráavatás és a magántanári képesítés intézményes joga.

A földművelésügyi miniszter úr és a pénzügyminiszter úr érveink hatása alatt elhatározták, hogy ezt a kérdést kezükbe veszik és előterjesztést tettek a minisztertanácsnak, hogy hatalmaztassanak fel a miniszter urak arra, hogy vonatkozó szabályzatokat a Kormányzó Úr Öfőméltósága elé terjesszék jóváhagyás végett. Arra való figyelemmel, hogy a minisztertanács ezt az előterjesztést kedden egyhangú határozattal elfogadta (éljenzés és taps), tisztelettel van szerencsém bejelenteni, hogy ez a kérdés 25 éves küzdelmünk eredményeképpen egypár napon belül tető alá kerül.

Nagy örömmre szolgál, hogy ezt a bejelentést én tehettem meg a t. Közgyűlésnek, mint aki a főiskolai ügyeknek hosszabb ideig referense voltam. Ez alkalommal azonban nem mulaszthatom el, hogy hálas köszönetet ne mondjak az Országos Erdészeti Egyesület vezetőségének (éljenzés), amelynek tagjai bennünket ebben a harcunkban mindig odaadóan, önzetlenül támogatni szívesek voltak és a siker kivívásában segédkeztek. (Éljenzés.)

Az erdészet történetében ez a nevezetes esemény újra bizonyíték amellett, hogy ha a harc igazságos ügyért folyik, az eredmény el nem maradhat. (Úgy van, úgy van! Rendkívüli éljenzés és taps.)

Báró Waldbott Kelemen: Fekete Zoltán tanár úr öméltósága kíván szólni.

Fekete Zoltán: Mélyen tisztelt Közgyűlés! A választmányi gyűlésen már volt szerencsém Papp Béla öméltóságának a szavaira reflektálnom és magának a választmánynak megköszönni a támogatást, amelyet a főiskola ügyének előmozdítása érdekében mindeddig kifejtett.

Most ugyanezt ismétlem itten a mélyen tisztelt Közgyűlés előtt, megköszönve az Erdészeti Egyesület szíves támogatását és azt az igazán lelkes közbenjárását, amellyel ezt az ügyet mindig pártolta az illetékes fórumok előtt. Igazán nem az Erdészeti Egyesületen múltott, hogy nem sikerült a dolgot mindjárt akkor megvalósítani, amikor az első lépések ebben az irányban megindultak.

Azok a testületek, amelyekre Papp Béla öméltósága hivatkozott, ú. m. a Mérnöki Kamara, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége, a Bányászati és Kohászati Egyesület szintén mindenkor lelkes támogatóink voltak. Úgyszintén az érdekelt miniszteriumok, illetve az érdekelt miniszter urak, a pénzügyminiszter úr és a mindenkori földművelésügyi miniszter úr is. Hogy ez a dolog eddig nem sikerült, az a kultuszminisztériumnak különleges állásfoglalása miatt történt, t. i. az elfogás uralkodott mindeddig, hogy

csakis olyan főiskolának lehet doktorrá avatási joga és magántanári habilitációs joga, amelyik a kultuszminisztérium alá tartozik. Hiába bizonyítottuk mi azt, hogy hiszen számtalan példa van arra a külföldön is, hogy nem ettől függ és nem ez szabja meg az illető iskolának a színvonalát, hogy melyik minisztérium alá tartozik, mert hiszen a földművelésügyi minisztérium alá tartozó erdészeti főiskolák között is, a pénzügyminisztérium alá tartozó bányászati főiskolák között is vannak olyanok a külföldön, amelyek doktorokat avathatnak. És azután gondoljuk meg, hogy a külföldön már igen sok helyen az erdészeti főiskola az egyetemi vagy műegyetemi fakultással egyenlő értékű, tehát eo ipso megvan a doktorrá avatás joga és gondoljunk arra, hogy nálunk az Állatorvosi Főiskolának is megvan ez a joga, holott az Állatorvosi Főiskola, ami a multját illeti, igazán nem tekinthet olyan szép, hosszú multra vissza, mint a mi főiskolánk, amely immár 168 év óta főiskola; de mindezek az érvelések nem használtak. Hiába hoztuk azt fel, hogy pl. a Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola tanárai világhírűek és az egész intézménynek igen jó neve van a külföldön is, tehát nem lehet az Magyarország kultúrjövőjére káros vagy bármi tekintetben hátrányos, hogyha egy nem a kultuszminisztérium alá tartozó intézménynek is megvannak ezek a jogai; ez az érvelés sem használt, merev sziklafalba ütközött.

Kormányválság kellett ahhoz, hogy e felfogásban is változás álljon be. Külön ki kell emelnem a kultuszminiszter úrnak a szíves támogatását is, amely nélkül ezt a célt nem tudták volna elérni. Hálával tartozunk Ernszt kultuszminiszter úrnak (Éljenzés) és erről itt igazán nem szabad megfeledkeznünk.

Mindazonáltal én tulajdonképen az Erdészeti Egyesületnek és az Erdészeti Egyesület közgyűlésének akarok itt köszönetet mondani. Azért kérem a t. közgyűlést, méltóztassék ezt a köszönetnyilvánítást tőlem, mint a főiskola itt most jelenlévő képviselőjétől tudomásul venni. (Lelkes éljenzés és taps.)

Báró Waldbott elnök: Ezek után méltóztassanak megengedni, hogy ebből az alkalomból az Országos Erdészeti Egyesület a főiskolát üdvözölhesse és szerencsekívánatait kifejezhesse.

Van szerencsém egyben a t. közgyűlés tudomására hozni, hogy a földművelésügyi miniszter úr és a kereskedelemügyi miniszter úrral folytatott hosszas tárgyalás után sikerült a tüzifa vasúti szállítási kedvezményét egyelőre a jövőévi június hó végéig meghosszabbítani és pedig oly formában, hogy a 250 km szállítási távolságig a 15 C tarifából 10%, a 250 km és ezen felüli szállításnál pedig 20% díj-kedvezmény fogja a magyar tüzfát megilletni.

Ez a küzdelmek bizony nagyon hosszúra nyúltak és kívánatos lett volna, hogyha ez az eredmény már legalább is október hóban közhírré tétetett volna, mert hiszen az a körülmény, hogy a megállapodás olyan későn jött meg, már az őszi faeladásokra nagyon

nyomasztólag hatott. Azonban most, az utolsó percben a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült ezt a dolgot tető alá hozni és itt elsősorban a magyar erdőgazdák nevében köszönetemet fejezem ki Papp Béla ömértóságának (Éljenzés), aki ebben a küzdelemben az oroszlánrészt vette ki, éppúgy Biró Zoltán ömértóságának (Éljenzés), aki igazán hosszasan és a legnagyobb eréllyel küzdött. Reméljük, hogy ez a provizórikus megállapodás a legközelebbi jövőben kibővítették és lehet, hogy a jövőre elérjük mindazt, amit a magyar tűzifa érdekében elérni kívánunk. A mai eredményt is azonban kielégítőnek mondhatjuk.

Nem akarunk elfeledkezni arról, hogy Ivády Béla földművelésügyi miniszter úrnak is köszönetet ne mondjunk, mert ő igazán a legnagyobb jóindulattal és a legnagyobb eréllyel vette kezébe ezt a dolgot és a két nap előtt előterjesztett kérésem után kiforszírozta, hogy a kedvezmény tegnap este még éjjél előtt tető alá került (Éljenzés). Azért neki is a legnagyobb hálánkat és köszönetünket fejezzük ki.

Biró Zoltán: T. Közgyűlés! Mielőtt a jelentésem megtételére áttérnék, méltóztassék megengedni, hogy a köszönet és az elismerés megfelelő, legnagyobb részét áthárítsam azokra a választmányi tag urakra, — elsősorban az elnökség tagjaira és azután Inkey báró, Biedermann báró, Széchenyi Aladár gróf, továbbá Karaffiáth Jenő, az új kultuszminiszterünkre és még egy csomó képviselő ismerősünkre, akik voltak olyan szívesek ennek a dolognak minden hónapban legalább háromszor-négyszer a hóna alá nyúlni és akik nélkül mi, tisztviselők soha sem tudtuk volna ezt a kérdést tető alá hozni. Tehát a köszönet megfelelő részét ezeknek utalványozzuk.

Báró Waldbott: Kérem ezek után az ügyvezető urat, legyen szíves a jelentését előadni.

Biró Zoltán: Tisztelt Közgyűlés!

Amikor az elmúlt esztendő nehéz küzdelmeim végigtekintek, úgy érzem, hogy rajtunk kívül álló okokból igen sok sziszifuszi munkát végeztünk. Nagy célok eléréséért folytatott harcok eredményeihez közel éreztük magunkat s bizakodva vártuk az eljövendőket, amikor a gazdasági válság, amely az egész világot végigseperte, a mi gazdasági rendünket is úgyszólván fejetetejére állította és a mi reményeinket is porrázúzta. Évek óta harcol egyesületünk azért, hogy a kormányzat erdőgazdasági ténykedéseit céltudatos, erőteljes, nemzeti jellegű erdőgazdasági politika irányítsa.

Nemcsak a hiányokra mutattunk rá számtalanszor, de megjelöltük az utat is, amelyen át és az eszközöket, amelyekkel az erdőgazdaság betölti a nemzet életében reá váró fontos hivatást.

Megjelöltük a forrásokat, amelyekből a szükséges anyagi eszközök meríthetők, sőt jelentékeny mértékben sikerült legyőznünk azt az ellenkezést, amellyel az ipari körök a vámnak és forgalmi adónak

a magyar fatermelés és faipar védelme érdekében és az erdőgazdasági politikához szükséges összegek előteremtése céljából egyaránt elodázhatatlan rendezésével szemben viseltettek.

Az autonóm vámtarifa ez év elejével meghozta a magyar tűzifa védelmét s néhány hónappal később a vámtarifába beiktatott műfavámok reményt nyújtottak arra, hogy ezeknek, ha mindjárt csekélyebb mértékben való életbeléptetése, talpra fogja állítani a tönk szélére jutott magyar műfatermelést és fűrészipart s egyúttal a kormányzat rendelkezésére adja a már említett erdőgazdaságpolitika folytatásához szükséges anyagi eszközöket.

Sajnos, az év közepére mindezek a reménységeink füstbe mentek.

Nemcsak az autonóm műfavámok és a forgalmi adórendelet életbeléptetése maradt el, de az augusztus táján megkötött román kereskedelmi szerződés egyelőre lehetetlenné tette a szerződéses vámnoknak a felállítását, sőt a tűzifa addig élvezett védelmét is jelentősen csökkentette.

Az előző év folyamán életbeléptetett vasúti szállítási díjkedvezmény és a mérsékelt vám, de különösen az év kétharmad részén át folyt cseh-magyar vámháború lehetővé tették ugyan, hogy az előző téli termelésből még január elején értékesíthetetlenül heverő, mintegy 40.000 vasúti kocsirakomány magyar fa elhelyezésre találjon és megkönnyítették az 1930/31. évi termelés elhelyezését is, azonban a csekkel létrejött megállapodásban biztosított és a többi szomszéd államokkal szemben is érvényesülő újabb vámkedvezmény — bár bizonyos mennyiségi korlátozásokkal — a magyar tűzifa védelmét újból számottevően csökkentette.

Mindezek dacára a magyar tűzifatermelés és értékesítés helyzetét nem lehet sötétnek mondanunk.

Ha az elérhető ártételeket és ez elhelyezhető mennyiségeket összehasonlítjuk az előző évek azonos időszakaiban előfordult ártételekkel és értékesített mennyiségekkel, megállapíthatjuk, hogy az az áresés, amit a tűzifa szenvedett, az általános olcsóbbodás mértékét is alig üti meg s nem haladja túl azt az árveszteséget, amilyen szokatlanul enyhe telek, vagy gazdasági válságok idején a békeidőben is gyakran előfordult.

Annál sötétebb azonban pillanatnyilag műfatermelésünk helyzete.

A magyar fűrészek túlnyomó része áll és a nehéz hitelviszonyok a mérhetetlenül lecsökkent kereslet mellett alig van kilátás arra, hogy jórésük a közeljövőben egyáltalán meg is indulhasson.

A műfáért elérhető árak ezért jelentősen alatta maradnak az előző évek ártételeinek és az elhelyezhető mennyiség is erősen korlátolt.

Nem kis része van ebben az áldatlan helyzetben az egész államháztartáson végigvonuló túlzott takarékoskodásnak is, amely a feldolgozó, vagy fát is felhasználó állami üzemek, így különösen a

m. kir. államvasutak szükségleteinek, illetőleg beszerzéseinek erős csökkentésében nyilvánult meg.

Amikor mintegy két évvel ezelőtt a vas- és vasbetonaijak bevezetése érdekében az érdekelt körök mozgolódni kezdettek, ismételt felterjesztésekben kértük a kormányzatot arra, hogy ezekből a jórésztben még kísérleti próbálkozás tárgyát alkotó cikkekben csak olyan mennyiséget szerezzen be, amely mellett az államvasutak évi szükségletei nem fognak a magyar fatermelés termelőképessége alá süllyedni.

Az utolsó évek versenytárgyalásai beigazolták azt, hogy a magyar termelés jelentősen nagyobb mennyiséget tud az államvasút által beszerzésre kiírt tételnél előállítani és így tán túlságos bőkezűséggel rendelték meg a végeredményében legáltalában is részben külföldi nyersanyagból előállítható vas- és vasbetonaljakat. Nemesak ezekkel, de az állami és közintézmények egyéb fabeszerzési kérdéseivel is állandóan foglalkozott egyesületünk és számos felterjesztésben mutatott rá arra, — igen sokszor eredményesen, — hogy a magyar közintézmények szükségleteit, különösen tűzifában, de bizonyos mennyiségig műfában is, a magyar termelés, a magyar erdőgazdaság minden nehézség nélkül el tudja látni.

De emellett céltudatos küzdelmet folytattunk és folytatunk abban az irányban is, hogy a ma még nehezen értékesíthető vagy egyáltalán ki sem termelhető alárendeltebb választékok értékesítését és termelését is lehetővé tegyük.

A bányafa, a távirópózna, a faszén termelése és értékesítése tárgyában a kedvezményező lépéseket már rég megtettük és reméljük, hogy ezek a lépések rövidesen eredményre is fognak vezetni.

Az év legnagyobb eredménye a vicinális vasutak külön díjszámításának, az ú. n. tört-tarifának a megszüntetése volt.

Igaz ugyan, hogy ez a megszüntetés a vasúti díjtételek bizonyos mértékű felemelésével volt kapcsolatos. Ez a felemelés azonban véleményünk szerint az államvasút nehéz helyzete folytán enélkül is bekövetkezett volna s így legalább megszünt az a méltánytalan helyzet, amelyben a helyi érdekű vasútvonalak mellett fekvő erdőgazdaságok nemcsak a többi belföldi, de különösen a külföldi termeléssel szemben voltak.

Az ország nehéz gazdasági helyzetére való tekintettel törvényhozási és kormánykörökben egyaránt felmerült az az óhaj, hogy keskedelmi mérlegünk javítása és a vidék munkanélküli lakosságának foglalkoztatása érdekében a magyar erdőgazdaság ebben az évben lehetőleg nagyarányú termeléssel siessen az ország szükségleteinek ellátására.

A földművelésügyi minisztérium messzemenő könnyítésekkel tette lehetővé azt, hogy az erdőgazdaság ennek a kívánságnak megfelel-

hessen. Úgy vélem, hogy ezt az áldozatot ma mindnyájan indokoltan tartjuk.

Önkénytelenül felvetődik azonban a gondolat, hogy ha ezzel az intézkedéssel nem jár karöltve a magyar erdők területének és termelőképességének céltudatos, terveszerű fokozása, akkor a pillanatnyilag nyújtott segítség nem fog tartós eredménnyel jární.

Jól tudjuk azt, hogy az ország mai nehéz helyzetében ilyen célokra a meglévő forrásokból pénzt előteremteni lehetetlenség, de hiszen mi megjelöltük azokat az új bevételi forrásokat, amelyekből az erre a célra szükséges összegek a fogyasztók minden megterhelése nélkül előteremthetők. Forgalmi adó és a műfavámok megfelelő rendezése nemcsak ezeknek az eszközöknek az előteremtésére nyújt módot a kormánynak de még jelentékeny bevételi többletre is, amire pedig ma igazán elodázhatatlanul szükség van.

És itt utalunk a tüzifa példájára. A forgalmi adóval, vámmal és magasabb vasúti viteldíjjal terhelt import-tüzifa ma egy fillérrel sem drágább, sőt bizonyos vonatkozásokban olcsóbb, mint ezeknek az intézkedéseknek az életbeléptetése előtt volt.

A termelvények árát ma nem annyira a kínálat, hanem sokkal inkább a kereslet szabja meg, ez pedig mérhetetlenül csekély és rövid időn belül aligha fog számottevően növekedni.

Soha nem volt alkalmasabb az idő arra, hogy a belföldi termelés érdekeit szolgáló ezeket az intézkedéseket életbe léptessék és soha nem volt nagyobb szükség arra, hogy az erdőgazdaság céltudatos fejlesztését már egyszer megkezdjük, mint éppen a mostani rendkívül nehéz gazdasági viszonyok között.

Be kell látnunk, hogy az önellátás kérdésének legalább nagyrésben való megoldása nélkül gazdasági talpraállításunk úgyszólván lehetetlen.

Ha pedig figyelembe vesszük, hogy gazdasági mérlegünk negativitásának oka legjelentékenyebb részben a fabehozatal, valamint a fából előállítható iparcikkek, így különösen a papír behozatala volt, be kell látnunk, hogy ennek a kérdésnek a megfelelő rendezése nélkül gazdasági mérlegünk továbbra is erősen negatív marad s így a külfölddel szemben való eladósodásunk és gazdasági tönkremenetelünk elkerülhetetlen lesz.

Úgy vélem, hogy az egyesület jó szolgálatot tenne az ügynek, ha a mai közgyűlés alkalmából újabb ismételt és megfelelően indokolt előterjesztéssel fordulna a kormányzat és a törvényhozás összes illetékes tényezőihez és felhívná figyelmüket ennek a kérdésnek a mérhetetlen fontosságára.

A fokozott termelésekkel kapcsolatosan, egyesületünk hosszas tárgyalásokat folytatott az erdőgazdaságok hitelszükségletének biztosítása iránt is.

Sajnos, ezek a tárgyalások rendkívüli módon elhúzódtak és még

ma sem tudjuk biztosan megállapítani azt, sikerülni fog-e ezt a kérdést a gazdaság céljainak megfelelő módon megoldani. Az egyesület vezetősége mindenestre állandóan figyelemmel kíséri ezeket a kérdéseket és valahányszor annak szüksége felmerül, nem késik minden rendelkezésre álló eszközzel odahatni, hogy az egyes kérdések a magyar mezőgazdaság érdekeinek megfelelő megoldást nyerjenek.

A gazdasági élet figyelemmelkísérésén kívül egyesületünk állandó érdeklődéssel kísérte a rokonegyesülések működését is. Megfelelően képviseltettük magunkat a mezőgazdasági, a bányászati és kohászati érdekeltség, valamint a mérnöki kar különböző testületeinek minden megmozdulásánál s ugyancsak képviseltette magát az egyesület a vidéki erdészeti egyesületek minden közgyűlésén is. Az egyesület anyagi helyzetét illetőleg az ezévi zárómérleg az eddigieknél jelentékenyen kedvezőbb képet mutat, mert nemcsak a mult terhes adósságaitól sikerült az egyesületnek megszabadulnia, de módunkban állott az alaptökből az egyesület céljaira igénybevett összegeket is visszafizetni.

Ezt az eredményt pedig egyedül a földművelésügyi minisztérium jóindulatú támogatásának köszönhetjük, mivel az a körülmény, hogy a kedvezményes fuvarlevélakció lebonyolításával a miniszter úr az egyesületet bízta meg, valamint az a jelentős összegű segély, amelyet a miniszter úr az egyesület céljaira kiutalni kegyeskedett, tették lehetővé azt, hogy egyesületünk anyagi helyzete kedvezőbbre forduljon.

Mert úgyszólván megdöbbenéssel kell megállapítanunk azt, hogy minden olyan egyesület, amelynek tagjai túlnyomó részben a tisztviselői osztályból kerülnek ki s így a mi egyesületünk is, a mai rendszer mellett az elpusztulás veszedelmének van kitéve.

Elteltekintve attól, hogy a tagági díj-hátralékok a multévi 20.380 pengővel szemben ebben az évben 28.735 pengőre szaporodtak fel, úgyszólván minden héten kapunk kilépést bejelentő nyilatkozatokat, amelyekben évtizedek óta egyesületünk tagjai közt szereplő tisztviselő-tagtársaink az állandó illetményesonkításokra való tekintettel jelentik be kilépésüket.

Lehetetlennek tartom, hogy a tulajdonképeni nemzetfenntartó középosztálynak ez a lassú pusztulása meg ne ragadja a kormányzat figyelmét is és meg ne állítsa azon az úton, amely rövid időn belül az egész értelmiségi osztály pusztulásához vezethet.

Mindenestre szükségét látnám annak, hogy a tisztelt közgyűlés felhatalmazza az igazgatóválasztmányt arra, hogy méltánylást érdemlő esetekben, sőt szükség esetén általánosságban is, a tagdíjak bizonyos mérséklésével iparkodják ezeket a kiválni akaró tagjainkat az egyesület kebelében megtartani és a további kilépéseket megakadályozni.

Egyesületünk taglétszáma egyébként a mult év végén 168 alapító és 835 rendes tag, összesen 1003 volt; az év folyamán felvettünk 1

alapító és 8 rendes tagot, s elveszítettünk kilépés folytán 3 alapító és 60 rendes tagot, elhalálozás folytán pedig 12 rendes és 4 alapító tagot. Ezek figyelembevételével mai taglétszámunk 162 alapító és 771 rendes, összesen 933 tag.

A tagok létszáma tehát kerekén 7%-kal apadt, az elmúlt év folyamán.

Szomorú tanulsága ez, tisztelt közgyűlés, annak a végtelenül súlyos anyagi helyzetnek, amelybe a legutóbbi kormányintézkedések tisztviselő-tagjainkat sodorták.

Szükségesnek tartom külön megemlékezni egyesületünk közlönyéről, az „Erdészeti Lapok”-ról. Az igazgatóválasztmány hozzájárulása alapján módunkban volt ez év folyamán a lapot az eddiginél jóval nagyobb terjedelemben megjelentetni.

A hivatalos felfogásra, sőt az egyesület állásfoglalására való tekintet nélkül is helyet adtunk és helyet adunk a lapban minden komoly cikknek, mert meggyőződésünk az, hogy csak az ellentétes nézetek megfelelő tisztázása vezethet az annyira kívánatos és megfelelő eredményhez.

Az erdőgazdaság és az erdőtisztikar érdekeinek védelmében több mint 70 felterjesztéssel fordultunk az illetékes kormánytényezőkhöz s panaszainkat, sérelmeinket kivittük a nyilvánosság elé.

Külön is hálás köszönettel kell itt megemlékeznem az elnökségről és az igazgatóválasztmánynak, valamint az egyesületnek azokról a tagjairól, akik egyéni munkásságukat, összeköttetéseiket, tekintélyüket annyiszor állították az Egyesület céljainak szolgálatába és lehetővé tették azt, hogy a mai nehéz időkhöz mérten olyan munkásságot tudtunk kifejteni, amelyre ha nem is meglepéssel, de legalább is a teljesített kötelesség nyugodt öntudatával tekinthetünk vissza.

Végül mély és őszinte részvétellel kell megemlékeznem arról, hogy a halál bőséges aratást végzett tagtársaink között. Elveszítettük Bund Károlyt, egyesületünknek 30 éven át volt első titkárát, aki egész emberöltő minden munkásságát szentelte az egyesületnek. Neve és emléke az egyesület és az Erdészeti Lapok történetétől el nem választható s elévülhetetlen érdemeit az utókor lesz hivatott megfelelően méltányolni és értékelni.

Rajta kívül elveszítettük még Füzy Zoltán, Craus Géza és Sággy Kálmán alapító, valamint Bakkay József, Baranyai István, Barkóczy Ferenc, dr. herceg Batthyány Strattmann László, Enyedy János, Füstös Zoltán, Floch György, Jancsó Gyula, Kayser Dezső, Mildschütz Gyula, Muck András, Szuppek József és Takách Ferenc rendes tagjainkat.

Tisztelettel javasolom, hogy elhúnytuk felett érzett mélységes fájdalomnak és őszinte részvétének a tisztelt Közgyűlés jegyzőkönyvével adjon kifejezést.

Tisztelt Közgyűlés!

Jelentésem végén egy örvendetes körülményre kell még rámutatnom.

Az a megértő jóviszony, amely az egyesület és az állami adminisztráció között már a múlt évben kezdett kialakulni, ez év folyamán jelentősen kimélyült és megerősödött.

Néhány szörványos esetet kivéve, amikor azt talán az intézkedés sürgőssége tette lehetetlenné, egyesületünk úgyszólván minden alkalommal meg lett hallgatva, amikor az erdőgazdaság érdekeit közelebbről érintő ügyek kerültek elintézésre.

Alig volt előterjesztésünk az összkormányhoz, vagy más miniszter urakhoz, amely ne találkozott volna a földművelésügyi minisztérium messzemenő jóindulatú támogatásával.

Elmondhatjuk, hogy ha az eredmények nem felelnek is meg mindenben kívánságainknak, ennek egyáltalán nem az az oka, mintha az ügyek közvetlen intézésére hivatott földművelésügyi minisztérium nem viseltetné a kellő jóindulattal és megértéssel az ügyek iránt.

Minden jel remélnünk engedi, hogy ez a megértő együttműködés módját nyújtand arra, hogy kitűzött céljainkat — mihelyest a viszonyok csak valamelyest jobbra fordulnak — elérhessük.

Számunkra addig nem marad más teendő, mint szívós kitartással küzdeni a kitűzött célokért s bebizonyítani azt, hogy kitartó munka és erős akarat vagy előbb, vagy utóbb, de győzelmet arat.

Kíván-e valaki az Ügyvezető úr jelentéséhez hozzászólni?

Ha nincs észrevétel, akkor tudomásul szolgál.

Bíró Zoltán: Méltóztatnék megengedni, hogy még egy kérdéssel forduljak a t. Közgyűléshez. Minden évben a t. Közgyűlés 4—600 pengőt szokott rendelkezésére bocsátani a vezetőségnek a célból, hogy elhalt tagtársaink özvegyeit és árváit, akik nagyon nehéz helyzetben vannak, legalább valamivel segíeyezni tudjuk. Az idén is 29 kérvény érkezett be. Tekintettel arra, hogy az egyesület anyagi helyzete korántsem olyan, hogy nagy összegeket tudnánk erre a célra fordítani, tisztelettel kérem, méltóztassanak hozzájárulni ahhoz, hogy 600 pengőt a múltévi költségvetés feleslegéből erre a célra fordítsunk és ezt még a karácsonyi ünnepek előtt hozzájuk juttathassuk.

Báró Waldbott Kelemen: Méltóztatnak-e ehhez hozzájárulni? (Helyeslés.) Határozatilag kimondom.

Bíró Zoltán: Az 1930. évi zárszámadást és 1932. évi költségvetést meg méltóztattak kapni és mindenestre nem méltóztatnak kívánni, hogy felolvassuk.

Egy-két tételre kívánok csak rámutatni az ezidei mérlegünket illetőleg. Bevételeinknél több mint 6000 pengő visszamaradás mutatkozik, ami elsősorban a tagdíjhátralékokra vezethető vissza.

Hogy ennek ellenére az ezévi mérlegünk kb. 14.000 pengő plusszal zárult és így lehetővé teszi azt, hogy az alaptőkéből igénybevevett összeget vissza tudjuk fizetni, az a földművelésügyi minisztérium jóindulatú támogatására vezethető vissza, amit arra jelenlétemben volt szerencsém rámutatni.

A jövőévi költségvetés azt hiszem, a megfelelő eredménnyel fog zárulni, mert hiszen az a bejelentés, amelyet báró Waldbott öméltsósága tett, legalább egy fél év tartamára azt a támogatást az egyesület részére biztosítja.

Azért kérem, hogy méltóztassanak ezeket a tétéleket elfogadni. (Helyeslés.)

Báró Waldbott: Méltóztatnak elfogadni? Akkor így mondom ki a határozatot.

Tisztelt Közgyűlés! Tizenhét megüresedett választmányi tagsági hely betöltése következik.

És pedig 15 tag 4 évre, 1 tag 3 évre, 1 tag pedig csak 2 évre kerül betöltésre.

A választás megejtése végett a szavazatszedő bizottságot küldöm ki és felkérem elnökül Kallivoda Andor öméltsóságát és tagoknak pedig Zsombory Ignác és dr. Ajtay Sándor tagtársakat.

Erre az időre az ülést felfüggesztem.

(Szavazás megtörténik.)

(Szavazás után.) *Báró Waldbott:* Míg a szavazóbizottság összeszámolja a szavazatokat, az ülést tovább folytatjuk.

Bíró Zoltán: Tisztelet Közgyűlés! A következő pont a jövőévi közgyűlés helyének és időpontjának megállapítása.

Én azt hiszem, t. Uraim, hogy a mai gazdasági viszonyok egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy ebből a szempontból, hogy úgymondjam fix javaslattal járuljunk a t. Közgyűlés elé. Ezért tisztelettel javaslom, méltóztassék az elnökséget felhatalmazni arra, hogy amennyiben csak mód nyílik rá, akkor lehetőleg a nyár folyamán esetleg egy kirándulással összekötött közgyűlést tartson, ha pedig erre nem nyílik alkalom és mód, akkor a közgyűlést a már szokásos módon megtarthassa, amit a választmánynak annak idején be fog jelenteni. Méltóztassék a vezetőségnek ezt a felhatalmazást megadni. Mindenesetre azon leszünk, hogy ha csak lehet, a közgyűlést vidéken tartsuk meg egy kis tanulmányi kirándulással összekötve.

Báró Waldbott: Méltóztatnak az ügyvezető úr indítványát elfogadni? (Igen.) Ezt határozatilag kimondom. Krizmanits Ferenc tagtársunktól szabályos időben egy indítvány érkezett. Kérem, legyen szíves az indítványt személyesen ismertetni.

(Krizmanits Ferenc vonatkozó indítványát teljes részletességgel az Erdészeti Lapok 1932. évi januári füzetében „Az inségadó és az alföldi erdősisítés” cím alatt megjelent cikk tartalmazza.)

Krizmanits Ferenc röviden ismerteti az egyesület irattárában 1011—1931. sz. alatt megőrzött indítványát.

Bíró Zoltán: Tisztelt Közgyűlés! Az indítvánnyal, mivel szabályszerű időben jelentették be, az igazgatóválasztmány is foglalkozott és azt a határozati javaslatot terjeszti a t. Közgyűlés elé: forduljunk sürgős előterjesztéssel a földművelésügyi kormányzathoz abban az irányban, hogy ebből a szükségadóból juttasson bizonyos hányadot tényleg az alföldi erdősítés céljaira, mert a kérdésnek ez a része az, amely effektíve sürgős. Másrészt a javaslat keresztülvitelét illetően az igazgatóválasztmány azt javasolja: méltóztassék az indítványt az erdőgazdasági bizottságnak kiadni, mert hiszen evvel a részletekbe menően foglalkozni kell, miután ehhez így első hallásra hozzászólni igen nehéz. A javaslat első részét illetően nincs semmi akadálya annak, hogy az állam az ő meglévő szervei útján azt az összeget, amit a szükségadóból erre a célra fordítana, megfelelően felhasználni tudja. A leglényegesebb dolog az, hogy azok a szükségadók ne menjenek el mind más célra és tényleg jusson belőlük erdősítési célra is.

Báró Waldbott: Hozzá méltóztatnak ehhez járulni? (Igen.) A határozatot ilyen értelemben elfogadottnak nyilvánítom.

Kérem a szavazatszedő bizottság elnökét, hogy számoljon be a szavazás eredményéről.

Kallivoda Andor: Tisztelt Közgyűlés! A szavazatszedő bizottság tisztében eljár és ennek alapján tisztelettel jelentem, hogy 64 szavazatot adtak be. Mind a 64 érvényesnek találtatott. Így a 2 és 3 esztendőre való megválasztást sorshúzás útján kellett eldönteni. A sorshúzás úgy dőlt el, hogy 3 évre Osztroluczky Miklós, 2 esztendőre Biedermann Imre báró sorsoltatott ki. Négy évre megválasztott: Ajtay Jenő dr., Ajtay Sándor, Andrassy Sándor gróf, Beyer Jenő. herceg Esterházy Pál, Fiedler Jenő, Huszár Tibor, Karsai Károly, gróf Keglevich Gyula, Kovács Gábor, Osztroluczky Géza, dr. Papp-Szász Tamás, Pallavicini Alfonz Károly örgróf, Rimler Pál és Takách Zsigmond. (Éljenzés.)

Báró Waldbott: Köszönöm szépen! Méltóztatnak a szavazás eredményét tudomásul venni? (Igen.) Ha nincs semmi kifogás, akkor ezt szintén határozatilag kimondom.

Van-e még valakinek javaslata, indítványa? Ha nincs, akkor az ülést bezárom. (Élénk éljenzés és taps. Az elnököt számosan üdvözlik.)

Kmf.

Írói tiszteletdíjak. Az Országos Erdészeti Egyesület 1930. évi május hó 30-án tartott igazgatóválasztmányi ülésében elhatározta, hogy az egyesület 1930. évi július 1-től kezdődően az Erdészeti Lapokban megjelenő cikkekért írói tiszteletdíjat fizessen. És pedig: a szerkesztő részéről átdolgozást nem igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 64 pengőt, fordításokért vagy átdolgozást igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 32 pengőt, egyszerű köz-

leményekért 16 oldalas ívenként 24 pengőt. Szíves tudomásulvétel végett közli: a kiadóhivatal.

Kedvezményes tüzifa szállítására jogosult újabb feladó vasúti állomások. Az illetékes vasúti igazgatóságok lapunk legutóbbi közlése óta a következő állomásokat vették fel a kedvezményes szállításra jogosult feladóállomások sorába: Görgeteg, Gyálpusztá, Gyékényes, Hernádnémeti, Kölesd-Tengelic, Kunszentmárton, Lakytelek, Mozsgó-Szulimán, Nagyatád, Ócsa, Örkénytábor-Csurgajmajor, Sumony, Szentlászló, Tiszaföldvár, Vitézpusztá, Zákány.

Figyelmeztetés a tüzifaszállítókhoz! Az Országos Erdei Alap kedvezményes fuvarleveleinek alkalmazására vonatkozó rendelkezés megkésett megjelenése folytán néhány feladóállomás az év első napjaiban az Országos Erdei Alap fuvarleveleivel feladott szállítmányok után is tévesen a 14/c. díjtételt számolta el. Figyelmeztetjük a szállítókat, hogy az ilyen tévesen felszámított díjtöbbletek visszatérítése iránt vagy közvetlenül vagy egyesületünk útján, de *nem a díjvisszatérítési vállalkozóirodák igénybevételével* forduljanak az Államvasút illetékes osztályához, amely az enemű kérvényeket esetről esetre soronkívül intézi el.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. minisztériumnak 1931. évi 9.040 M. E. számú rendelete a tüzifa vámjának részleges és ideiglenes mérséklése tárgyában kibocsátott 1931. évi 4.900. M. E. sz. rendelet hatályának meghosszabbítása iránt.

A m. kir. minisztérium az 1931. évi XIV. t.-c.-ben kapott felhatalmazás alapján a tüzifa vámjának részleges és ideiglenes mérséklése tárgyában 1931. szeptember 15-én 4.900/M. E. szám alatt kibocsátott rendelete (kihirdettetett a Budapesti Köz'öny 1931. szeptember 16-iki 210. számában) hatályának meghosszabbításaként a vámtarifa 193. száma alá tartozó tüzifa, hasáb-, dorong- és rözsefa, fa- és fűrészhulladék, valamint üres fenyőtoboz vámját azon mennyiségek erejéig, amelyek a m. kir. minisztériumnak fentebb hivatkozott 4.900. 1931. M. E. számú rendelete értelmében 1931. december 31-éig bezárólag q-ként 0.25 a. K vámmal lettek volna kezelendők, de ezen időpontig nem kerültek behozatali vámkezelés alá. — legkésőbb 1932. február 29-ig bezárólag történő elvámolás esetén — továbbra is q-ként 0.25 a. K-ban állapítja meg. A szóbanlévő mennyiségek, amennyiben szerződéses országból kerülnek behozatalra, betudandók

azokba a vámkontingensekbe, amelyek a Magyarország és Románia között 1931 augusztus 12-én aláírt és a m. kir. minisztériumnak 1931 augusztus 31-én 4.640. M. E. szám alatt kibocsátott rendeletével életbeléptetett letelepedési, kereskedelmi és hajózási egyezményben a tűzifára vonatkozólag foglalt rendelkezések alapján a Magyarországgal szerződéses viszonyban álló államokra vonatkozólag az 1932. évre megállapítást nyertek, és 1932. február 29-ig ugyanígykezelendők azok a faküldemények is, amelyek a Magyarországgal szerződéses viszonyban nem álló államokból a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrnak esetről-esetre kiadott engedélye alapján ezen időszak folyamán vámkezelhetnek.

Jelen rendelet, melynek végrehajtásával a m. kir. pénzügyminiszter bízatik meg, 1932. január 1-én lép életbe.

Budapest, 1931. évi december hó 30-án.

Gróf Károlyi Gyula s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

**A m. kir. pénzügyminiszternek 1931. évi 160.955. számú
körrendelete**

**a szerződéses forgalomban behozatalra kerülő tűzifa mérsékelt
vámjának ideiglenes fenntartásával kapcsolatos végrehajtási in-
tézkedések tárgyában.**

*(A központi m. kir. vámigazgatóságához, valamennyi m. kir. pénzügy-
igazgatóságához és m. kir. vámhivatalhoz.)*

A m. kir. minisztériumnak 1931. évi 9040. M. E. sz. a. kibocsátott rendeletével kapcsolatosan utasítottak a m. kir. vámhivatalok, hogy a magyar-román kereskedelmi egyezménynek a tűzifára vonatkozó határozmányai alapján az 1931. augusztus 31-én 105.000. sz. a. kelt itteni rendelettel (kihirdetve a Budapesti Közlöny 1931. szeptember 1-i 198. számában) megállapított és a szerződéses államokra vonatkozólag az 1932. évre érvényes vámkontingenseknek, illetőleg az 1931. szeptember 15-én 111.370. sz. a. kelt itteni körrendelet (kihirdetve a Budapesti Közlöny 1931. szeptember 16-iki 210. számában) szerint Csehszlovákia javára megállapított behozatali vámkontingensnek keretében — legkésőbb 1932. évi február 29-én történő elvámolása mellett — q-ként 0.25 a. K vámmal kezelhetők a hivatkozott rendeletek értelmében az 1931. évre megállapított vámkontingenseknek ki nem használt maradványai. Ezeknek pontos mennyiségét az 1932. január első felében közzéteendő rendeletem fogja megjelölni. Jelen rendelkezés folytán 0.25 a. K-val vámkezelt famennyiségek az 1932. évre a fentebb hivatkozott rendelet által megállapított vámkontingensekbe betudandók.

A vámkontingensek kihasználásának nyilvántartása tekintetében

a többször hivatkozott 1931. évi 105.000. sz. ítteni rendelet rendelkezései irányadók

Budapest, 1931. évi december hó 30-án.

A miniszter helyett:
Dr. Thaly Zsigmond s. k.,
 államtitkár.

**A m. kir. földművelésügyi miniszter úr 73.500/1931. számú
 körrendelete**

**a közigazgatási bizottságok gazdasági albizottságainak hatáskörét
 kiterjesztő 62.060/1904. F. M. számú körrendelet kiegészítéséről.**

*Valamennyi törvényhatóság közigazgatási bizottsága gazdasági
 albizottságának.*

A kopár- és vízmosásos területek hatósági kijelölésének, valamint a kopárjavítási tervek jóváhagyásának egyszerűsítése és gyorsítása céljából elrendelem, hogy a közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága:

1. elsőfokon határozza meg és jelölje ki az 1879 : XXXI. t.-c. 165. §-a és az 1894 : XII. t.-c. 14. §-a alapján beerdősítendő kopár- és vízmosásos területeket és hagyja jóvá az e területekre vonatkozó kopárjavítási terveket;

2. a kijelölő határozat jogerőre emelkedése után elsőfokon hagyja jóvá az 1894 : XII. t.-c. 13. §-ának hatálya alá eső kopár- és vízmosásos területek kopárjavítási terveit.

Ezekben az ügyekben az albizottság határozatát az e rendeletben nyert felhatalmazásra hivatkozva hozza meg, s a fellebbezésre jogosított más érdekelteken kívül az illetékes m. kir. erdőigazgatóságnak és m. kir. erdőfelügyelőnek is megküldi.

Ha az albizottság elsőfokú határozatát fellebbezéssel támadják meg, — a fellebbezés tárgyában a m. kir. erdőfelügyelőt és a gazdasági felügyelőt is meg kell hallgatni, s véleményük beérkezése után a fellebbezést az összes iratokkal együtt másod- és végsőfokon való elbírálás végett elém kell terjeszteni.

A kijelölési határozat jogerőre emelkedése után a szükséghez képest a kopárterületnek állami kezelésbevétele, a közös erdőőrzési szervezetbe való felvétele és az őrzési járulék elengedése iránt is intézkedni kell.

Felhatalmazom a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságát arra is, hogy a hatóságilag kijelölt és állami kezelésbe átvett kopár- és vízmosásos területek után kivetett kezelési járulékot a kopárterület jövedelmezőségének és a birtokos anyagi helyzetének mérlegelésével az e rendeletben nyert felhatalmazásra való hivatkozással az első öt éves időszak tartamára részben vagy egészben elengedje.

A kopárjavítási tervekben állami támogatásként kilátásba lehet helyezni, hogy:

a) a kopár- és vízmosásos területek beerdősítéséhez szükséges csemetét a legközelebbi állami csemetekertben átadva, teljesen díjtalanul bocsátom a birtokosok rendelkezésére, sőt ha a csemetét vasúton kell szállítani, indokolt esetben a csomagolási és vasúthoz szállítási költséget is elengedem;

b) a munkálatok vezetéséhez esetleg szükséges szakértőt államköltségen fogom kirendelni.

A rászorult birtokosokat, — a rendelkezésemre álló költségfedezet keretében, — a munkálatok végrehajtásában pénzsegéllyel is szándékozom támogatni, állami pénzsegélyt azonban a kijelölési határozatban, a kopárjavítási tervben, vagy a tervet jóváhagyó elsőfokú határozatban sem engedélyezni, sem kilátásba helyezni nem szabad. A segélyezésre kiadható pénzüsszeget a rendelkezésemre álló hitelhez mérten évről-évre külön fogom megállapítani és az arra tényleg reáutalt és érdemes birtokosok között való szétosztás végett a m. kir. erdőigazgatóság rendelkezésére bocsátani.

Végül felhívom a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságát, hogy a kijelölt kopárterületeknek az erdők törzskönyvébe való feljegyzése s illetőleg a törzskönyvben feljegyzett adatok helyesbítése végett ezentúl ne esetről-esetre, hanem naptári évnegyedenként tegyen hozám a törzskönyvi lapok csatolásával javaslatot.

Budapest, 1931. évi december hó 22-én.

A miniszter helyett:

Dr. Mayer
államtitkár.

I R O D A L O M

Bengt Berg: Der Lämmergeier im Himalaja, 208 oldal. 101 fénykép. Dietrich Reimer (Ernst Vohsen) A. G. kiadása Berlin, S. W. 48. Wilhelmstrasse 29. Ára egészségvaszonkötésben 8.50 R. M.

Aki Bengt Berg műveiből csak egyet is olvasott, az örömmel és várakozással veszi kezébe legújabb könyvét, mely immár a második sorozat negyedik kötete és mely minden várakozást felülmúl.

Kétségben vagyunk aziránt: mit csodáljunk jobban, vajjon a költői nyelven megírt élvezetes olvasmányt, vagy az eddig még sohasem látott, bámulatot keltő eredeti fényképfelvételeket.

Most a szakállas saskeselyű volt vágyainak tárgya, a múlt idők ritka és vaskövetkezetességgel napról napra megfogyatkozó öröksége, immár csak emléke az őstermészet pusztuló szépségeinek, mely a történelmi Magyarországon csupán a hunyadi és a fogarasi havasokban fészkel, ember által alig járható sziklaodokban, szakadékokban. Ma már csak Észak-Afrikában, a szibíriai Alpokban, Tibetben, a Hima-

lája-hegységben költ számottevő mennyiségben. Egyebütt a régi tartózkodó helyein csak elvétve fordul elő, a Nyugaton pedig teljesen kipusztult.

Bengt Berg tíz évig járt a szakállas saskeselyű nyomában, amennyire — amint ő mondja — nyomdokait lehet követni annak az óriási madárnak, mely a havasok csúcsai közötti kilométeres távolságokat percek alatt teszi meg.

Először a spanyol Sierra-Nevada sziklás bérceit járta, hol fél-századdal ezelőtt boldogult Rudolf trónörökös még megtalálta költő-helyét, Bengt Berg azonban már csak kipusztulását állapíthatta meg. Ezért Marokkóba ment az Atlasz-hegység köves birodalmába, honnan szintén eredménytelenül kellett továbbvonulnia a franciák és riff-kabilok között dúló harcok miatt. Hasonlóan járt a Jerikó völgyében s így végül a Himaláját kereste fel.

A „világ tetejé”-ről alkotott bárminő képzet a Himaláját felkereső kutató részére csalódással jár, mert mindenki egészen mást talál ott tényleg, mint amit várt.

Ebbe a vad sziklabirodalomba, melynek egetverő csúcsai magasan a felhők fölé tornyosulnak, csakis olyan madár illik bele, mint a szakállas saskeselyű, a tibeti lakosság „gourral”-ja, szent madara, mely az istenség által meggyújtott szent tüzet őrzi fent a szédületes magas Himalája ember által megközelíthetetlen sziklaóriásai sötét üregeiben.

A sok fáradozás, kutatás, költségeskedés után nem lehet csodálni, hogy mikor Bengt Berg a Himalája zordon világában az első szakállas saskeselyűt megpillantotta, annyira meg volt lepődve és a bámulattól elragadtatva, hogy a fényképezésről is megfeledkezett és gyönyörűséggel nézte a királyi madarat, a keselyűk legszebbikét, mely méltóságteljesen kering a levegőben, szárnyait röptében alig észrevehetően mozzgatja és csavarosan fúrja magát felfelé szinte hihetetlen magasságba. A Mount—Everest-expedíció 24.000 láb magasságban látta.

A röptében készített fényképeken természetesen aránylagos kis alakot mutatott még ez a hatalmas madár is; ezért a dög melletti lesre határozta magát Bengt Berg. E célra egy kecskét szerzett, melyet leölve a meredek szakadék szélére vitetett, ő maga pedig attól néhány lépésnyire készített búvóhelyén lefeküdt.

Csakhamar szokatlan és izgató látványban volt része. Amennyire a rejtkehelyet alkotó sziklatömbök közötti réseken kilátott, egy farkast pillantott meg, amint az a kecskét igyekezett továbbvonszolni, amit azonban a hirtelen lecsapó keselyűk teljes erejükkel megakadályozni törekedtek. Amilyen gyorsan csak mozgott a keze, egyik felvételt a másik után készítette. Könyvében oly csodás képeket mutat be a farkas és a Himalája-keselyűk viaskodásáról, amilyeneket eddig még senki sem készített.

Ezek a madarak a szerző előtt csak misera plebs, csak Himalája-keselyűk voltak, holott minden vágya a királyi madár, a nemes, nagy szakállas saskeselyű volt, mely nem mutatkozott. De igen. Amikor este hegyi tanyáján előhívta a filmeket, akkor csodálkozva vette észre a kép háttérében megrögzített méltóságteljesen keringő fejedelmi madarat, mely nem akart a többi keselyű harcába elegyülni.

Jóízű humorral, önmaga megcsúfolásával írja le gyötrelmeit, fáradalmait, küzdelmeit és a hihetetlen nehézségeket, melyeken át kellett esnie, míg az epedve várt szakállas saskeselyű közelébe végre mégis férközhetett.

Micsoda izgató öröm és meglegedett gyönyörűség lehetett az, szemtől-szembe állani a várva-várt fejedelmi madárral, alig néhány lépésnyire tőle vörös gyűrűs sárga szemébe nézni, figyelni hollószzerű mozdulatait, megcsodálni tarka köntösét, a fekete szőrszakállt, az erős csőrt, a nemes fejet, „the goldenheaded eagle”, amint az ottani angol nevezi. Megértjük a szerző következő kijelentését: „Die Schweisstropfen perlten über meine Augen herab vor Spannung und Hitze”. Mint az őskor sárkánya állott bámuló szeme előtt, melyről szent borzalommal regél a hegyi lakosság és melyet isteni tulajdonságokkal ruház fel

Miután a les a kívánt sikerrel bőségesen megjutalmazta a türelmes, bátor és kitartó munkát, a fészek megkeresésére indult.

Ennek a fiókát tápláló, gondozó anyával együtt való fényképezéséhez azonban a rendelkezésére álló, egyébként kitűnő felszerelés elégtelennek bizonyult, miért is hazájába utazott, honnan ballonosarakkal, drótkötelekkel és más elsőrendű felszereléssel megterhelten ismét visszatért munkahelyére. Hosszas keresés után többszáz méteres sziklafallal rejtett bariangjában rá is akadt a fészekre, melynek lakóit élettársnőjével, a „Gänseliesel”-lel teljes négy hétig, nap nap mellett figyelte.

A drótkötélen felhúzott és indás növényekkel burkolt léghajókosár rejtekéből a sziklaodúban tanyázó szakállas saskeselyűről és fiókájáról, különböző mozdulataikról, életük folyásáról, a fióka etetéséről gyönyörű képeket készítettek.

Csodás felvételei nem félig szelíd vagy ketrecbe zárt állatok kényszeredett képei, hanem a nagy természetben ezer bajjal, sok küzdelemmel, angyali türelemmel ellesett értékes kincsek, valóságos természeti dokumentumok.

Ily tüneményes, egyedülálló sikereket csakis annyi kitartással, akkora pénzáldozattal és elsőrendű felszereléssel lehetett elérni, mint amilyennel Bengt Berg rendelkezett és csakis egy istenáldotta nagy tehetség tud ilyen könyvet írni, ilyen fényképfelvételeket készíteni, melyek a nagy természet iránt való meleg szeretet ápolására és terjesztésére felette alkalmasak és a tudománynak megbecsülhetetlen szolgálatokat tesznek.

F. M.

„AQUILLA”. Madártani folyóirat. Kiadja a m. kir. madártani intézet. 1929—1930. évi XXXVI—XXXVII. kettős évfolyam, 373 oldal, 4 színes táblával és 24 szövegábrával. Szerkeszti: Csörgey Titus. Megjelenik 550 példányban; ára belsőleg 15 pengő.

Még multévi november hóban jelent meg ez a kettős kötet igen gazdag és rendkívül érdekes tartalommal. Nem mulaszthatom el, hogy ezt a tudományos, a maga nemében egyedülálló és a külföldön is előnyösen ismert folyóiratunkat, amely a magyar szöveg után német nyelven is hozza értekezéseit — bár kivonatosan —, ne ismertessem.

Elsősorban Csörgey Titus, az Intézet igazgatója beszámol az 1930. évi amszterdami VII. nemzetközi madárvédelmi kongresszus lefolyásáról és az azon hozott határozatokról.

A kongresszuson a madártani intézet részéről kivüle még Schenk Jakab, kísérletügyi igazgató és a M. Kir. Földtani Intézet részéről dr. Lambrecht Kálmán palaeornithologus tartottak nagyhatású előadásokat. Utóbbi a *Palaeornithologia haladása* címen.

Csörgey Titus: *Vándormadaraink védelméről*, továbbá *A szobamadarak kérdése*, Schenk Jakab pedig *Az erdei szalonka tavaszi vonulásának prognózisa Magyarországon* címen értekezett és mindkettőjük előadását az *Aquila* is közli.

Csörgey első előadásában rámutat arra a sajnálatos tényre, hogy az 1928-ban Genfben tartott nemzetközi értekezleten tett és elfogadott javaslatából kifolyólag az elmúlt 2 év alatt nemzetközi madárvédelmi téren a szükséges adatgyűjtések nem történtek meg. Ellenben a maga részéről beszámol arról az örvendetes momentumról, hogy a Magyarországot legközelebről érintő Olaszország delegátusaival oly megállapodásokat sikerült kötnie, amelyek apró madaraink eddigi tömeges fogását, korlátlan vadászátát intézményesen, a legközelebb hozandó, új vadászatai törvényük útján is korlátozni fogják.

Annak a reményének ad kifejezést, hogy az Olaszország által mutatott példa a többi délurópai államot is követésre fogja ösztönözni.

A szobamadarak fogvatartásáról tartott előadásában pedig rámutatott azokra a nehézségekre, amelyek a kérdés egyöntetű megoldását akadályozzák.

Szerinte ez a kérdés nem egyetemlegesen, hanem országoként, annak speciális körülményeinek figyelembevételével volna csak megoldható.

Magyarországra vonatkozólag megnevez néhány madárfajt, melyek kalitkában tartása nem veszélyeztetné hazai madárállományunkat és felsorolja mindazokat a biztonsági intézkedéseket, melyeknek szigorú betartásával elérhetőnek vélné, hogy a szobamadarak rajongó hívei törvényes úton is hozzájuthatnának kedvenceik beszerzéséhez.

Ugyanó: „*A harkályok dobolásának mechanikája*” címen közölt tanulmányában igen érdekes megfigyeléseket ír le a harkályok, de különösen a *zöld küllő* ú. n. dobolásáról és sorozatos megfigyelései alapján megállapítja, hogy „a dobolás nem sűrűen megismételt ütések eredménye, hanem a nyakizomzatnak az egyetlen ütésre következő rugalmas ellentállás mellett keletkezik, a csőr, valamint az alapzat rugalmasságának összevetődésével.”

Úgy véli, hogy a hasonló szervezetű többi harkályfajunk dobolásának mechanikája is azonos a küllőével.

Végül „*Madárvédelmi tanulmányok 1922—30-ból*” címen közölt beszámolójában felsorolja mindazokat az újításokat és tökéletesbítéseket, amelyek a mesterséges fészkek, madáretetők stb. terén fogatosítva lettek és számos megfigyelést, újítást ír le, miként lehetne úgy a fészkekbe, mint az etetőkre is tolatkodó verébsereg ellen hathatósan védekezni.

Rámutat arra, hogy a cinkének gyümölcsösökben való megtelepítése mily haszonnal jár — és ennek alátámasztására Németországban végzett kitünő sikerű kísérletek eredményét közli.

Ma már nálunk is (Kecskemét, Pécs) számottevő sikert könyvelhünk el, amennyiben már nálunk is számos lelkes híve van a madárvédelmennek és a hasznos madarak megtelepítésének.

Az Intézet azonban, sajnos — anyagi eszközök híján — már csak igen csekély mértékben támogathatja a szépen megindult akciót és annak folytatására, fellendítésére a társadalmat, egyesületeket, magánszemélyeket kéri.

Schenk Jakab: „Az erdei szalonka tavaszi vonulásának prognózisa Magyarországon” című és számos időjárás térképpel és grafikonnal illusztrált és már előlemlített tanulmányában éveken keresztül végzett kutatásai és a beérkezett érkezési jelentések alapján kétségen felül megállapítja, hogy az erdei szalonka tavaszi vonulása és az időjárás között szoros kapcsolat, bizonyos törvényszerűség áll fenn olyképpen, hogy a vonulás az első tavaszi északnyugati ciklonnal indul meg, azaz akkor, amikor Anglia felett alacsony légnyomás van.

Schenk egy másik cikkében érdekes adatokat közöl a *gegelúd* (*Anser neglectus Suschk*) hazai előfordulásáról. Amíg az 1907-től 1911-ig tartó években a Hortobágy pusztán télente szinte hihetetlen nagy számban mutatkozott, addig jelenleg ismét ritka téli vendégeink egyikévé vált.

Schenk: „A hamvas rétihéja (*Circus pygargus L.*) fészkelése Magyarországon” című cikkében érdekesen írja le, hogy Ürbő-pusztán miként bukkant rá madárjelölés: munkálatai között annak fészkeljára. A hazai leletek felsorolásánál megállapítja, hogy Ürbő a hazai fészkelési terület keleti határának tekinthető.

Egy másik cikkében beszámol a keresztcsőrű-nek 1928—30. évi invázióiról.

Rendkívül tanulságos az 1928—30. évi madárjelölésekről szóló beszámolója, amelyből megtudjuk, hogy 1930-ban 7039 madarat gyűrűztek meg és hogy ebből az Intézet tisztviselője: *Warga Kálmán* ornithologus egymaga 5347 darabot gyűrűzött meg, a többit legnagyobbbrészt az Intézet külső, lelkes, fáradhatatlan munkatársai végezték.

Beszámoló cikkéhez sorakoznak a *Warga Kálmán* által egybeállított következő statisztikai táblázatok: A gyűrűző munkatársak névsora 1928—1930-ig, a megjelölt madárfajok és példányok számával. — A meggyűrűzött fajok jegyzéke a kézrekerültekkel és az utóbbiak százalékos arányszámával. — Az évenként megjelölt madarak száma 1908-tól 1930-ig. — Az 1928—30. évi gólyaszaporodási statisztika. — Az 1928—30. években megkerült gyűrűs madarak jegyzéke.

Ezekből — a többi között — megtudjuk, hogy eddig összesen jelöltetett 69.226 különféle madár és hogy ezekből kézrekerült 2054 darab, azaz a jelölteknek 3 százaléka.

Kócsagvédelem — **Természetvédelem 1929—31-iki jelentéséből** pedig megtudjuk, hogy az eddigi védterületek egyes magánvédterületekkel szépen szaporodnak, ami arra enged következtetni, hogy a természetvédelem eszméje, ha lassan is, de állandóan terjed. Itt volna már az ideje, hogy természetvédelmi törvénnyel intézményesen biztosítsuk természeti kincseink, madártelepeink fennmaradását.

Warga Kálmán: „A madárfogás a madárgyűrűzés szolgálatában” című cikkében a madárfogásnak, „madarászat”-nak hazánkban való meghonosodásáról, gyakorlásáról értekezik és azután rátér azoknak — a madárgyűrűzésnél leginkább használt — fogóeszközöknek: a húzóháló, a

csapóháló vagy kandli, a deszkaháló, a francia kandli vagy drótháló és a fűrjháló (Tyross), leírására.

Végezetül külön kiemeli, hogy cikkét pusztán csak *madárgyűrűzési* kísérletekkel foglalkozó *szakornithologusok* részére írta és reméli, hogy a leírt módok és eszközök senkiben sem keltenek ok, cél és szükség nélkül madárfogás iránti vágyakat.

Kár, hogy a fogóeszközök szemléltetőbbé tételére szánt ábrákat, rajzokat — költség híján — nem lehetett beiktatni.

Külön cikkben beszámol a *fűrjofogásról*, melynek során 225 fűrjakast gyűrűzött meg és azokról kieresztés előtt pontos méreteket is vett. Ezek közül néhány — a gyűrűzés és kieresztés után — a fogási helytől 40—50 km.-nyire ismét hálóba került, ami arra enged következtetni, hogy a fűrjakasok a párzási időben sokat kalandoznak és igen csapodár természetűek.

Külön cikkben beszámol még a *Csonttollú madár (Bombycilla garrula L.)* 1929—30. évi inváziójáról, amely úgy mennyiség, mint terjedelm tekintetében a kisebbszerűek közé tartozott és csak a Felföldre és a Dunántúlra terjedt ki, míg az Alföldhöz tartozó Pest megye területén csak a főváros környékére szorítkozott.

Egy további értekezésben érdekesen írja le a báró Waldbott Frigyes sátorlajújhelyi birtokán az ú. n. „*Longi erdő*”-ben lévő gémtelenen végzett gyűrűzést, amikor mászó fiúk segítségével két nap alatt 36 fészeken 92 fiókát gyűrűzött meg.

A telepen mintegy 200 pár *szürke gém* és *bakesó fészkel*.

„*Jelentés a margitszigeti madárvédelmi kísérleti telepről*” címen tanulságos adatokat közöl *Szemere Zoltán* a mintegy 103 kitett mesterséges fészekodúban megtelepedett madárfajok évenkénti változásairól és a mindenhová betolakodó verebek térfoglalásáról stb. stb.

„*A barna kánya és darázsölyv különös táplálkozási módjáról*” címen *dr. Vasvári Miklós* sorozatos megfigyelések alapján leírja mindkét madárfajnak a levegőben eszközölt rovarfogási módját.

„*Tanulmányok a vörösgém táplálkozásáról*” címen ugyancsak *dr. Vasvári Miklós* beszámol 113 gyomortartalomnak és számtalan „köpet”-nek tüzetes és a nála megszokott legaprólékosabb vizsgálatairól és ezek eredményeként megállapítja: „hogy a haltáplálék jelentős mennyiségben szerepel ugyan, de rendes körülmények között halászatilag közömbös vagy értéktelen fajokat eszik. A rovarápláléknak legszámottevőbb része tulajdonképpen a vizibogár-álcákból kerül ki és ez egyik legjellemzőbb táplálkozásbeli sajátága; az emlőstáplálék is jelentős.”

Amennyiben pedig „sok halellenséget is elpusztít, tehát még használ is...”, ezenkívül mint a magyar avifauna egyik jellemző faja is megérdemel bizonyosfokú kíméletet.”

„*Brachydactyla foglyok között*” címen *dr. Gelei József* számos ábrával illusztrált tanulmányban értekezik fogolylábakon észlelt rendelleneségről.

Tiszamenti „lépfa” címen *dr. Gyórfy István* 5 ábrával illusztrált cikkben beszámol arról, miként bukkant a tiszamenti füzesekben felállított „lépfák”-ra, amelyeken lelketlen, üzérkedő „madarászok” kalitkába zárt és kiakasztott hívó madarak segítségével százával fogdoszák össze a csúzeket, a tengelicéket, kendericét, pirókot stb.

A cikkben *Csörgey* — kapcsolatban a szobamadártartás kérdésével — megjegyzést fűz és kiemeli, mennyire volna immár szükség arra, hogy ezeknek az üzemeknek törvényesen is vége vessék és a szobamadártartás kérdése végleg szabályoztassék.

Folytathatnám még az ismertetést, mert a felsoroltakon kívül még számtalan, mindvégig érdekes tanulmány, értekezés, megfigyelés foglal-

tatik a kettős kötetben, mindmégannyi neves ornithologus, természetbúvár tollából, de a helyszűke nem engedi, hogy mindezeket kitarjunk.

Ujból csak azt emelhetem ki, hogy mindvégig tudományos, de egyben tanulmányos és érdekfeszítő olvasmány is az *Aquila-nak* ez a legújabb kötete, amely méltán sorakozik az eddig megjelent 35 évfolyam mellé.

A kötetben — ajándékként — mellékelve van a Schenk **Jakab** által 1928-ban szerkesztett „*Magyarországi madarak vándorútjai*” című színes térkép és a Csörgey **Titus** által írt és számos ábrával illusztrált és immár a negyedik kiadást megért „*Madárvédelem a kertben*” című 25 oldalas jeles munka. (V. P.)

„**Erdészettan**”. Dr. Tomasovszky Imre ny. miniszteri tanácsosnak a Közgazdasági Egyetem mezőgazdasági szakosztályán — az 1931—32. tanév I. felében — tartott előadásai alapján összeállított litográfia, 11 táblázat, rajzmelléklettel.

Az „*Általános rész*”-ben az erdők által nyújtott hasznok és egyéb, az erdőkkel kapcsolatos tudnivalók vannak leírva.

A „*Különleges rész*” I. főrészében az erdőművelés, erdővédelem és erdőhasználat oly mértékben lett tárgyalva, mint aminőre a mezőgazdának szüksége van. Az erdőgazdaságilag művelt fa- és cserjefélék leírását követik a főbb erdészeti műszavak magyarázatai, az erdőalakok, erdőgazdasági eljárások, állományok telepítésének és felújításának, a kopárok erdősítésének és mezőgazdasági fásításának ismertetései. Az erdővédelmi tudnivalók után sor került a fának termelési, közelítési, összerakási és leltározási munkálatainak leírására is. Az erdei mellékhaszonvételekről külön fejezet emlékezik meg.

A II. főrész az erdőbecslés, erdőértékszámítás és erdőrendezés tudománykörét érinti.

A III. főrészben az „Erdészeti politika” címen az erdészet rövid történetét, az erdészeti törvénykezést, az erdőgazdasággal kapcsolatos főbb jogszabályokat, majd az erdészeti adminisztrációt és végül az erdészeti szakoktatást ismerteti meg.

A litográfia végén a „Felhasznált irodalom” névjegyzéke következik.

Bár e litográfia — mint kézirat — elsősorban a Közgazdasági Egyetem hallgatói részére készült, mégis hisszük, hogy annak oly gyakorlati mezőgazdák is, kik mezőgazdasági fásításokat végeznek, avagy kisebb erdők gazdasági tennivalóit végzik, jó hasznát fogják venni.

„**Gazdasági faültetés és erdőszet**”-ről szóló régi könyv. Az „*Országos Magyar Gazdasági Egyesület*” 1865-ben adta ki a falusi ifjúság számára, — tanuló- és olvasókönyvül, — 5-ik kiadásban a „**Gazdasági Kis Tükör**”-t.

E jeles munka 11 oldalon a „Gazdasági faültetés-t és erdőszet”-et ismerteti. A gazdasági fásítás leírása után megjelöli, hogy lazább vegyületű, futóhomokos, nedves, ingoványos és vízállásos lapályokon és földeken, a sziken, mely fafajták tenyésznek jól. Külön útmutatá-

sokat olvashatunk a fáknek magról való neveléséről, a famagvak évetéséről, a faiskolában szükséges tennivalókról a dugványok neveléséről és kezeléséről, a gazdasági fák célszerű ültetéséről, a botolásról; a rendes évi vágásokról, élő sövények készítéséről. A selyemtenyésztés céljaira szükséges szederfák ültetéséről s ápolásáról pedig 6 teljes oldalon kapjuk a szükséges ismertetéseket

A gazdasági faültetés hasznait következőképpen írja le a mű: „1. Ezek által észrevétlenül megszerezheti magának a gazda a szükséges tűzifát és számláját megkímélve, földjeinek termékenységét növeli

2. Könnyen jut a szükséges szerszámfához és a legjobb szőlőkarókhöz.

3. Megkötheti a homokterületeket, melyek nemcsak magukban haszontalanok, hanem a szomszéd földeknek is veszedelmesek.

4. Termékenyebbé teheti rétjeit és földjeit, amennyiben a faültetések a szelek kártékonyságát megtörik.

5. Biztosíthatja általuk birtokának határait és eiejét veheti sok izetlen és költséges porlekedésnek

6. Havas téli időkben a faültetések biztos útmutatók gyanánt szolgálnak.

7. Házát élő fakkal körülülteve megvédheti a tűzveszély ellen vagyónát.

8 A gazdasági faültetések arra mutatnak, hogy a vidéket szorgalmas és értelmes nép lakja, mely hálás munkásságában azon földdarabnak ékességéről is gondoskodik, melynek jólétét köszöni.”

Ily és ehhez hasonló útmutatásokkal igyekeztek a gazdasági faültetés és erdészet ügyét szolgálni már 67 évvel ezelőtt.

Dr. Tomasoovszky Imre.

K Ü L Ö N F É L É K

SZEMÉLYI HÍREK.

Vett értesülés szerint a m. kir. földművelésügyi miniszter úr 1932. évi január hó 2-án 4587—1931. eln. sz. alatt kelet intézkedésével a földművelésügyi minisztérium erdészeti I. főosztály 3. ügyosztályának (állami erdőgazdasági üzemek) vezetésével Molcsány Gábor m. kir. erdőtanácsost bízta meg.

Karácsonyi levél.

Tisztelt szerkesztő úr, nekem kedves öreg barátom!

Az alábbi pár sorom részére egy kis helyet kérek!

Harsány éljenek, hatalmas taps és örömkönyvek csillogása fogadta Papp Béla öméltóságának, a földművelésügyi miniszter úr ő

nagyméltósága képviselőjének december 19-én lezajlott közgyűlésünk napirendje előtt elhangzott bejelentését.

Rajongó szeretettel és soha nem lankadó tisztelettel övezett 168 éves főiskolánk most lett felruházva régi egyetemi mivolta mellett, annak kifelé is megnyilvánuló ama jogaival, melyek erejénél fogva egykori szeretteit, arravaló érdemeik szerint doktorokká, vagy a főiskola magántanáraivá fogadhassa, illetve mozdíthassa elő. Ezt az örvendetes bejelentést még fokozta és a közgyűlés minden egyes tagjára kiterjesztette a magyar fatermelés kedvezményei meghosszabbításának kellemes híre.

Fáradhatatlan ügyvezetőnk jelentésének a szegényes taglétszám 7%-os apadására, valamint a tagsági díjak 30.000 pengős hátralékára vonatkozó része úgy hatott az örömtől viharzó lelkekre, mint a virágba-szökkenő kertre a nyári jégverés! Felocsúdás után, a számadatok során arra a tudatra ébredtünk, hogy a földművelésügyi kormány nagylelkű támogatása és a fuvarlevélakció elmaradása esetén egyesületünk valószínűleg kénytelen volna tetszhalottá válva, működését ideiglenesen beszüntetni.

Nagy baj van nálunk az anyagiakban, de nagy sajnálattal kell kijelentenem, hogy még nagyobb és pusztítóbb bajokat látok a lelkiekben.

A közel négy és félezer taglétszámú Mérnöki Kamarának a mostani nehéz időkben nincsen szüksége külön hivatalos közlönyre. A gazdag és hatalmas Magyar Mérnök- és Építész-Egylet háromezret meghaladó taglétszáma mellett az idők gazdasági terheinek nyomása alatt már ez év február havában jónak látta a Technika és Közgazdaság, valamint a Tűzeléstechnika külön füzeteinek takarékosági okokból való időleges beszüntetését. Ebben a hatalmas egyesületben tömörül a magyar mérnökség egyeteme — az egyetlen erdőmérnökség kivételével. Ennek az egyesületnek kilenc szakosztálya a magyar mérnökség minden egyes ágazatának működési területet nyújt az erdőmérnökség kivételével. Az egyesületnek tizenegy autonóm vidéki szakosztálya működik. Ennek a terjedelmes szervezetnek egyetlen, kéthetenként megjelenő Közlöny az orgánuma. Ebben látnak napvilágot az összes mérnöki tudományok legelvontabb elméleti tanulmányai, magas színvonalú tudományos értekezései, valamint az egyszerű, de életbevágó tudósítások. Az intelligens magyar gazdaságosságot az OMGE kebelében az egyetlen Köztelek kielégíti. Tovább is folytathatnám az országos érdekeltségek több egyesülésénél, úgy azt látnánk, hogy mindenütt megértették az idők intőszavát, az erdőgazdasági érdekeltség egyedüli kivételével.

Az utóbbi időkben olyan jelenségeket tapasztalunk úgy az egyes üzleti élet, mint a magánélet terén, hogy fájdalomtól szorul el a szívük azoknak, akik a világhíres selmeci hagyományokat, kartársi szellemet lelkükben teljes épségükben megőrizték és elhatározásaik, cselekedeteik idején némileg annak a sugalmát is tekintetbe vették.

Nem igen tévedek talán, ha azt mondom, hogy nagyon kevesen vannak közöttünk olyanok, akiknek elei Árpád vezérrel jöttek e házába és ennek dacára olyan erővel fogott meg bennünket a turáni ősi átok, mintha valamennyien — egyaránt a Dontóiek egyenes leszármazói lennénk.

A foszladozó trianoni béke, terület és érték szerint mérve, erdeink 90%-át rabolta el; majdnem megfelelő arányban apadtak az érdekeltség személyzetéből a birtokosok és az erdőmérnökök, úgy hogy az érdekeltség mai főszáma alig tesz 1200-at.

A mai válságos időben, amikor a szükség olyan nagy, hogy a kormányhatalmat egynegyed éven belül másodízben kényszerítette a nyugdíjasok már eddig is jól megtépett, nyomorúságos irhájának újból való megnyírására, úgy hogy az olló már legfőbb helyen az elevenben jár, ennek a mi legyengült érdekeltségünknek a turáni átok nyomán, a pártos széthúzás, egyéni hiúság és személyes gyűlölködés hatása alatt a harmincezer pengő tagdíjhátralékos országos egyesületen kívül még három, önállóságát makacs feltékenységgel őrző, de emellett tengődő vidéki egyesületre van multhatatlan szüksége.

A szaktudományoknak meg pont ebben az eszmetermelő, megelégedett, boldog világban olyan bőséges forrásai nyíltak meg, hogy éppen, négy folyóiratra van szükség, hogy azok mind sürgősen napvilágot lássanak és táplálhassák az 1200 főnyi, sorsával teljes harmóniában élő, megelégedett, egyedül a tudásra szomjúhozó lelket.

Nincs tanácsadásom. Tudja, érzi minden igaz lélek, hogy mi a teendő!

Csak az az óhajtásom, hogy a szeretet és béke szent ünnepe szabadítsa fel lelkeinket a turáni átok alól, hogy a ránkvirradó — talán jobb — újsztendőt az ősi és hagyományos szeretetben egygyéforra köszöntsük, hogy:

Gaudeamus igitur...

1931 december 24-én.

K—H₂O.

Megjegyzések „Deliblát és az Alföldfásítás” cikkhez. Ajtay Jenő ömértósága az „Erdészeti Lapok” folyó évi V. füzetében a fenti címen egy általam nagy figyelemmel olvasott, érdekes cikket közölt, melynek IV. fejezetében a csemetenevelést állami feladat gyanánt jelöli meg!

Méltóztassék megengedni, hogy ezen fejezetre néhány sorban reflektálhassak.

Nem mulaszthatom el mindenekeelőtt, hogy meg ne hajoljak a cikkíró ama gavalléros és feltétlenül korrekt bevezetősorai előtt, melyben a magáncsemetekerteket és magánfaiskolákat, mint jövedelemhajtó egyéni vállalkozásokat, aposztrofálja!

Tény az, hogy ma semminemű tőke nem helyezkedik el anélkül,

hogy legalább kilátása ne legyen arra, miszerint tökéje, munkája, fáradsága a vállalatnak legalább a rendes magánkamatáb-nagyságú hozadékkal jutalmazva legyen! Azonban nem itt a hiba, hanem ott — s én is országos vonatkozásban szólva, tisztelettel a kivételek előtt — hogy némely faiskolában legalább is, nem annak a vidéknek megfelelő csemetét nevelnek, ahol azok felhasználva lesznek! Az, hogy olcsóbban, vagy drágábban lesz-e a szükséges csemete előállítva, nézetem szerint, nem oly fontos, mint az, hogy azok a célnak legjobban megfelelőek legyenek.

Az Alföldfásításnál, az alföldi gyümölcsösök létesítésénél közvetlen tapasztalataim nincsenek, azonban nem vonom kétségbe, hogy megfelelő időpontban való ültetéssel, megfelelő minőségű csemete kirkásával, még akkor is teljes, sőt talán még jobb eredményt lehet elérni, ha az a csemete gyengébb, azonban jó, dúsgyökérzetű, mintha az erős, idősebb s így nehezebben fogamzik, fejlődésében gyakrabban visszaesik, mint a fiatal, életerős, reprodukcióra sokkal nagyobb mértékben képes vékonyabb, de életképesebb csemete!

Alulírott Fejér megye déli részén — melynek, mint Kismagyar Alföldnek viszonyai a Nagymagyar Alföldnek viszonyaival sokban megegyeznek — évtizedek óta gazdálkodva, tapasztaltam, hogy ott tényleg fontos, miszerint erőteljesebb gyümölcs- és más fák ültettesenek, mert ellenkező esetben ki vannak téve a fához nem szokott, a fák szeretetétől messzeálló földműves lakosság vandalizmusának!

Méltóztassék megengedni, hogy ama kitételre, miszerint csak az állam tud erőteljeset és olcsót nevelni, azzal a megjegyzéssel válaszoljak, hogy erre sem magán-, sem az állami vállalkozás nem képes! Olcsón lehet előállítani, de erőteljes csemetét — hacsak az üzemi költségeket el nem engedjük — olcsón adni nem, csak ajándékozni lehet.

Távol álljon tőlem az, hogy az állam gazdálkodását bírálni óhajtanám, azt azonban határozottan állítom, hogy ha az államilag előállított csemeték összes költségeit — kezdve a talajtőke, a befektetett tőke, az üzemtőke, a szellemi vezetés, felügyelet, stb. költségein át — felhasználjuk s ahhoz hozzáadjuk a magánvállalkozás által fizetett 30% adó-, reklám- és üzleti költséget, akkor az állami termelésben előállított csemete ugyanannyiba, sőt többbe fog kerülni, mint a magánvállalkozás útján előállított csemete. Utalok e tekintetben a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter 30.300—I—2—1931. számú hirdetményére, mely a csemetekereskedelem által kibocsátott árjegyzéknél több, mint 30%-al olcsóbb csemetét nem ad, pedig ez az úgynevezett önköltségi ár! Ha egyéb nem, tehát a csemeteforgalom utáni — ami többmillió darabra megy — adó vesz el az állam részére s ennyivel feltétlenül többbe kerül az állami akció, mint az a papiroson kimutatva van.

Hogy az állami csemetekertek jobb, vagy szebb csemetét tudnának előállítani, vagy hogy ilyenek előállítására a magánvállalkozások csemetekertjei képtelenek lennének, azt kétségbe kell vonnom! Lehetséges, sőt valószínű is, hogy egyes csemetekertek — minél olcsóbb ter-

melés céljából — sűrűállású, nem megfelelő erősségű csemetéket is szállítanak, de ezt módjában van minden szakértőnek ellenőrizni s módjában van attól a faiskolától, mely nem megfelelő anyagot szállít, bizalmát egyszersmindenkorra megvonni. Feltétlenül előtérbe nyomul itt az a tétel, hogy erdészeti magvakat és csemetéket csak megbízható, kipróbált helyekről vásároljunk.

Hogy a magánvállalkozások versenyeznek, mert létfenntartásuk érdekében kénytelenek versenyezni az állami faiskolákkal, a fentiekben bizonyítva van s ezt mindaddig fogják is tenni, amíg a magánvállalkozásba tartozó üzemeket az állam teljesen ki nem sajátítja, a csemetenevelés állami szocializálása által egzisztenciájukat lehetetlenné nem teszi s őket, mint adófizetőket és csemetekert-tulajdonosokat, a föld színéről el nem törli!

Végül még egyet a csemeték erősségét illetően! Elismerem, hogy szükség van rá, miszerint erős lombfacsemetéből 1 centiméternél vékonyabb egyes helyeken ki ne ültetessék, azonban nagy általánosságban ezt feltétlenül kikötni nem lehet, mert az ily nagy csemete ültetési költsége ötszöröse annak, mint amennyibe fiatalabb, életképes csemetékkal való erdősítés költsége kerül.

Ott, ahol erre, mint az Alföldfásításnál, vagy kopárosok és futóhomok megkötésénél és beerdősítésénél, szükség van, ott erdősítsünk ilyen csemetékkal s hogy ha kell, állami támogatással segítsük elő, közérdekből, az erdősítések kifogástalan keresztülvitelét. Normális körülmények között, főleg magánerdőgazdaságnál, azt keresztülvinni nem tudjuk, hogy nagy költséggel, idősebb csemetékkal telepítsünk.

A gyakorlati életből merített példával igazolhatom fenti állítást, amidőn utalok arra, hogy az egyik dunántúli erdőgazdaság két éves erdei fenyeccsemete ültetésével nem, csak egyévesek kihelyezésével tud jó eredményt elérni.

Levonna a két cikkből a tanulságot, azt hiszem, az adott viszonyok között Ajtay öméltsőségének is igaza van, viszont nem lehet elvitatni annak az álláspontnak a helyességét, ha egy erdőgazdaság, gyakorlati tapasztalatok alapján, fiatalabb, kevésbé erős, de fogamzóképes csemetékkal más klimatikus viszonyok között ugyanolyan, sőt jobb eredményt ér el, mint a másik vidék az ő vidékén kiültetett erősebb csemetékkal.

Sárközy Viktor.

A Budapesti Mérnöki Kamara jelentése az 1930. évi működéséről. A Budapesti Mérnöki Kamara még az elmúlt év december havában tette közzé az 1930. évi működéséről szóló jelentését. Jelentésében nagy hozzáértéssel és szeretettel tárgyalja mindazokat a kérdéseket, amelyek a mérnöki társadalmat a mai rendkívüli súlyos gazdasági viszonyok között elsősorban foglalkoztatják. A jelentés szerint az ország szomorú gazdasági helyzete, az ipar és kereskedelem nyomasztó pangása, a nehéz pénzügyi viszonyok a mérnöki kar amúgy is vígasztalan helyzetét még súlyosabbá tették. A csonkaországban ma közel 9000 mérnök küzd a megélhetésért. Bár a roha-

mosan fejlődő technikai élet a mérnöki kar részére a régebbi állapotokhoz viszonyítva jóval több munkaalkalmat teremtett, a mérnőkök megélhetése és megfelelő életszínvonaluk fenntartása még sincsen biztosítva. A Mérnöki Kamara e szomorú helyzet elkerülhetetlen következményeit látva, ezidőszerint oly módszerek felkutatásával és kidolgozásával foglalkozik, amelyek a munkanélküliség következtében beállható rendkívüli gazdasági és társadalmi veszély elhárítására alkalmasak. A Mérnöki Kamara úgy véli, hogy szükségmunkaalkalmak teremtésével és ezek körében a munkanélküliek megszervezésével lehet a bajokon átmenetileg részben segíteni.

A jelentés többek között az elmúlt év erdőgazdasági tevékenységével is foglalkozik. „Hiábavalónak bizonyult minden erőfeszítés, amellyel az érdekeltségek, közöttük a Mérnöki Kamara is, az Alföld-fásítás és a kopárfásítás munkálatainak legalább az eddigi szerény keretekben való folytatását szorgalmazták. Cáfolhatatlan statisztikai adatok igazolják, hogy ezek a munkálatok mind külkereskedelmi szempontból, mind ipari nyersanyagok hazai forrásból biztosítása, mind a részben parlagon heverő vagy nem kellően kihasznált földterületek hasznosítása s a mezőgazdasági termelés átszervezése, mind a klimatikus viszonyok javítása, mind pedig nagy munkástömegek munkával ellátása s ebben a körben az ipari munkásfőlölségnek a városból a faluba való visszavezetése szempontjából kivételes jelentőséggel bírnak — s mégsem sikerült e munkálatok folytatását biztosítani”

Ugyancsak ismételten sürgette a Mérnöki Kamara a közérdekű új erdőtörvénytervezetnek a törvényhozás elé való mielőbbi terjesztését, tekintettel arra, hogy az új erdőtörvény az erdők fenntartásának fokozottabb biztosítása, a rendszeres gazdálkodásnak s annak keretében a szakszerű felújítás és erdőápolásnak az összes zámottevé erdőgazdaságokra való kiterjesztése ezzel az erdőgazdasági többtermelés szolgálata mellett a magánerdőmérnöki kar tevékenységének tágabb teret nyitna.

A 92. oldalra terjedő jelentés egyébként az alant felsorolt fejezetekben tárgyalja a Mérnöki Kamarának az elmúlt év folyamán kifejtett működését. És pedig: I. A mérnöki kar általános helyzete. II. A magánmérnőkök. III. A közszolgálatban álló mérnőkök. IV. A magánalkalmazásban álló mérnőkök. V. Mérnöki Társadalmi mozgalmak. VI. A mérnőkök önkormányzata. VII. A Mérnöki Kamara, illetőleg a mérnöki kar képviselete a törvényhozásban és a törvényhatóságok területeiben. VIII. A Budapesti Mérnöki Kamara tevékenysége: A) Jogalkotás és törvénykezés, B) A Kamara közgazdasági tevékenysége, C) A Kamara belső tevékenysége. L. S.

A Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola évkönyve az 1930—31. tanévről. Az elmúlt év december havában megjelent évkönyv a már 168 éves főiskolának az 1930—31. tanévben kifejtett működését és a főiskolán az év folyamán lezajlott fontosabb eseményeket ismerteti. Az évkönyv mindenekelőtt Magyarország Főméltóságú Kor-

mányzójának a főiskolán tett látogatásáról emlékezik meg, amely legmagasabb látogatás úgy a tanári kart, mint a főiskola személyzetét és hallgatóságát a legnagyobb örömmel töltötte el. Majd megemlékezik a magyar egyetemi és főiskolai tanárok baráti szövetségének Sopronban tartott összejöveteléről és a főiskolán tett látogatásáról is. Az évkönyv a tanári karban történt kitüntetések, megbízások, valamint a tanári kar irodalmi munkásságának támogatására kiutalt segélyek és kiosztott ösztöndíjak ismertetése után a főiskolán ezidő szerint érvényben lévő szervezeti és ügyviteli szabályzatnak, továbbá a jelenleg érvényben lévő rendszabályoknak kivonatát ismerteti.

Az évkönyvből többek között megtudjuk, hogy a főiskolán az 1930/31. tanévben 11 bányamérnök, 1 vaskohómérnök, 1 fémkohómérnök és 5 erdőmérnök, összesen 18 szigorló mérnök szerzett oklevelet és 1 külföldi erdőmérnöki oklevél honosított. Az említett tanévben beiratkozott a főiskolára 140 hallgató. A főiskola kötelékében álló, be nem iratkozott hallgatók száma 60 volt. Az összes létszám 200 fő. Az 1931/32. tanévben az I. évfolyamra 11 bánya-, 7 vaskohó-, 2 fémkohó- és 18 erdőmérnök-hallgató, összesen 38 hallgató iratkozott be.

Az évkönyv mindezekon kívül a főiskola tisztikarát, tanszemélyzetét, hivatali és egyéb személyzetét, a főiskolán rendszeresített tanzékeket, továbbá a főiskola tanári karának és segéd-tanszemélyzetének irodalmi és egyéb működését, a tanulmányi kirándulásokat és a Növénytani Intézetet és Botanikus kertet ismerteti.

Végül az évkönyvhöz csatolt függelék a főiskola tanulmányrendjén kívül a főiskola egyes intézményeiről, a beérkezett adományokról, valamint ajándékokról, továbbá a hallgatókról összeállított részletes statisztikai adatokat ismerteti.

L. S.

Az akácsorfa fatömeg- és növekvési táblái. Ismételten felhívjuk t. tagtársaink szíves figyelmét Fekete Zoltán főiskolai tanárnak az Erdészeti Lapok 1930. évi július—augusztus havi füzetében már ismertetett „Az akácsorfa fatömeg- és növekvési táblái” című munkájára, amely az elmúlt év folyamán a soproni m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola könyvkiadó-alapjának kiadásában jelent meg s ott 3 P-ért beszerezhető.

Tájékoztatás céljából közöljük, hogy a könyv a földművelésügyi miniszter úr megbízásából végzett adatgyűjtés és helyszíni felvételek alapján készült és az a célja, hogy a földtulajdonosoknak, mezőgazdáknak, mező- és erdőgazdasággal foglalkozóknak, sőt gazdasági és erdészeti szakértőknek is könnyen kezelhető táblázatokat szolgáltatson, úgy az egyes akácfák, mint akácfasorok fatömegének meghatározásához.

Minthogy a táblázatokból a növedék és a nyesés útján termelhető faanyag kor- és termőhely szerint is meghatározható, — a táb-

lázatok módot adnak a fasorok legokoszerűbb vágásfordulójának a kipuhatólására is.

A könyv népszerűen írt használati utasítást ad a táblázatok alkalmazására nézve s gyakorlati példákat tartalmaz a táblázatok használatának könnyebb megértésére.

Figyelemmel arra, hogy a táblázatok — különösen a szakemberek számára — szinte nélkülözhetetlenek, melegen ajánljuk a könyv beszerzését.

Német erdő — német fa különleges kiállítása. A Famunka-Szövetség és az Erdőgazdasági osztály munka-választmánya, amelyhez a következő hatóságok és szervezetek tartoznak: úgymint a birodalmi földművelésügyi és népjóléti minisztérium, a porosz földművelésügyi minisztérium, az uradalmak és erdőgazdaságok, a birodalmi erdőgazdasági tanács, a Német Erdészeti Egyesület, a Német Erdőbirtokos Szövetkezeteknek birodalmi Szövetsége és a Famunka-Szövetség 1932. évi január hó 30-tól február hó 7-ig tartandó 7-ik („Grünen Woche Berlin”) berlini zöldhéten a német fa érdekében kiállítást rendez.

A kiállítás a következő csoportokat fogja felölelni: Éspedig: az I. csoport „Az erdész munkája” cím alatt az erdő telepítését, a faállomány nevelését, a talaj ápolását és a német erdőgazdaság gazdasági nézőpontjait ismerteti.

A II-ik csoport a német erdők produktumait, a fa előnyös felhasználását és a fa értékesítésének új útjait mutatja be.

A III-ik csoport a német fából készült erdőgondnokságot tárja elének. Ebben az új időkre jellemző erdészothonban a fából való építkezéstől kezdődően az utolsó legkisebb háztartási cikkig minden fából lett előállítva.

Egy másik csoport a fának az erdőből a kész termelvényig való hosszú útján a fa feldolgozását mutatja be oly céllal, hogy különösen a városi látogatók a német fagazdaság terjedelméről és sokoldalúságáról megfelelő tájékoztatót nyerjenek. A kiállítás területén a laikusok által is könnyen megérthető szakelőadásokat is fognak tartani.

A különleges kiállítás az erdőgazdasági osztálynak ipari részévé is ki lesz egészítve. Az ipari rész keretében kiállítják a német erdő-és fagazdaság összes szükségleti cikkeit is.

Közelebbi felvilágosítással az „Arbeitsgemeinschaft Holz” (Berlin SW, 11. Dessauer Str. 26) szolgál. (A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung 1930. évi 48. számából.)

Európa legnagyobb vadvédelmi területe a Csehszlovák állam tulajdona. Hohenlohe-Oehringen Kristóf herceg a Magas-Tátra erdőségeiben egy hatalmas vadasterületet létesített, amely az egyedüli Európában. A vadvédelmi terület, beleértve a hozzátartozó vadász-

területeket is, kereken 100.000 hektár kiterjedésű és a Javorinán és Bialkán kívül magában foglalja a Kunzellbellpatak és a Beler mészapok környékét is. A Zergén kívül Európának úgyszólván valamennyi vadját fel lehet itt találni. Igaz vadászszerezzettel gyűjtötték itt össze a hiányzó vadakat, sőt még Amerikából is hoztak ide vadat. A Kaukázusból és Amerikából hozott szarvasokat, továbbá hiúzokat, vadmacskákat és medvéket itt a szabadban a legkondosabb ápolásban részesítik. Még ma is él itt mintegy 1000 darab kihelyezett zerge és egy magányos bizon is itt éli a vadörök hűsége feügyelete mellett méltóságteljes napjait. Amikor a tulajdonos öt évvel ezelőtt meghalt, a Cseh-Szlovák állam — miután előzőleg nem akarta az öreg herceg vadászpasszióját korlátozni, — érvényt szerzett a békeszerződésekben biztosított jogának és a múlt évben állami tulajdonba vette a Poprádi tó és a Magas-Hagi körüli erdőket, így most már a Javorina is a cseh állam birtokában van. Úgy hírlik, hogy a birtok vételára egy és egy-negyed millió dollár volt. (A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung 1930. évi 48. számából.)

Oroszországban nagy a hiány erdészeti szakemberekben. A legutóbbi hivatalos nyilatkozatok szerint az orosz szovjetkötársaságnak a meglévő személyzetén kívül szüksége van még a magasabb képesítésű erdészeti személyzetből 1870 erdőmérnökre, 800 erdőgazdasági vezetőre és 500 technikusra.

A tanulmányi és kísérleti intézményeket nagyvonalúan kívánják kiépíteni. A leningrádi intézetet kísérleti erdőségeivel és mintafarmjával akadémiává akarják fejleszteni. Valamennyi technikai főiskolát erdészeti fakultással fogják kiegészíteni. Továbbá kiváló külföldi erdészeti szakembereket akarnak meghívni. Az erdő-törvénynek újra való átdolgozása is tervbe van véve.

(Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung, 1931 december 4-iki 49. számából.)

38. kimutatás a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet *alaptőkéjének gyarapítására* 1931 július 26—december 18-ig az erdészeti társadalom részéről befizetett adományokról.

Adományokat küldtek: Berényi Péter 2, Buchalla Jenő 2, Kósa Gyula 2, Surján-szky Kálmán 5, Terray Gyula 6, Zsák Lajos 4 P-t.

A jelen kimutatás szerint befolyt összeg 21 pengő, amelyhez hozzáadva a már előzőleg kimutatott befizetések összegét, a gyűjtés eddigi eredménye 6,835.04 pengő.

A Segélyző Egylet csekkszámamlájának száma 57936.

Sopron, 1931 december 18.

Széki János

főisk. tanár, a Segélyző Egylet elnöke.

Esti kereskedelmi szaktanfolyam. Február 1-én nyitja meg a *Budapesti Kereskedelmi Akadémia* új 5 hónapos tanfolyamát. Az előadásokat hetenként négyszer, este 1/27—9-ig tartják. Rendes tantárgyak: könyvvitel (mérlegelmélet, átíró módszerek is), számtan, levelezés stb. A tanfolyam keretében kis létszámú csoportokban német, francia és angol nyelvtanítás is van. A tanfolyam végeztével a vizsgázók bizonyítványt kaphatnak. A beírások, tekintettel a karácsonyi szünetre, már megkezdődtek és naponta d. e. 8—1-ig és este 1/27—8-ig, december 20-ig, majd folytatólag január 7-től a megnyitás napjáig (szombat este kivételével) az igazgatósági irodában, V., *Alkotmány-utca 11.* (telefon: 20—5—47.) tartatnak. Tájékoztató a kapusnál is kapható.

Hibaigazítás. Az 1931. évi XII. füzetben „Az ákácültetés sűrűsége” címen megjelent közleménybe a következő értelemzavaró sajtóhibák csúsztak be:

1. Az 1063. lapon felülről a 3. sorban „legfőbb” helyett „legtöbb” a helyes.

2. Az 1063. lapon alulról a 10. sorban „erdőszerelés” helyett „erdőnevelés” a helyes.

3. Az 1064. lapon felülről a 14. sorban „tényként” helyett „tényezőként” a helyes.

4. Az 1065. lapon alulról a 14. sorban „csemetetávolság” helyett „sortávolság” a helyes.

Bund Károly síremlékére adakoztak: Ajtay Jenő 5 P, Országos Erdészeti Egyesület tisztikara 100 P, Nasici Taningyár 25 P, Rimamurány—Salgótarjáni Vasmű R.-t. 50 P, Pestszentlőrinci Parketgyár 15 P, Magyar Erdőbirtokosok R.-t. 50 P, összesen 245 pengőt.

Faanyagok és építési anyagok tájékoztató árai január havában.

I. Belföldi faarak:

termelők és nagykereskedők
közötti forgalomban:

1. Gömbfa m³-ként

ab feladoállomás Pengő

Tölgy 30 cm felül	20—36
Tölgyfournier 45 cm felül	70—95
Bükk 30 cm felül	—
Kóris 30 cm felül	30—45
Kórisfournier	80—95
Szil 30 cm felül	12—20
Gyertyán 25 cm felül	24—30
Jávor 30 cm felül	40—55
Éger 26 cm felül	30—35
Nyár (gyufafa)	17—22
Nyárlournier 50 cm felül	30—40
Kóris bognárfa 10 t. vg.	300—350
Akác „ 10 „ „	320—340
Akác oszlop	380—420
Tölgy bányafa	—

2. Tüzifa:*

ab feladoállomás

Belföldi száraz bükk, hasáb	245—265
Csertölgy, hasáb	210—220
„ dorong	160—170
Erdélyi tüzifa ab m. határ	185—210
Szlovenszkói tüzifa ab m. határ	—
Jugoszláviai tüzifa ab m. határ	200—220

Árak Budapestben, a gőzfavágó
telepétől egész fuvartételben, ház-
hoz szállítva

Aprított bükkfa q-ként	5.10—5.30
Aprított keményfa q-ként	4.70—4.90

3. Egyéb faanyagok:

Bükk keréktalp db (f)	—
Kóris „ „ (f)	—
Nyírfarúd db	—
Tölgydonga I-a akója	5—6
Tölgydonga II-a akója	3—4

* Dunántúlon kedvező szállítási viszonyok mellett magasabb árakat is fizettek.

4. Fűrészelt lombfaanyag.

m²-ként vagontételekben budapesti
paritásban + forgalmi adó

	Pengő
Tölgy	100—140
Bükk, gőzölt, szélezett	80—100
Bükk „ szélezetlen	73—90
Bükk gőzöleden „	65—85
Kóris	100—140
Szil	60—80
Gyertyán	70—100
Jávor	86—130
Éger	70—100
Nyár	35—60
Hárs	100—140

5. Budapesti fenyőfa-detailárak:

ab raktár

Válogatott lucfenyő	150—160
I. oszt. áru 24 mm alapon	130—140
II. oszt. áru 24 mm alapon	110—120
III. oszt. áru 24 mm alapon	90—100
Léc, hosszú	85—90
Zárléc lucfenyő	85—90
Faragott fa alapára	60—70
Fűrészelt fa 6 m-ig	80—90
Zsindely ezre, 18 collos	—
Rúd 8 cm fm. (fill.)	58—62
Rúd 10 cm fm. (fill.)	80—85

6. Faszén:

Belföldi, I-a 10.000 kg	500—520
Belföldi, II-a 10.000 kg	—
Retortaszén ab m. h. à	680—750

II. Építési anyagok árai:

ab gyártelep

Égetett agyagtégla ezre nagymeretű	56 P
kisméretű	42 „
1 q égetett mész	3.60-4 „
100 kg. portlandcement	6.85 „

**Az „Erdészeti Lapok“ 1932. évi I. füzetének
HIRDETÉSEI.**

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egy-ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., álláskeresleti hirdetéseknél 6 fill.
Külön melléletek megegyezés szerint.

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

Budapest, IV., Ferenciek-tere 9. II. em.

Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű tűzifát és lűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben
készséggel áll az erdőbirtokos
és erdőtiszt urak rendelkezésére.

(1. XII—8.)

Allást keres néhai gróf Festetics Kálmán és néhai gróf Festetics Vilmosnak gyöngyöspusztai erdőbirtokain 15 évig szolgált 42 éves főerdész, ki állását most a birtok-jogutódlás következtében vesztette el. Somogyi István, Kaposvár, Kisfaludy-utca 25.

(5. V—5.)

MAGYAR TŰZIFÁT

*előnyös áron, minden mennyiségben
vásárol*

WINTER HERRMANN

R.-T.

Budapest, V., Vilmos császár-út 72

Telefon: 4ut. 11-2-69.

Termelések financirozását elvállaljuk!

(6 11-3.)

**Tölgymakk, csertölgymakk, bükkmag,
fenyőmagvak, lombfamagvak és gyü-
mölcsfamagvakat, erdészeti csemeté-
ket, sorfákat és díszfákat**

magpergető gyáraiból és faiskolaiból szállít

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök Budapest, I., Fery Oszkár-u. 34.

(2 XII-4.)

Lombfát, elsőosztályút, saját feldolgozásra
 állandóan vásárol
Lövy Dávid és Fiai faipari gyár Ujpest, Váci-út 60. sz.

(4. XV—15.)

Feketefenyőtobozt és egyéb fenyőtobozokat minden mennyiségben vásárolok vagy a birtokos kívánságára részesedés ellenében kipergetem, mert Magyarország három erdészeti magpergetőgyára közül kettő az én kezemben van. Keiner Rezső okl. erdőmérnök, Budapest, I., Fery Oszkár-utca 34. (3. XII—4.)

Erdőgazdaság önálló vezetésében, házilag való kitermelésben és értékesítésben, valamint üzemrendezésben 11 évi gyakorlattal rendelkező erdőmérnök bármikori belépésre állást keres. Vághó Lajos uradalmi főerdőmérnök, Jánk, Szatmár megye. (7. III—3.)

Magyar Általános Kőszénbánya Rt. síkvölgyi erdőhivatala vadaskerti tenyésztésű, igen szép fejlődésű, 2 drb kanalas és 2 drb csapos élő dámbikát, beltenyésztés elkerülése végett, ugyan-csak hasonló dámbikáért cserélni óhajt. Szíves megkereséseket kér a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. síkvölgyi erdőhivatala. U. P. Bánhida. (9)

Sopron szab. kir. városnak legelőfásítás céljából szüksége volna 1000 drb 3 méteres, iskolázott, dűsgyökérzetű akácshangra. Kérünk árajánlatot Sopron város erdőhivatala címre. (11)

ADÓ ÉS KÖNYVVITEL

Felelős szerkesztő: **Vargha László** törvényszéki hites könyvszakértő.

Előfizetési díj egy évre 20 P, félévre 11 P.

Előfizetőinek

INGYEN AD TANÁCSOT

mindenféle könyvelési és adózási ügyben. Revizori irodája elvállalja üzemek és irodák szervezését és átszervezését, könyvelések átültetését és új könyvelési rendszer bevezetését, ellenőrzési, felügyeleti és felülvizsgálati munkák végzését, valamint minden egyéb bizalmi (Treuhand) teendők elintézését.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 86. TELEFON: J. 322—60

Lapunk előfizetői 25 százalékos kedvezményben részesülnek

HIRDETMÉNY.

A gyöngyöspatai volt úrbéres birtokosság Gyöngyöspata község határában fekvő, 80 kat. holdon álló, 28 éves cserrel kevert ktl. tölgyállományára ezennel zárt, írásbeli, árveréssel egybekötött, szóbeli nyílt árverést hirdet.

Az árverés 1932 január hó 20-án d. e. 10 órakor fog megtartatni Gyöngyöspata községházánál A zárt, írásbeli ajánlatok az árverés előtt a v. úrb. elnök kezeihez küldendők.

A vágásra engedélyezett erdő közvetlenül az állami út mellett fekszik, Jobbágyi rakodóállomáshoz 5, Apchoz pedig 8 kilométerre.

Bővebb felvilágosítást a gyöngyösi m. kir. erdőhivatal és a gyöngyöspatai elöljáróság, vagy úrb. birtokosság nyujtanak, ahol az árverési feltételek is megtekinthetők és beszerezhetők.

Berecz Mihály
elnök.

(8)

Kutyatenyésztés felelős szerkesztője: Dr. Raitsits Emil. Szerkesztőség Budapest, VII., István-út 2., távbeszélő: József 308—30., kiadóhivatal, ahová a félévi, 5 P előfizetési díjak küldendők: Kutyatenyésztés kiadóhivatala, Budapest, V., Csáky-u. 10.

Uradalomba mielőbbi belépéssel, róm. kath., nős, 52 éves, minden tekintetben megbízható, szakavatott egyén, jó bizonyítványokkal, erdőőri, vadőri vagy mezőőri állást keres. (10)

Az Erdészeti Lapok 1932. évi I. füzetének tartalma:

	Oldal
Kérelem az erdőbirtokos urakhoz és egyesületünk összes tagjaihoz	1
Krónika	2
Videant consules	9
<i>Békly Albert</i> : A tarvágás és a természetes felújító vágások	13
<i>Dr. Fehér Dániel</i> : A felújítás problémája és az erdészeti kísérletügy	19
<i>Modrovich Ferenc</i> : Az osztrák mürzvidéki kincstári erdőbirtok modern úsztató és kipartoló berendezése	23
<i>Dr. Fazekas Ferenc</i> : Kifogásolások és szakértő választottbíráskodás az erdőgazdaságban és fakereskedelemben. (Befejező közlemény)	34
<i>vitéz Titkos Béla</i> : Hortobágyvidéki homokfásítási problémák	42
<i>Krizmanits Ferenc</i> : A szükségadó és az alföldi erdőösztés	48
<i>Egyesületi közlemények</i> : Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának Budapesten, 1931. évi december hó 19-én az Egyesület székházában tartott rendes üléséről. — Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesületnek Budapesten, 1931. évi december hó 19-én az Egyesület székházában tartott rendes évi közgyűléséről. — frói tiszteletdíjak. — Figyelmeztetés a tűzifa szállítóihoz. — Kedvezményes tűzifa szállítására jogosult újabb feladóállomások	51
<i>Hivatalos közlemények</i> : A m. kir. minisztériumnak 1931. évi 9040. M. E. számú rendelete a tűzifa vámjának részleges és ideiglenes mérséklése tárgyában kibocsátott 1931. évi 4900. M. E. sz. rendelet hatályának meghosszabbítása iránt. — A m. kir. pénzügyminiszternek 1931. évi 160.955. számú körrendelete a szerződéses forgalomban behozatalra kerülő tűzifa mérsékelte vámjának ideiglenes fenntartásával kapcsolatos végrehajtási intézkedések tárgyában. — A m. kir. földművelésügyi miniszter 73.500/1931. I—2. számú körrendelete a közigazgatási bizottságok gazdasági albizottságainak hatáskörét kiterjesztő 62.060/1904. F. M. sz. körrendelet kiegészítéséről	73
<i>Irodalom</i> : Könyvismertetés. Bengt Berg: Der Lämmergeier, im Himalája. (F. M.) — „Aquila”. (V. P.) — Erdészettan. — „Gazdasági faültetés és erdészetről szóló kézikönyv”. (Dr. Tomasovszky Imre)	76
<i>Különlélek</i> : Személyi hírek. — Karácsonyi levél. (K—H ₂ O.) — Megjegyzések „Delüblát és az Alföldfásítás” cikkhez. (Sárközy Viktor.) — A Budapesti Mérnöki Kamara jelentése az 1930. évi működéséről. (L. S.) — A Bányamérnöki és	

Erdőmérnöki Főiskola évkönyve az 1930—31. tanévről. (L. S.) — Az akácSORfa fatömeg- és növekvési táblái. — Német erdő — német fa különleges kiállítása. — Európa legnagyobb vadvédelmi területe a csehszlovák állam tulaj- dona. — Oroszországban nagy a hiány erdészeti szakembe- rekben. — 38. kimutatás a bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyező Egylet alaptökéjének gyarapítására 1931 július 26—december 18-ig az erdészeti társadalom ré- széről befizetett adományokról. — Esti kereskedelmi szak- tanfolyam. — Hibaigazítás. — Bund Károly síremlékére adakoztak	83
Faanyagok és építési anyagok tájékoztató árai 1932. év január havában	93
Hirdetések	I—IV